

1. REZUMAT EXECUTIV

1.1 Procesul de planificare

Orice comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa în viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic.

Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 10 ani. Procesul de planificare strategică s-a realizat prin: efectuarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic. Principiile care au stat la baza PPS, au fost asigurarea validității științifice, implicarea comunității, transparența, obiectivitatea, coerența și continuitatea demersului.

Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să profiteze de oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

1.2. Profilul strategic al comunei Ozun

Orice comunitate deține caracteristici specifice care o diferențiază de alte comunități similare. Astfel, PPS trebuie structurat în funcție de aceste caracteristici. Întrebările cele mai importante sunt: *Ce diferențiază Comuna Ozun de alte comune asemănătoare din microregiunea Sepsii, din România și din regiune (Europa Centrală și de Est)? Care sunt elementele strategice pozitive și negative care pot fi identificate la nivelul comunei?*

PPS s-a raportat la mediul existent, în urma unei analize strategice efectuate orizontal, vertical și transversal asupra documentelor strategice sectoriale precum și corelarea rezultatelor acestei

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

analize cu date statistice, sondaje de opinie și alte analize. În urma acestora a fost creionat un profil strategic a comunei (înțelegând prin aceasta totalitatea trăsăturilor locale ce sunt susceptibile a afecta - pozitiv sau negativ - determinant și pe termen lung dezvoltarea Comunei Ozun).

În urma analizelor și a dezbaterilor organizate a fost creată o viziune de dezvoltare a comunei Ozun, pornind de la următoarele elemente: importanța regională a comunei; un mediu local plăcut pentru locuitori și pentru vizitatori (creșterea calității vieții); importanța crescută, ce trebuie acordată turismului; necesitatea structurării unei administrații locale eficiente, eficace, transparente și responsive la nevoile comunității; importanța activismului la nivelul cetățenilor, ca factor de stimulare a dezvoltării comunitare și, în fine, dezvoltarea unui mediu de afaceri bazat pe antreprenoriat, dinamism și implicare în viața comunității.

Viziunea propusă pentru comună este: ***Comuna Ozun va fi o comună dezvoltată, cu dezvoltare echilibrată între satele componente ale comunei, un loc plăcut pentru a trăi, a munci și a studia, de a înființa și a funcționa entități nonprofit și profit; un loc atractiv pentru turiști și pentru investitori în turism; o comună cu autorități locale responsabile și deschise, cu cetățeni activi și o comunitate de afaceri dinamică și implicată.***

Această viziune a rezultat în urma unor întâlniri organizate în comună cu participarea ONG-urilor și ai unor instituții de stat și private din comună. Prin analiza documentelor strategice și a datelor statistice s-a identificat următoarele caracteristici strategice ale comunei Ozun:

Caracteristicile pozitive identificate au fost: existența unui potențial economic, agricol și de resurse naturale, existența unui potențial civic, existența unui potențial turistic, existența unui potențial asociativ. În sinteză putem considera că analiza profilului strategic la nivelul caracteristicilor “pozitive” arată atuuri importante ale comunității comunei Ozun. Toate acestea oferă Comunei Ozun posibilitatea de a deveni o comună cu o dezvoltare economică și socială dinamică.

Caracteristicile negative identificate au inclus: constrângeri datorate poziționării geografice, deficiențe în infrastructura edilitară, mai ales în satele arondate comunei, migrația forței de muncă; probleme legate de resursele umane, insuficienta utilizare a surselor de informații, slaba valorizare a potențialului cultural.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

În urma procesului s-au desprins următoarele concluzii, care au stat la baza articulării acestui document strategic: dezvoltarea comunei nu reprezintă doar o problemă a autorităților locale ci ține de voința și capacitatea comunității de a defini obiective strategice și de a le transpune în programe operaționale.

Comuna Ozun se confruntă cu probleme specifice a unei comune în plină dezvoltare. Comunitatea locală trebuie să-și asume această poziționare și să o folosească în interesul dezvoltării locale. Comuna Ozun se diferențiază de alte comunități similare din microregiune datorită resurselor culturale (un patrimoniu construit deosebit de valoros), și antreprenoriatului disponibil. Valorificarea la standarde de eficiență ridicată a acestor resurse poate duce la dezvoltarea unui profil dinamic și atractiv pentru turiști și investitori. Comuna deține un profil strategic deosebit de puternic în ceea ce privește dezvoltarea antreprenoriatului, Comuna Ozun trebuie să gestioneze cu o strategie rațională și eficientă resursele sale naturale și culturale, trebuie să-și pregătească resursele umane pentru o provocare intensă venită din faptul dezvoltării dinamice a economiei. Creșterea calității vieții în comunitatea comunei Ozun este un obiectiv strategic indispensabil dezvoltării viitoare al comunei.

Succesul strategiei la nivel tactic și operațional depinde de capacitatea comunității de a forma grupuri comune de lucru (administrație-grupuri interesate), care să implementeze programele structurate la nivel strategic, să le monitorizeze, evalueze și să le corecteze în timp.

2. ASPECTE METODOLOGICE ALE PROIECTULUI DE DEZVOLTARE

Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 10 ani. Etapele metodologice principale ale PPS au fost următoarele: **I. Colectarea și analiza datelor; II. Stabilirea strategiei de dezvoltare locală; III. Selectarea proiectelor de dezvoltare locală; IV. Construcția planurilor de acțiune.** Iar următoarele vor fi etapele implementării strategiei de dezvoltare: **V. Specificarea detaliilor din proiecte** (pregătirea planurilor de dezvoltare, realizarea studiilor de fezabilitate detaliate, dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea programului); **VI. Pregătirea și implementarea planului de dezvoltare generală** (stabilirea orarului pentru implementarea programului de dezvoltare, precizarea nevoilor de natură financiară, derularea programului general de dezvoltare)

Adunarea datelor s-a realizat pe doua niveluri:

1. cea mai mare parte a datelor au fost culeasă direct de la membrii comunității, de la instituțiile, ONG-urile, firmele din comună. În această fază viitorul beneficiar a completat cât mai exact și folosind date cât mai recente, formularul privind evaluarea localității.

2. documentarea s-a făcut folosind date statistice, baze de date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna, de la alte instituții publice de nivel județean: Consiliul Județean Covasna, Camera de Comerț și Industrie Covasna, Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Covasna, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna, Sistemul de Gospodărire a Apelor Covasna, Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna, Centrul de Cultură al Județului Covasna, Inspectoratul Școlar Județean Covasna, Inspectoratul Teritorial de Muncă. Acest tip de date ne permite o încadrare mai bună a zonei într-un context mai larg.

În final, colectarea datelor pe cele două niveluri a condus la constituirea unei baze de date cuprinzătoare despre Comuna Ozun.

Plecând de la această bază de date, următorul pas pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a fost analiza SWOT. Specificul analizei SWOT este că ea studiază concomitent caracteristicile interne

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

și influențele mediului extern, ținând cont atât de factorii pozitivi cât și de cei negativi. În cadrul analizei SWOT s-a evaluat mai întâi specificul intern al comunei Ozun, respectiv punctele forte și punctele slabe. Apoi s-au analizat influențele exterioare, efectele pozitive fiind considerate oportunități iar cele negative, pericole.

Analiza SWOT este efectuată în colectiv de mai mulți factori implicați atât în elaborarea cât și în implementarea strategiei.

În faza stabilirii strategiei de dezvoltare locală am prevăzut:

1. stabilirea obiectivelor și a criteriilor de dezvoltare;
2. identificarea posibilităților de acțiune;
3. dezvoltarea unei strategii pe obiectivele operaționale de dezvoltare

În urma analizei SWOT au fost identificate punctele tari și cele slabe, oportunitățile de dezvoltare, dar și pericolele existente la nivelul comunității. Acest tip de analiză ne-a permis identificarea direcțiilor de dezvoltare locală. În elaborarea strategiilor sunt esențiale: obiectivele strategice de dezvoltare și obiectivele operaționale.

În etapa a III-a. (selectarea proiectelor de dezvoltare locală) pe baza mai multor scenarii au fost grupate proiecte în funcție de necesitatea lor, de prioritizare și de perioada de implementare. Am prevăzut: identificarea posibilelor proiecte de dezvoltare; evaluarea viabilității proiectelor (din punct de vedere al comunității, al plasării, al implementării) În cadrul acestei etape am colaborat cu instituțiile administrației publice locale (APL), ONG-uri și agenți economici. Această colaborare a avut o dublă motivație: grupul de experți are o anumită viziune în ceea ce privește politicile de finanțare pentru proiectele de dezvoltare locală sau comunitară, iar instituțiile administrației publice locale cunosc cel mai bine care sunt resursele locale (financiare și nefinanciare) care pot fi alocate în cadrul unor proiecte de dezvoltare. Proiectele sunt identificate în capitolul Planul de acțiune.

Faza construcției planurilor de acțiune cuprinde următoarele puncte: pre-evaluarea rezultatelor proiectelor; menționarea nevoilor pentru realizarea proiectului; menționarea posibilităților de finanțare.

Specificarea detaliilor din proiecte: pregătirea planurilor de dezvoltare, realizarea studiilor de fezabilitate detaliate, dezvoltarea, monitorizarea și evaluarea programului și pregătirea planului de dezvoltare general și implementarea se referă la stabilirea orarului pentru implementarea

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

programului de dezvoltare, precizarea nevoilor de natură financiară și derularea programului general de dezvoltare. Ultimele două etape se realizează în faza implementării strategiei de dezvoltare.

Principiile care au stat la baza PPS au fost următoarele:

1. Durabilitate – condiții mai bune de trai pentru populația săracă precum și un minimum de condiții necesare pentru un trai decent și pentru sănătatea și bunăstarea tuturor;
2. Competitivitate – permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv;
3. Sprijin financiar – putere financiară care să faciliteze accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare.
4. O bună administrare – reacția eficientă și efectivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.
5. Validitate științifică – procesul trebuie să respecte cerințele tehnice ale planificării strategice;
6. Implicarea comunității – procesul trebuie să fie deschis tuturor celor interesați din comunitate;
7. Transparență și obiectivitate – procesul trebuie să fie transparent și să reflecte interesele comunității ca întreg;
8. Coerență și continuitate – construcția documentului de planificare nu înseamnă finalizarea procesului strategic; acest document trebuie să rămână deschis ideilor și completărilor viitoare.

Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să profite de oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Obiectivele urmărite de această strategie de dezvoltare locală sunt:

1. să direcționeze comunitatea spre dezvoltare economică cu scopul de a crea mai multe locuri de muncă;
2. să dezvolte un proces comun de organizare pentru a stabili prioritățile comunității, strategia și acțiunile sale;
3. să sprijine autoritățile publice locale în prezentarea strategiilor financiare și de investiții;
4. să determine eficientizarea managementului.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală și micro-regională reprezintă unul din pașii cei mai importanți care susțin procesele de dezvoltare locală și micro-regională. În esență, acest tip de strategie clarifică pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității. Strategiile de dezvoltare locală sunt caracterizate de cel puțin șapte trăsături care le recomandă managerilor de la nivel local responsabili cu acest domeniu.

Cele șapte caracteristici ale strategiilor sunt următoarele: imagine asupra viitorului, creativitate, flexibilitate, activitate, creare pentru acțiune, orientare spre schimbare, orientare spre un câștig durabil. Prin prima caracteristică se înțelege că strategia este elaborată având în vedere viitorul regiunii pentru care aceasta este destinată. Astfel, strategia este parte a gândirii pe termen lung asupra viitorului regiunii în cauză. Creativitatea vizează faptul că prin intermediul strategiei sunt prezentate alternativele, posibilele scenarii de dezvoltare gândite astfel încât să se ia în considerare cât mai mult din potențialul de dezvoltare al regiunii. Caracterul flexibil al strategiilor de dezvoltare locală vine în sprijinul faptului că acestea avantajează sisteme care se adaptează în permanență condițiilor externe și modificării situației interne. O strategie nu reacționează doar la schimbări, prin faptul că ia în considerare influențele diferiților factori interni și/sau externi ai regiunii țintă, dar conține și elemente proactive, construind posibile planuri și programe ce urmează a fi aplicate pentru diferite situații ce ar apare pe parcurs.

Principiul acțiunii care stă la baza unei strategii de dezvoltare se datorează faptului că ea este compusă de programe, a căror aplicare implică acțiune concretă direcționată spre îmbunătățirea situației regiunii țintă.

Orientarea spre schimbare reiese din faptul că strategiile urmăresc elaborarea unui pachet de programe care, odată implementate, să ducă la schimbare pe plan social, la o mai bună valorificare a potențialului local, precum și orientarea activităților de dezvoltare în concordanță cu procesele înregistrate pe plan local.

O ultimă caracteristică ar fi aceea că scopul planificării strategice este orientat spre atingerea unei dezvoltări durabile. Conceptul de „dezvoltare durabilă” a devenit tot mai important în ultimii ani o dată cu evaluările finale realizate pentru multe programe internaționale orientate spre susținerea dezvoltării locale.

Strategia de dezvoltare locala este atât un proces de planificare, cât și un produs care promovează parteneriatul în rândul diferiților actori de pe plan local: 1. administrația publică locală; 2. comunitatea locală; 3. sectorul privat; 4. reprezentanții societății civile, cu scopul de a analiza

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

împreună problemele legate de dezvoltare, de imaginea creată pentru viitor/previziuni de viitor, de mobilizarea resurselor, de elaborarea strategiilor de dezvoltare, a proiectelor, precum și de implementarea, monitorizarea și evaluarea acestora.

Realizarea strategiei de dezvoltare locală are la bază răspunsurile la 4 întrebări fundamentale:

1. Unde ne situăm în acest moment?
2. Unde ne-ar plăcea să ajungem?
3. Ce probleme trebuie să ridicăm și cum ajungem la acel nivel?
4. Cum trebuie să acționăm pentru a atinge acel nivel?

3. CADRUL STRATEGIC NAȚIONAL, REGIONAL, JUDEȚEAN

Elaborarea **strategiei de dezvoltare locală a Comunei Ozun** se realizează analizând paralel documentele programatice ale României (POR, POS, PNDR, strategiile de guvernare etc.), cu scopul de a identifica politicile și direcțiile de dezvoltare europene, naționale, județene, microregionale și locale, precum și de a identifica fondurile, programele operaționale, axele, domeniile de intervenție și măsurile disponibile pentru activitățile de dezvoltare din zonă.

3.1 Cadrul strategic la nivel național

Planul Național de Dezvoltare (PND) este instrumentul fundamental prin care România va încerca să recupereze cât mai rapid disparitățile de dezvoltare socio-economică față de Uniunea Europeană. PND este un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială (Cohesion Policy) și reprezintă *documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta și stimula dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene.*¹

În accepțiunea politicii de coeziune, PND reprezintă un **instrument de prioritizare a investițiilor publice pentru dezvoltare**. Rațiunea elaborării PND este aceea de a stabili direcțiile de alocare a fondurilor publice pentru investiții cu impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale, din surse interne (buget de stat, bugete locale, etc.) sau externe (fondurile structurale și de coeziune, fonduri UE pentru dezvoltare rurală și pescuit, credite externe, etc.), în scopul diminuării decalajelor de dezvoltare față de Uniunea Europeană și a disparităților interne (ex. urban-rural, regiunea X față de media națională etc.).

În ceea ce privește Strategia PND, având în vedere obiectivul global de reducere a decalajelor de dezvoltare față de UE și pornind de la o analiză cuprinzătoare a situației socio-economice actuale, au fost stabilite **șase priorități naționale de dezvoltare**, ce grupează în interior o multitudine de domenii și sub-domenii prioritare:

Prioritățile PND pe perioada 2007-2013:

---

¹ Planul Național de Dezvoltare 2007-2013

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- Creșterea competitivității economice și dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport
- Protejarea și îmbunătățirea calității mediului
- Dezvoltarea resurselor umane, promovarea ocupării și a incluziunii sociale și întărirea capacității administrative
- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol
- Diminuarea disparităților de dezvoltare între regiunile țării

Conform acquis-ului comunitar privind Politica de Coeziune a Uniunii Europene, fiecare Stat Membru elaborează un **Cadru Strategic Național de Referință (CSNR)**, ca document de referință pentru programarea Fondurilor Structurale și de Coeziune.

Acest document servește ca document strategic prin care se stabilesc prioritățile de intervenție ale Fondurilor Structurale și de Coeziune în perioada de referință. CSNR face legătura între prioritățile naționale de dezvoltare, stabilite în Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, și prioritățile la nivel european - Orientările Strategice Comunitare (OSC) privind Coeziunea 2007-2013 și Liniile Directoare Integrate ale UE pentru Creștere Economică și Locuri de Muncă 2005-2008.

Baza pentru elaborarea acestui document strategic de planificare pe termen mediu a Fondurilor Structurale și de Coeziune a constituit-o Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, aprobat de Guvernul României în luna decembrie 2005.

Ca diferență majoră între PND și CSNR, este de menționat că, din punct de vedere al finanțării, CSNR este susținut exclusiv din Fondurile Structurale și de Coeziune și cofinanțarea națională aferentă, în timp ce PND include și alte finanțări (programe de investiții naționale și locale, credite externe, fonduri europene pentru dezvoltare rurală și pescuit, etc.).

Este extrem de important de a sublinia legătura între CSNR și Programele Operaționale (PO). CSNR reprezintă strategia globală de utilizare a Fondurilor Structurale și de Coeziune, iar diversele PO reprezintă instrumentele prin care se realizează diversele prevederi ale CSNR.

Prioritățile CSNR pe perioada 2007-2013:²

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene
- Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești

---

² Cadru Național Strategic de Referință 2007-2013

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- Dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman din România
- Consolidarea unei capacități administrative eficiente
- Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate

CSNR se implementează prin Programele Operaționale din cadrul Obiectivelor “Convergență” și “Cooperare Teritorială Europeană”.

Strategia de dezvoltare a Microregiunii Sepsi, precum și a Comunei Ozun va contribui și la obiectivele generale și specifice definite în **Planul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2007-2013**.

Obiective generale ale PNDR:³

- Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier;
- Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural;
- Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale;
- Implementarea axei LEADER.

Obiective specifice ale PNDR:

- Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier;
- Îmbunătățirea competențelor fermierilor și a persoanelor care își desfășoară activitatea în sectoarele agro-alimentar și forestier, care să permită un management mai bun al exploatațiilor agricole și forestiere;
- Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semisubzistență cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- Restructurarea și modernizarea sectoarelor de procesare și comercializare a produselor agricole și silvice cu respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale;
- Menținerea și dezvoltarea durabilă a activităților economice care vizează creșterea numărului de locuri de muncă;
- Dezvoltarea abilităților și stimularea conștientizării actorilor locali cu privire la importanța guvernării locale;

---

³ Planul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- Creșterea atractivității zonelor rurale;
- Demararea și funcționarea inițiativelor de dezvoltare locală (LEADER);
- Promovarea potențialului endogen al teritoriilor;
- Îmbunătățirea guvernanței locale.

Implementarea strategiei de dezvoltare microregională contribuie și la obiectivele definite de Programele Operaționale Sectoriale, după cum urmează:

Obiective specifice ale Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POS CCE)

- Consolidarea și dezvoltarea durabilă a sectorului productiv;
- Crearea unui mediu favorabil dezvoltării durabile a întreprinderilor;
- Creșterea capacității de cercetare-dezvoltare (C&D), stimularea cooperării între instituții de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI) și întreprinderi, precum și creșterea accesului întreprinderilor la CDI;
- Valorificarea potențialului tehnologiei informației și comunicațiilor și aplicarea acestuia în sectorul public (administrație) și cel privat (întreprinderi, cetățeni);
- Creșterea eficienței energetice și dezvoltarea durabilă a sistemului energetic, prin promovarea surselor regenerabile de energie

Obiective specifice ale Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU)

- Promovarea calității sistemului de educație și formare profesională inițială și continuă, inclusiv a învățământului superior și a cercetării;
- Promovarea culturii antreprenoriale și îmbunătățirea calității și productivității muncii;
- Facilitarea inserției tinerilor și a șomerilor de lungă durată pe piața muncii;
- Dezvoltarea unei piețe a muncii moderne, flexibile și incluzive;
- Promovarea (re)inserției pe piața muncii a persoanelor inactive, inclusiv în zonele rurale¹;
- Îmbunătățirea serviciilor publice de ocupare;
- Facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile.

Obiective specifice ale Programului Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu)

- Îmbunătățirea calității și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015;
- Dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor, prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015;
- Reducerea impactului negativ cauzat de sistemele de încălzire urbană în cele mai poluate localități până în 2015;
- Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000;
- Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.

Obiectiv specific al Programului Operațional Sectorial de Transport (POS Transport)

- Sprijinirea dezvoltării transportului durabil, prin minimizarea efectelor adverse ale transportului asupra mediului, și îmbunătățirea siguranței traficului și a sănătății umane.

Obiective specifice ale Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Capacității Administrative (POS DCA)

- Obținerea unor îmbunătățiri structurale și de proces ale managementului ciclului de politici publice.
- Îmbunătățirea calității și eficienței furnizării serviciilor publice, cu accentul pus pe procesul de descentralizare

Strategia prezentă aduce aport și la implementarea obiectivelor specifice ale **Programului Operativ Regional (POR)**.

Obiective specifice ale POR:

- Creșterea rolului economic și social al centrelor urbane, prin adoptarea unei abordări policentrice, în vederea stimulării unei dezvoltări mai echilibrate a Regiunilor
- Îmbunătățirea accesibilității Regiunilor și în particular a accesibilității centrelor urbane și a legăturilor cu zonele înconjurătoare
- Creșterea calității infrastructurii sociale a Regiunilor
- Creșterea competitivității Regiunilor ca locații pentru afaceri
- Creșterea contribuției turismului la dezvoltarea Regiunilor

3.2. Cadrul strategic la nivel regional

Din punct de vedere al dezvoltării regionale, Județul Covasna aparține de Regiunea de Dezvoltare 7 „CENTRU”, împreună cu județele Alba, Brașov, Harghita, Mureș și Sibiu. La inițiativa și cu coordonarea colectivului Agenției pentru Dezvoltare Regională “CENTRU” s-a elaborat **Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru pentru perioada 2007-2013 (PDR)**. PDR reprezintă viziunea actorilor regionali asupra dezvoltării teritoriului celor 6 județe componente, plecând de la nevoia construirii unui echilibru în interiorul regiunii, între zonele sărace și cele mai dezvoltate areale precum și comparativ cu alte regiuni din Europa. La baza întocmirii acestei strategii stau analizele realizate de colectivul Agenției pentru Dezvoltare Regională “CENTRU”.

Obiectivul strategic al PDR pe perioada 2007-2013:

- Crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel European care să ducă la reducerea disparităților intra și interregionale și la creșterea standardului de viață a locuitorilor regiunii

Obiective specifice:

- Creșterea atractivității economice a regiunii prin sprijinirea inovării și a dezvoltării sectoarelor cu productivitate ridicată, care utilizează resurse locale

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- Creșterea accesibilității regiunii prin modernizarea și crearea infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice, a activităților de cercetare - inovare și transfer tehnologic
- Îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare sociala a grupurilor dezavantajate
- Îmbunătățirea condițiilor de viață a populației din mediul rural prin sprijinirea dezvoltării de activități economice durabile

Axe prioritate:

- Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale, infrastructura de comunicații - rețele telefonie, internet etc.)
- Sprijinirea afacerilor
- Dezvoltarea turismului
- Dezvoltare rurală
- Cercetare, inovare tehnologica si crearea societății informaționale
- Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale
- Dezvoltare urbană durabilă

3.3. Cadrul strategic la nivel județean

La inițiativa Consiliului Județean Covasna în anul 2004 a fost elaborată **Strategia de Dezvoltare al Județului Covasna pe termen mediu (perioada 2004-2015)**. Strategia analizează din diferite moduri de abordare posibilele direcții strategice pe plan județean: mai întâi sunt analizate acele scenarii de dezvoltare care se pot produce spontan, fără implicarea actorilor locali în procesele sociale și economice, în următoarele domenii: demografie și resurse umane, infrastructură, utilizarea resurselor, competitivitatea firmelor, turism, starea mediului; pe urmă sunt creionate acele scenarii care sunt condiționate de implicarea activă a factorilor decizionali. În documentul de programare strategică județeană sunt prezentate 3 posibile scenarii de dezvoltare:

- **Alternativa nr. 1: *Scenariul centrelor de dezvoltare***⁴ Scopul acestei scenarii este valorificarea maximă a resurselor din județ și atingerea beneficiului maxim în cel mai scurt timp. Prioritatea scenariului este de a gestiona problemele cauzate de restructurarea economiei din județ:

⁴ Strategia de Dezvoltare al Județului Covasna pe termen mediu (perioada 2004-2015)

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

rata mare a șomajului, salariile mici, migrarea populației din mediul urban în mediul rural, respectiv din județ în străinătate, veniturile bugetare scăzute, serviciile sociale insuficiente, ritmul lent al dezvoltării în general. Conform scenariului s-ar realiza un parc industrial lângă Municipiul Sfântu Gheorghe, al cărui scop este încetinirea migrării populației din oraș, contribuirea la migrarea populației din mediul rural în mediul urban, creșterea ocupației în rândul populației active, scăderea șomajului, creșterea potențialul economic al județului Covasna.

- **Alternativa nr. 2: *Scenariul zonelor de dezvoltare*:** Scopul acestui scenariu este realizarea acelor zone de dezvoltare, care prin oportunitățile sale endemice și specific locale pot contribui la crearea condițiilor dezvoltării economice al întregului județ. Implementarea acestui scenariu presupune direcționarea eforturilor și a resurselor financiare către reabilitarea drumurilor care duc spre aceste zone de dezvoltare, înființarea serviciilor comunale în comunele aparținând zonelor de dezvoltare, proiectarea zonal-specifică a planurilor urbanistice zonale. Avantajele acestui scenariu: impactul pozitiv al dezvoltării implică un teritoriu mai mare din județ, beneficiul economic este mai mare, valorificarea unor oportunități, care altfel ar rămâne oportunități neutilizate, întreprinderile înființate autohtone au rădăcini mai adânci, valorificarea a mai multor resurse, impactul multiplicator al întreprinderilor noi este mai semnificativ, micșorarea diferențelor dintre localitățile din mediul rural și urban în zonele de dezvoltare.

- **Alternativa nr. 3: *Scenariul dezvoltării rurale*:** Scopul acestui scenariu este gestionarea locală a problemei cele mai acute a județului Covasna, problema agriculturii. Conform documentului strategic, populația rurală are două posibilități: una de a migra la orașe (unde s-ar înființa acele ramuri economice care ar putea ocupa forța de muncă din mediul rural) în cazul implementării scenariului nr. 1, iar cealaltă posibilitate ar fi de a găsi loc de muncă în mediul rural prin crearea ramurilor rurale ale economiei. Sunt prezentate trei posibile ramuri ca și alternative la agricultura tradițională: turismul rural, lărgirea gamei producției agricole, prelucrarea primară a produselor agricole locale. Acest scenariu are următoarele avantaje: asigură dezvoltarea armonioasă a întregului județ, contribuie la migrarea intelectualilor spre zonele rurale, contribuie la prezervarea spiritului rural, asigură dezvoltarea mediului rural, micșorează diferențele de dezvoltare între orașe și sate, întreprinderile autohtone înființate sunt mai stabile, cu rădăcini locale adânci.

În planul de acțiuni care face parte integrantă din strategia de dezvoltare a Comunei Ozun vor fi cuprinse sursele de finanțare al proiectelor de dezvoltare, astfel realizând corelația între strategia de dezvoltare locală și programele naționale de finanțare. Astfel, fiecare propunere de proiect care va fi implementat de organele competente va contribui la realizarea obiectivelor definite în documentele programatice ale dezvoltării, respectiv: POR, PNDR, POS.

4. CADRUL NATURAL

Comuna Ozun este așezată în partea sudică a județului Covasna, este traversată de drumul național DN 11 și DE drumul județean DJ 103B, precum și de cursul de apă Râul Negru. Localitatea Ozun este satul de reședință administrativă a comunei, amplasată la 9 km în direcția sud față de municipiul Sfântu Gheorghe. Îi aparțin administrativ încă șase localități: Sântionlunca, care se află la o distanță de 3 km față de centrul comunei, lângă șoseaua națională; Bicfalău și Lisnău la 5 km; Lisnău Vale și Măgheruș la 11 km; Lunca Ozunului la 1 km pe drumul comunal. Teritoriul administrativ are o suprafață totală de 8266 ha, din care terenuri agricole 6736 ha, suprafețe de păduri 809 ha, cursuri de apă 65 ha, drumuri 138 ha și construcții cu curți 502 ha. Comuna are o populație de 4599 de locuitori.

4.1 Caracteristicile fizico-geografice

Comuna Ozun are una dintre cele mai variate așezări geografice din județ, așezată între 45° grade 8' latitudine și 25° grade 85' longitudine, la altitudinea de 500-600 m. Din punct de vedere fizico-geografic satele Sântionlunca, Ozun și Lunca Ozunului ale comunei Ozun se află în Depresiunea Sfântu Gheorghe, care face parte din Depresiunea Brașovului. Depresiunea Brașovului este străbătută de cursul în formă de arc al Oltului, care împreună cu afluentul său Râul Negru, venit din Depresiunea Târgu Secuiesc, reprezintă principalii factori de modelare a reliefului actual al acestei regiuni. Câmpiile acestor două cursuri de apă se atașează regiunilor piemontane ale munților înconjurători, imprimând reliefului un aspect variat.

Partea de vest a comunei este alcătuită din depozitele aluvionale de sud ale Câmpului Frumos, platou care se întinde până la malul Râului Negru, și se termină printr-o pantă abruptă. Partea centrală a teritoriului este formată din larga zonă de inundație a Râului Negru, în continuarea căreia

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

spre nord-est urmează terenul nisipos al Mestecănișului de la Reci. În partea de est se înalță primele culmi cu o înălțime de 700-900 m ale Munților Întorsurii Buzăului, fragmentate de văi transversale cu curgere de est-vest. În zona de piemont a culmilor se găsesc așezările Bicfalău (565 m) - la sud și la est Măgheruș (574 m). Între culmile Lármafatető (783 m) și Pietros (942 m), în valea transversală a pârâului Mare se găsesc Lisnău Vale (cca. 580 m) și Lisnău (521 m). Pe marginea de sud-est al Câmpului Frumos se văd clădirile localităților Sântionlunca (525 m) și Ozun (515 m), iar mai la sud, într-o zonă mai joasă, Lunca Ozunului (510 m).

Înclinarea terenului înregistrează valori diferite, se găsesc suprafețe plane în zona terenurile agricole, iar în zona pădurilor versanți ușoare cât și abrupti.

4.2 Geologie - Geomorfologie

Teritoriul este situat în regiunea geomorfologică de interferență a Carpaților Orientali cu Carpații Meridionali, deci aparține Carpaților de Curbură. Geomorfologia este variată, specifică tranziției de la depresiune (depresiunea Brașov) la zona montană.

Morfologic, bazinul Sfântu Gheorghe face parte din depresiunea intracarpatică a Brașovului, și este încadrat la vest de munții Baraolt, la nord de munții Bodocului, depresiunea Târgu Secuiesc, iar la est de Râul Negru și Munții Buzăului.

Aspectul morfologic actual al regiunii este rezultatul evoluției geologice a zonei începând din timpul cutărilor din faza subhercinică. În afara factorilor tectonici, la crearea aspectului morfologic actual al zonei a participat în mare măsură și rețeaua hidrografică a Oltului, al cărui proces de eroziune a accentuat caracterul de depresiune. Afluenții Oltului au cursuri relativ scurte și sunt orientate în general la est-vest. Sub aspect stratigrafic, depozitele acumulate aparțin mezozoicului și paleogen-neogenului (zona flișului, zona vulcanitelor neogene și extremitatea vestică a zonei cristalino-mezozoice, care se suprapun reliefului muntos) și cuaternarului (zona depresiunilor posttectonice Brașov și Întorsura Buzăului). Umplutura bazinului Sfântu Gheorghe este formată din depozite pliocene și cuaternare. Depozitele pliocene repauzează discordant și transgresiv peste fundamentul cretacic.

Pe partea sud-estică a zonei se găsesc depozitele cretactice formate din gresii, marno-calcare și șisturile argiloase, care constituie continuarea munților Bodocului. O importanță locală prezintă bancul de gresii deschis la vest de Măgheruș, gresie de granulație fină, micacee, potrivită pentru

construcții locale. Substratul litologic predominant este format din gresii, șisturi marnoase și flișuri grezoase. Pe aceste substraturi litologice au luat naștere soluri bine structurate cu profunzimi în general mijlocii și mari, cu regim hidrologic echilibrat și cu calități fizico-chimice bune.

4.3 Hidrologie

În județul Covasna, rețeaua hidrografică este foarte dezvoltată, lungimea totală a cursurilor de apă este de 1.362 km, colectorul principal fiind râul Olt. Afluentul principal al râului Olt pe acest sector, Râul Negru are un bazin hidrografic de 2.349 km², având o lungime totală de 88 km.

Comuna Ozun este amplasată în bazinul râului Negru, afluent de stângă al râului Olt, care străbate partea estică a localităților Sântionlunca și Ozun, precum și partea centrală a localității Lunca Ozunului, pe o lungime totală de 11 km în teritoriului administrativ al comunei.

Cursurile principale de ape ale râului Negru în teritoriului comunei sunt:

- Pârâul Lisnău, afluent de stânga al râului Negru, cu bazinul hidrografic de 23 km²,
- Pârâul Béli, afluent de stânga al râului Negru, cu bazinul hidrografic de 19 km²,
- Pârâul Satului în localitatea Bicfalău, afluent de stânga al râului Negru, curs de apă nepermanent.

Pârâurile Lisnău și Béli, se scurg din Munții Întorsurii Buzăului de la SE spre V-SV, pe o lungime de 17 km, cu bazine hidrografice de 42 km². Pârâul Satului al localității Bicfalău este pârâu necodificat, pe o lungime de 1,4 km de vărsare de la sud-est spre vest. Alimentația rețelei hidrografice este dublă, pluvială și din apă freatică, cu debite variabile.

Apa freatică se găsește la adâncimi între 1-10 m. Din punct de vedere hidrogeologic, apele freatice din Carpați se caracterizează printr-un drenaj intens pe interfluvii și printr-o influență practică asupra solurilor. În general apele freatice din depresiuni, acumulate în depozitele pliocen-pleistocene în strate aflate la diferite adâncimi, au o mineralizare mijlocie (400-800 mg/l), de tip bicarbonat calcic.

În zonă se dezvoltă un sistem aquifer format din două complexe hidrogeologice:

- primul complex este localizat în formațiunile geologice din umplutura depresiunii, reprezentate prin depozite alcătuite din nisipuri, nisipuri argiloase, argile

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

nisipoase, un aquifer cu nivel liber și cu suprafața piezometrică situată la adâncimi variabile în funcție de anotimp și poziție față de cursul Râului Negru, alimentarea realizându-se direct din precipitații atmosferice.

- al doilea complex este dezvoltat în formațiunile flișului: în formațiunile semipermeabile marnoase sau ale șisturilor negre de Audia. Apa se acumulează în fisurile, fracturile, zonele de alterație și în special pe suprafețele de contact litologic din aceste formațiuni.

În Valea Lisnăului din depozitele cretaceice, au erupt câteva izvoare bogate în hidrogen sulfurat, care au constituit baza unor stațiuni balneare în trecut.

4.4Clima

După clasificarea din Geografia României, ediția 1983, teritoriul unității se află în zona climatică temperat continentală, în sectorul de provincie climatică I (cu influențe oceanice), ținutul climatic al munților joase, subținutul climatic al Carpaților Orientali, districtul pădurilor și pajiștilor premontane și montane, cu topoclimatele complexe ale Carpaților de Curbură. Clima rece uscată, așa zisă climă tundra-stepică din pleistocenul superior, (faza glaciară Würm) a fost mai accentuată în depresiunile intramontane ale Carpaților Orientali și în mod deosebit în Depresiunea Brașovului.

Clima este continental-moderată și face parte din etajul topoclimatic colinar, aria topoclimatului de adăpost cu inversiuni de temperatură: cu veri relativ bogate în precipitații și ierni friguroase. Circulația generală a atmosferei este caracterizată prin frecvența curenților de aer temperat-oceanice dinspre vest – mai ales în sezonul cald – și de pătrunderi frecvente de aer temperat-continental dinspre est, nord-est – mai ales în sezonul rece.

Temperatura medie multianuală este de 5-6 C°, care în regiunile înalte se află între 3-5° C, iar în regiunile joase de 7-8,5°C; media multianuală în luna iulie este de 18° C, iar în luna ianuarie -4,7° C. Temperaturile maxime absolute s-au înregistrat în lunile iulie și august (36.3°C), iar minima absolută în luna ianuarie (-32,0°C). Iernile sunt destul de aspre atât ca intensitate cât și ca durată.

Durata medie anuală fără îngheț este de 158 zile. Stratul de zăpadă se menține în medie 80-100 zile, în funcție de altitudine și expoziție. Adâncimea maximă de îngheț este de 1,5 m.

Precipitațiile atmosferice însumează aproximativ 500-550 mm anual, cu valori mai mici în cursul lunilor de iarnă - 29,5 mm și mai mari în cursul primăverii și verii (lunile mai-iunie) - 737

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

mm, maxima anuală fiind de 1014 mm, iar minima de 381,9 mm. Numărul de zile cu precipitații este de 150.

Umezeala relativă a aerului este destul de ridicată atingând valori de peste 75%. De la 900-1000 m altitudine umezeala relativă depășește 80 %.

Vântul dominant în județul Covasna este cel din sector vestic, cu probabilitate de 30 % din numărul zilelor de ani, iar în cadrul acestuia direcțiile vest și sud-vest au cea mai mare pondere. În timpul iernii, din sectorul nord, nord-est, devine dominant vântul Nemira, care impune aspect climatic continental de iarnă.

Viteza vântului depinde de formele de relief, astfel, în depresiuni, valorile medii anuale variază între 2,2-2,7 m/s, iar pe culmile muntoase ele depășesc frecvent 7 m/s. În anul 2006 măsurătorile efectuate la stațiile meteorologice din județ, indică valori medii sub mediile multianuale.

4.5 Soluri

Cea mai mare extindere pe județ o reprezintă solurile brune și argiloiluviale podzolice, aceste soluri le întâlnim în special pe culmile largi și joase, precum și pe versanții slab înclinați ai munților Întorsurii Buzăului, Vrancei, Bodoc și Baraolt. Se caracterizează printr-o aciditate ridicată și un conținut mare de materie organică. De asemenea aceste soluri se găsesc și pe relieful depresionar unde acoperă în întregime zona piemontană, și o parte din terasele Oltului și Râului Negru, ele fiind caracteristice etajului de pădure în care predomină stejarul, gorunul și uneori în amestec cu fagul.

În depresiunea Sfântu Gheorghe s-au format soluri slab hidromorfe pe întinse suprafețe. Înșușirile fizico-chimice ale acestora prezintă un conținut destul de mare de argilă (18,5-29,8%), care însă, datorită unui conținut favorabil de humus (frecvent peste 4,5%) corelat cu o bună saturație în baze (90,7-96,7%) și o aciditate slabă spre neutră (pH 6,5-7,0) oferă condiții bune și foarte bune dezvoltării producției vegetate. O parte din aceste soluri sunt folosite pentru culturi de cartofi, secară, orz, ovăz, pajiști și fânețe naturale.

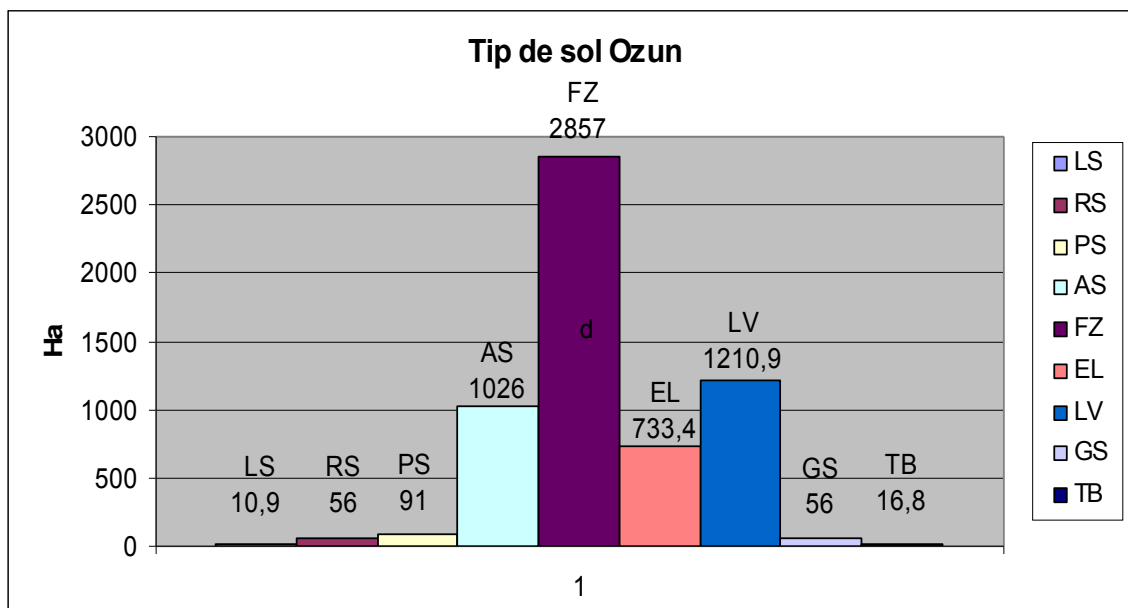
În zona pădurilor cele mai răspândite subtipuri de sol sunt din clasa argiloluvisoluri – 78%, din care brun argiloluvial tipic (54%) și brun luvic tipic (24%), urmate de cele din clasa cambisoluri, brune eumezobazice tipice (22%). Solurile brune argiloiluviale sunt răspândite în pădurile de foioase din regiunea colinară, în special în regiunea de dealuri subcarpatice. Solurile brun luvice sunt frecvente în regiunile de dealuri și podișuri, în păduri de gorun, gorun cu fag și făgete pure la

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

altitudini de 500-700 m. Solurile brun eumezobazice sunt întâlnite din zona de dealuri până în zona montană, pe versanți cu înclinări diverse.

O altă categorie de soluri o reprezintă cernoziomurile levigate, care se întâlnesc în zona agricolă a Câmpului Frumos. Aceste soluri se caracterizează printr-un conținut ridicat de humus și de substanțe nutritive, fiind pretabile pentru cultura sfecei de zahăr, cartofi și plante furajere.

Partea cea mai joasă a comunei este ocupată de solurile hidromorfe cu subgrupele soluri gleice, humico gleice și turbele eutrofe, acestea prezintă un grad redus de fertilitate și un exces de umiditate în special în perioadele ploioase ale anului, de aceea sunt utilizate în special pentru pășuni și fânețe.

RS – regosol; AS – sol aluvial; FZ – sol cernoziomid; EC – sol brun eumezobazic; DC – sol brun acid; EL – sol brun argiloiluvial; LV – sol brun luvic; PE – pelosol; GS – sol gleic

4.6 Biodiversitate - flora și fauna

4.6.1 Flora

Din punct de vedere al împărțirii fitogeografice a bazinului intracarpatic, Depresiunea Brașovului este cuprinsă în interferența Carpaților Orientali cu cei Meridionali, denumită și Carpații de Curbură.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Zona studiată se caracterizează prin prezența pădurilor, din etajul gorunetelor de deal situate altitudinal între 600-800 m și din etajul fâgetelor de dealuri și cele premontane situate altitudinal între 800-1240 m, spre munții Întorsurii Buzăului, precum și cu pășunile și fânețele ce cuprind văile largi, cu zone umede, lacuri și bălți.

În teritoriul comunei Ozun se găsesc păduri de foioase cu stejar și fag, mai sunt prezente următoarele specii: mesteacăn (*Betula verrucosa*), arin negru (*Alnus glutinosa*), pin de pădure (*Pinus Silvestris*), răchită (*Salix cinerea*), crusin (*Rhamnus frangula*), cireș sălbatic (*Cerasus avium*), soc (*Sambucus nigra*), carpen (*Carpinus betulus*), păr (*Pyrus pyrastrer*). Pajiștile din zona de pădure sunt bogate în graminee, îndeosebi de *Festuca rubra* și *Agrostis capillaris*. Dea lungul apelor și în zonele moi, umede, există mai multe specii de mușchi, piciorul cocoșului (*Ranunculus*), izma (*Mentha*), pipirig (*Juncus*), captalan (*Petasites*) etc. În locurile defrișate se dezvoltă asociații de plante cu componente de zburătoare, fragi (*Fragaria vesca*), tufărișuri de zmeură (*Rubus ideaus*), mure și diverși arbuști.

Printre întinsele pășuni se pot observa diferite tufișuri de arbuști bogate fiind formate din: alun (*Corylus avellana*), sânger (*Cornus sanguinea*), păducel (*Carataegus monogyna*), lemn câinesc (*Ligustrum vulgare*), măceș (*Rosa sp.*), călin (*Viburnum opulus*), etc. Acestea dau aspectul unui peisaj pitoresc în partea de est și sud-est a comunei și sunt folosite de către crescătorii de animale pentru păstorit.

Stratul ierbos este format dint-un număr mare de specii, dintre care amintim: colțisorul (*Dentaria bulbifera*), degetarul (*Digitalis grandiflora*), păiușul (*Festuca ovina*), spânzul (*Helleborus purpurascens*), mierea ursului (*Pulmonaria officinalis*), rogozul (*Carex pilosa*), feriga de câmp (*Pteridium aquilinum*).

În cuprinsul Rezervației „Mestecănișul de la Reci - Bălțile de la Ozun și Sântionlunca”, care este integrat în Depresiunea Brașovului, pot fi identificate caracterele generale geobotanice ale depresiunii. De aici sunt cunoscute și câteva relice glaciare (*Dryopteris cristata*, *Corriarum palustre*, *Lysimachia thysijlora*), precum și multe specii continentale. Dintre speciile floristice din jurul bălților și lacurilor, amintim următoarele: *Utricularia vulgaris*, *Lemna gibba*, *Lemna minor*, *Claricetum elatae*, *Thyphetum latifoliae*, *Aldrovanda fluitans*, *Gallium palustre*, *Typha latifolie*, *Phragmites australis*, *Lysimachia vulgaris*, *Lycopus europaeus*, *Ranunculus flammula*, *Poa palustris*, *Carex riparia*, *Carex elata*, *Comarum palustre*, *Drosera rotundifolia*, etc.; pe pajiști: *Pulsatilla patens*, *Adonis vernalis*, *Campanula moravica*, *Cerastium arvense*, *Iris aphylla* subs. *Hungarica*, *Potentilla*

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

arenaria, Festuca rupicola, Artemisia campestris, etc.; în brațele moarte: Potamogeton natans, Nuphar luteum, Nymphaea alba.

4.6.2 Fauna

În zona comunei există o faună bogată în speciile de mamiferă dintre care unele prezintă importanță deosebită: cârțița (*Talpa europaea*), ariciul (*Erinaceus europaeus*), iepurele de câmp (*Lepus europeus*), șobolanul de apă (*Arvicola terrestris*), șoarece de câmp (*Microtus arvalis*), veverița (*Sciurus vulgaris*), vulpe (*Vulpes vulpes*), viezure (*Meles meles*), vidra (*Lutra lutra*), nevăstuica (*Mustela nivalis*), capriorul (*Capreolus capreolus*), cerbul lopătar (*Dama dama*), mistret (*Sus scrofa*), ursul (*Ursus arctos*), lupul (*Canis lupus*), râsul (*Lynx lynx*)

Din punct de vedere avifaunistic tot rezervația Mestecănișul de la Reci prezintă importanță deosebită în perioada de pasaj din primăvara și toamnă. Avifauna se schimbă în funcție de perioade, și depinde atât de debitul apelor din bălți cât și de anotimp. Deși se întâlnesc multe specii — mai ales în timpul pasajului — numărul speciilor permanente, cuibăritoare în acest loc este redus. Acest fenomen se datorează faptului că teritoriul este mereu conturbat de cirezile de vite și turmele de oi, de populația cu preocupare agricolă din localitățile vecine, de vânători, excursioniști. Mișcarea păsărilor nu încetează nici în perioada de iarnă.

Sunt obișnuite comunități de stoluri de presură alcătuite din speciile *Emberiza calandra*, și *E. cirtinella*, stoluri considerabile de scații (*Carduelis spinus*), apoi stoluri cu specii de pițigoi (*Parus major*, *P. coeroleus*, *P. ater*, *P. palustris*). de verdoaică (*Pierus viridis*), negraică (*Dendrocopus martius*), țacâitoare (*Dendrocopus maior*), gaiță (*Garrulus glandarius*), coțofana (*Pica pica*). Ca oaspet permanent de iarnă, menționăm huhurezul de iarnă (*Strix uralensis*). Dintre păsările răpitoare menționăm prezența eretului brun de câmp (*Circus aeruginosus*). În pădurile de brad își clădește cuibul vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*).

În bălțile Mestecănișului, în unele locuri, mișună broaștele. Amfibienii sunt reprezentate de speciile sălămândra obișnuită (*Triturus vulgaris*), broasca râioasă brună (*Bufo bufo*), broasca râioasă verde (*Bufo viridis*), brotăcelul (*Hyla arborea*), broasca de mlaștină (*Rana arvalis*), broasca roșie de pădure (*Rana dalmatina*), broasca roșie de munte (*Rana temporaria*), broasca de baltă (*Rana esculenta*). Dintre aceste speciile de amfibieni și reptile enumerate sunt în anexa II. Directivei

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Consiliului 92/43/CEE: sălămîndra cu creastă (*Triturus cristatus*), buhaiul de baltă cu burtă galbenă (*Bombina variegata*), broasca țestoasă de mocirlă (*Emys orbicularis*).

4.6.3 Păduri

Fondul forestier național cuprinde arboretele situate între altitudinile 580 m și 1200 m, deci ne aflăm în etajul goruneto-făgetelor de dealuri și a făgetelor premontane-montane. Etajul goruneto-făgetelor reprezintă ponderea majoritară (78%), iar etajul făgetelor premontane-montane este (22%). În ansamblu specia de fag este majoritară. Suprafața totală a fondului forestier național este de 809 ha, ce reprezintă 9,78%, din suprafața comunei.

Tipurile de pădure naturale cele mai reprezentative sunt:

- Făgetele cu *Carex pilosa*,
- Făgete montane pe soluri schelete cu flora de mul,
- Făget de dealuri cu *Festuca drymeia*,
- Goruneto-făgete cu *Festuca drymeia*,
- Gorunet de coastă cu *Luzula luzuloides*,
- Goruneto-făgete cu *Luzula luzuloides*.

4.6.4 Arii protejate

Pe teritoriul administrativ al comunei se situează o arie protejată de importanță comunitară: RO SCI 0111 Mestecănișul de la Reci - Bălțile de la Ozun-Sântionlunca, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. Situl se suprapune ca suprafață cu rezervația naturală Mestecănișul de la Reci - Bălțile de la Ozun-Sântionlunca, constituită ca rezervație de interes botanic prin decretul 949/1962, cu o suprafață de 259,1 ha. Prin Hotărârea Guvernului 2151/2004 privind instituirea regimului de arie naturală, protejate pentru noi zone, suprafața rezervației naturale a fost stabilită la 2020 ha. După aderarea României la Uniunea Europeană terenurile forestiere respectiv cele agricole cu habitate pentru specii de floră și faună de importanță comunitară au fost propuse spre includere în rețeaua Natura 2000 – O.M. M.M.D.D. nr. 1964/2007. În urma includerii în rețeaua Natura 2000, prin OM MMDD 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, s-a stabilit suprafața definitivă de 2112,6 ha. Ca urmare în

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

prezent rezervația-arie protejată ocupă 16 % din suprafața administrativă a comunei Ozun. Rezervația naturală a fost înființată datorită habitatelor și a speciilor rare și valoroase, unele specii de floră și faună fiind relictice glaciare. APM Covasna a preluat custodia rezervației prin Contract de custodie nr. 4299/17.08.2007. Are întocmit Regulamentul rezervației și Planul de management este în curs de avizare.

Programul Natura 2000 reprezintă o structură de protejare a naturii, protejare care nu înseamnă „limitări și restricții” în exploatarea terenurilor. Natura 2000 permite atât conservarea cât și dezvoltarea pe mai departe a biodiversității României. Astfel, se observă oportunități în numeroase direcții: de la un turism durabil la o combinație între activitățile agricole și forestiere cu alternativa de protejare a naturii.

Scopul Rețelei Natura 2000 este să oprească declinul biodiversității prin conservarea pe termen lung a celor mai valoroase și periclitate specii de interes comunitar european, în habitatele lor naturale.

În fondul forestier național din raza teritorial administrativ al comunei Ozun conservarea biodiversității a fost asigurată prin respectarea măsurilor de gospodărire impuse de amenajamentele silvice. În cazul Mestecănișului de la Reci arboretele au fost incluse în grupa I.-a funcțională de protecție.

În mozaicul format pe dunele de nisip din pajiști acidofile xerice, pajiști stepice, mestecănișuri, tufărișuri de răchită, pâlcuri de aniniș și vegetația de palustră și de turbărie stabilite în microdepresiunile dintre dunele de nisip; fânețe, rogozișuri înalte și stufăriș dealungul unor bălți moarte, precum și plantații extinse de pin silvestru, au fost identificate 36 asociații din cadrul a 13 habitate Natura 2000 și 8 habitate naționale care pot fi caracterizate astfel:

- lacuri eutrofe naturale cu vegetație tip Magnopotamion sau Hydrocharition, cursuri de apă din zonele de câmpie, până la cele montane, cu vegetație din Ranunculion fluitantis și Callitricho-Batrachion;
- comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin;
- pajiști aluviale din Cnidion dubii;
- turbării cu vegetație forestieră;
- păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Specii de plante ocrotite

Specia	Directiva Consiliului Europei 92/43 CEE, anexa II.	Legislația națională	Anexa din OUG 57/2007	Lista Roșie a plantelor superioare din România	Regimul de protecție
Aldrovanda vericulosa	x	x	3,4A	E	strict
Drosea rotundifolia		x		R	strict
Fritillaria meleagnis		x		V/R	strict
Lysimachia thysiflora		x		R	strict
Menyanthes trifoliata		x		R	strict
Pulsatilla patens	x	x	3,4A	R	strict
Utricularia vulgaris		x		R	strict

Mai amintim dintre speciile de interes local nufarul galben (*Nuphar luteum*), nufărul alb (*Nymphaea alba*) și specia de relict glaciatic șapte degete (*Comarum palustre*).

În cadrul habitatelor sunt strict protejate:

- Specii de amfibieni și reptile reprezentate de: *Bombina variegata* (Buhai de baltă cu burta galbenă); *Emys orbicularis* (Broască țestoasă de apă); *Triturus cristatus* (Triton cu creastă).
- Specii de nevertebrate: *Colias myrmidone*; *Lycaena dispar*; *Maculinea teleius*.

4.7 Starea mediului

4.7.1. Apa

Râul Negru, afluentul cel mai important din stânga Oltului, străbate partea vestică a comunei Ozun de la nord-est spre sud-vest, pe o lungime de 11 km. Pe baza calculelor Stației Hidrologice Sfântu Gheorghe în anul 2007 resursele de apă în bazinul hidrografic al R. Negru au fost înregistrate

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

cu debitul de 500,9 mii m³. Afluenții principali ai râului Negru pe teritoriul comunei sunt pâraurile Béldi, pâraul Satului, pâraul Lisnău, care izvorăsc din Munții Întorsurii Buzăului.

Lucrări hidrotehnice:

Începând cu anul 1973 s-au executat recalibrări de albie, tăieri de coturi, îndiguiri, consolidări de maluri ale râului Negru în scopul obținerii suprafețelor agricole, precum și în scopul apărării localităților și terenurilor cultivate împotriva inundațiilor. În acești ani au dispărut și s-au degradat multe lacuri și brațe moarte.

Lucrările de regularizare au condus la mărirea vitezelor de scurgere, implicit la scurtarea timpului de propagare a undelor de viitură, expunând puternic lucrările de îndiguiri. Neregenerarea susținută a suprafețelor de păduri exploatate determină concentrarea rapidă a scurgerilor de pe versanți, implicit și creșterea rapidă a debitelor pe cursurile de apă cu aspect de fenomen torențial în cazul ploilor torențiale sau ploi cu intensități mai mici dar de lungă durată. Pentru combaterea inundațiilor, în anul 1976 pe raza comunei au fost executate îndiguiri pe R. Negru și pe afluenții săi, pr. Béldi, pr. Lisnău, pr. Satului (Bicfalău), care sunt administrate de SGA Sfântu Gheorghe. Începând cu anul 2000 se execută lucrări de investiții constând în consolidări de maluri, cu scopul îmbunătățirii regimului de scurgere.

Construcțiile hidrotehnice pe Râul Negru cu rol de apărare au o lungime de 18,35 km la Sântionlunca, precum a fost necesară să se efectueze lucrări de îndiguiri pe pâraul Lisnău pe o lungimea de 4 km și în zona Bicfalău pe pâraul Satului, 3 km.

Teritoriul local	Cursurile de apă pe raza localități	Construcții hidrotehnice cu rol de apărare: dig (lungime)
Localitatea Ozun, Sântionlunca	râul Negru	18,35 km
Sântionlunca	Pâraul Béldi	3,2 km
Lisnău	Pâraul Lisnău	4,0 km
Bicfalău	Pâraul Satului (Bicfalu)	3,0 km

Clasificarea calității și prelevarea apelor de suprafață, respectiv subterane este urmărită de Administrația Națională Apele Române prin unitățile lor teritoriale, în județul Covasna de Direcția

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Apelor Râmnicu Vâlcea – SGA Sfântu Gheorghe și se efectuează conform Normativului 1146/2002 revizuit în 2004 și HG nr. 100/2002 modificată de HG nr. 662/2005.

În satul Ozun este o stație hidrometrică, la km 77 în vederea efectuării unor măsurări (a nivelului, debitului, vitezei apei) pe Râul Negru.

În județul Covasna măsurătorile monitoring al râului Negru se efectuează de cele două secțiuni de supraveghere ale apelor de suprafață, urmărind indicatorii fitoplancton, microfitobentos și macrozoobentos:

- la secțiunea Chichiș, care este încadrat în clasa I. de calitate, în amonte de Chichiș
- la secțiunea Cătălina, care este încadrat în clasa a II.-a de calitate, în aval de Cătălina.

Din punct de vedere biologic buletinele de informare asupra calității apelor în bazinul hidrografic al R. Negru din (2007), indicatorii rezultă următoarele date:

- poluanți toxici: Fe = 1210 $\mu\text{g/l}$; Zn = 30 $\mu\text{g/l}$; Mn = 140 $\mu\text{g/l}$
- regimul oxigenului Od = 7,19 mg/l; CBO5 = 3,82 mg/l; Cco-Mn = 5 mg/l
- regimul de acidifiere peste pH 8
- alți indicatori chimici relevanți: CN 4 $\mu\text{g/l}$, detergent 64 $\mu\text{g/l}$
- nutrienți: NH4 = 0,031 $\mu\text{g/l}$, NO2 = 0,005 $\mu\text{g/l}$; NO3 = 0,045 $\mu\text{g/l}$

Dimpotriva rezultatelor analizelor efectuate, apele de suprafață sunt poluate de diferite tipuri de deșeuri împrăștiate în zona pâraurilor, brațelor moarte, precum și de apele uzate menajere și zootehnice.

Starea apelor subterane

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Măsurătorile asupra calității apelor subterane se efectuează de către Sistemul de Gospodărire a Apelor Sfântu Gheorghe. În comuna Ozun în anul 2007 s-au înregistrat depășiri ale indicatorilor Fe, Mn, nitrați în lunile mai, septembrie și octombrie și ca urmare este încadrat în zonă vulnerabilă de nitrați.

Cele mai semnificative surse de poluare în zonă sunt:

- îngrășămintele minerale - pesticide pentru agricultură, folosite la activități agro-zootehnice;
- depozitele de dejecții și detergenți direct provenite din gospodării;
- depozitele de deșeuri menajere și cele din activități industriale autorizate și/sau neautorizate.

Starea lacurilor

Un efect al poluării apelor, deosebit de grav, este eutrofizarea lacurilor, numită și „moartea lacurilor”, ca urmare a creșterii fertilității acestora prin aport de elemente nutritive, mai ales fosfați și nitrați, care favorizează proliferarea fitoplanctonului și a plantelor acvatice. Puțin câte puțin, lacurile fără scurgere se colmatează, se îngustează și dispar.

Pe teritoriul administrativ al comunei se găsesc câteva brațe moarte și lacuri, situate în satul Ozun pe malul drept al Râului Negru precum și în zona rezervației naturale. Aceste brațe moarte au fost poluate de mai multe tipuri de materiale. Cele mai însemnate cantități de substanțe poluante evacuate în mediu au fost substanțele organice, amoniul, precum și substanțele derivate ale acestora, rezultate din procesele de producție din industria alimentară, zootehniei și din apele uzate menajere.

Sistem de alimentare cu apă

În satul Ozun există rețea de alimentare cu apă în sistem centralizat de tip vechi și cu extindere în prezent, ce cuprinde surse din 3 foraje de adâncime medie. În celelalte localități aparținătoare comunei nu există sistem de alimentare cu apă centralizată, fiecare gospodărie are sursă proprie de apă, din fântâni, utilizând apa freatică necontrolat, nemonitorizat și neomologat. Sunt 460 de gospodării deservite de rețeaua de alimentare cu apă, deci 50 % din totalul gospodăriilor.

Sistem de canalizare menajeră și pluvială

Localitatea Ozun dispune de sistem de canalizare, lungimea rețelei este de 3 km, sunt racordate 330 de gospodării (36 %). În celelalte sate aparținătoare comunei nu există sisteme de canalizare a apelor menajere, poluând solul, subsolul, apele freatică și de suprafață.

Canalele și șanțurile pentru apele pluviale nu sunt întreținute corespunzător și în unele locuri sunt poluate de gospodării.

4.7.2. Solul

Poluarea solului se datorează în principal activităților surselor antropogene: reziduurile lichide și solide, menajere stradale și industriale unde este cazul, precum și utilizării în agricultură a unor substanțe chimice periculoase. Calitatea solului poate fi afectat în zona depozitelor necontrolate ale deșeurilor menajere și a celor asimilabile cu cele menajere.

Solul poate fi afectat și în urma activităților agricole a locuitorilor, flora naturală autohtonă fiind înlocuită de plantele agricole cultivate; se folosesc în mod nerațional pesticide, insecticide, și îngrășăminte chimice. În perioada de toamnă și primăvara fermierii pot afecta solul prin arderea miriștilor și a vegetației ierboase, care distrug viețuitoarele din sol și de pe suprafață.

Starea solului

Agricultura și zootehnia sunt principale activități din comună. Suprafața administrativă totală a comunei Ozun este de 8266 ha, din care 6736 ha sunt terenuri agricole, așezate după forme de relief:

Suprafață totală agricolă conform OCPI	Suprafață agricolă cartată pedologic	Din care pe forme de macro-relief				
		Munte	Deal /podiș	Câmpie	Terasă	Luncă

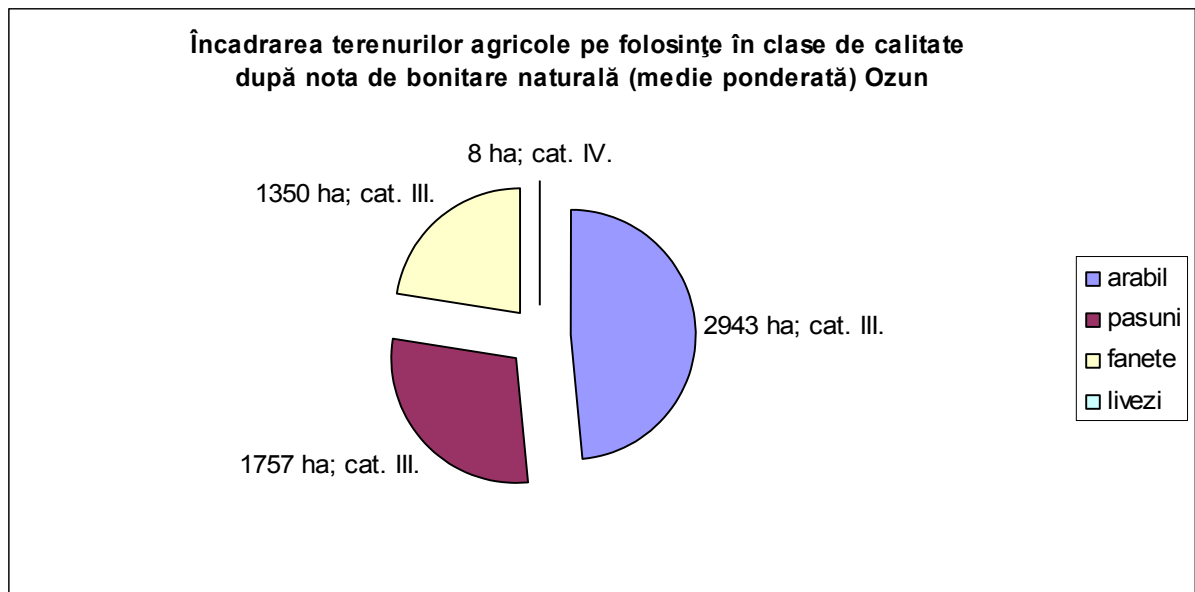
Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Covasna						
6736	6736	1 131	996	37 89	0	8 20
100 %	100 %	1 8,7%	14,7 8%	56, 26%	-	1 3,5%

Notă: Datele sunt conforme cu situația statistică a OSPA Brașov din anul 2004.

Impactul antropogen actual are influență considerabilă asupra indicatorilor și fertilității solului, exprimată prin notă relativ scăzută de bonitate a solurilor. Nota medie de bonitate a terenurilor arabile, pășuni, fânețe și livezi din comuna Ozun sunt în clasa de bonitate a III.-a, ce înseamnă că se caracterizează cu 41-60 puncte.

Încadrarea medie a terenurilor agricole în comuna Ozun, sub aspectul claselor de calitate, după note de bonitate naturală:

Notă: Datele sunt conforme cu situația statistică a OSPA -Brașov

Cauzele principale sunt procesele de eroziune și dehumificare precum și cultivarea necorespunzătoare prin arătură cu întoarcerea brazdei, fertilizarea minerală cu doze mari, monoculturi, aplicarea de tratamente chimice pentru combaterea buruienilor, bolilor și dăunătorilor.

Zonele de risc cu eroziune în suprafață sunt toate terenurile cu pante de peste 10%, utilizate ca terenuri arabile din zona de deal. Alunecările de teren reprezintă 0,3 % din suprafață totală, domină alunecările în valuri de mărimi până la 20 ha, precum și terenuri cu soluri afectate de eroziuni de suprafață ce reprezintă 245 ha (4%), conform datelor Oficiului de Studii Pedologice și Agrochimice

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

din Brașov. Aceste terenuri sunt alcătuite din alternanțe de roci permeabile și impermeabile care favorizează alunecările. Modul de stabilizare propusă pentru încetarea alunecărilor și eroziunilor de suprafață se va realiza prin replantarea cu arbori autohtone specifice zonei. Solurile poluate cu tipuri acidifiere din suprafață agricolă totală este de 300 ha (4,95%). În comuna Ozun nu sunt terenuri inundabile.

Aspecte deosebit de importante în ceea ce privește impactul activităților din agricultură asupra stării factorilor de mediu se referă la utilizarea îngrășămintelor chimice și a pesticidelor.

Utilizarea excesivă a îngrășămintelor chimice conduce la creșterea semnificativă a nivelului de nutrienți și a metalelor grele în mediul înconjurător. Dintre nutrienți, azotul și fosforul creează cele mai mari probleme. Compușii azotului contribuie la acidifierea solului, aerului și apei, precum și la efectul de seră și la deprecierea stratului de ozon. De asemenea pătrunderea unor compuși ai azotului în apele subterane și de suprafață, la anumite concentrații poate să contribuie de asemenea la eutrofizarea apelor de suprafață.

Dejecțiile animaliere, prin conținutul lor de elemente chimice, au un rol important în nutriția plantelor și influențează favorabil calitățile productive ale solului și implicit producția agricolă. Aplicate în cantități excesive, îngrășămintele naturale pot influența negativ unele însușiri ale solului, cum ar fi permeabilitatea și aciditatea.

În baza prevederilor Uniunii Europene, statul membru trebuie să elaboreze și să implementeze un Cod al bunelor practice agricole care să conțină criteriile menționate în anexa Regulamentului (CCE) nr.1782/2003. În caz de nerespectare, ajutoarele vor fi reduse sau chiar suspendate, în funcție de gravitatea, extinderea și repetarea abaterilor. Respectarea bunelor practici prevăzute în Regulamentul nr. 1782/2003, integrat în legislația românească prin Ordinul nr. 134/2006, are prioritate deosebită în cazul gospodăririi terenurilor agricole vulnerabile la procesul de nitratare, care deja sunt calificate ca atare.

Practicile de menținere a terenurilor în condiții bune agricole și de conservare de mediu, asigură prin măsuri specifice protejarea solului împotriva eroziunii, asigură un minim de acoperire a solului cu vegetație, menține nivelul optim a materiei organice din sol prin rotația culturilor și folosirea miriștei, menține structura echilibrată a solului prin utilizarea de mașini agricole adecvate, asigură nivel minim de întreținere și evită degradarea habitatelor prin limitarea densității șeptelului, reglementează regimul de întreținere și protejare a pajiștilor permanente, contribuie la evitarea instalării vegetației nevaloroase pe terenurile agricole.

4.7.3 Aerul

La nivelul județean, nu au fost înregistrate depășiri spectaculoase la indicatorii monitorizați, nu au fost constatate fenomene ce ar putea provoca apariția unor zone critice din punct de vedere al calității aerului. La indicatorul pulberi în suspensie s-au înregistrat depășiri datorate stării precare a drumurilor. Sintetizând aspectele legate de calitatea aerului, conform Planului Local de Acțiune pentru Mediu al județului, în județul Covasna nu există zone critice în poluarea atmosferei, neexistând instalații de ardere mai mari de 50 MWm, aerul nu este poluat semnificativ.

În comuna Ozun în general calitatea aerului este bună, în satele aparținătoare nu sunt obiective industriale mari, cu impact semnificativ asupra mediului. Sursele de poluare sunt ne semnificative și provin din centrale termice ale micilor gospodării țărănești, care utilizează cu prioritate combustibil de lemn și gaze naturale, unde există rețea.

Un caz special, când emisiile de gaze toxice poate să creeze probleme în zonă, pe terenurile agricole (arabile și pășunile) se produce prin arderea miriștilor și vegetației ierboasă uscată, precum în jurul locuințelor, societăților comerciale prin arderea deșeurilor.

În localitățile Sântionlunca și Ozun poluarea aerului este excesivă, datorită traficului rutier pe șoseaua națională, și a activității din zona industrială (stația de bitum).

Sursele poluării aerului în comuna Ozun sunt:

- Emisii de noxe din activitatea industrială, în jurul stației de bitum;
- emisii de noxe datorită circulației autovehiculelor din zonă;
- cele rezultate din terenurile agricole cultivate: amoniac, gaz metan și bioxid de carbon;
- mirosul din depozitarea deșeurilor.

Poluarea sonoră existentă în localitate, se datorează :

- traficului rutier în localitățile care sunt traversate de drumul național;
- unităților comerciale, cu activități distractive amplasate în intravilane;
- activităților industriale de prelucrarea lemnului

Limitarea zgomotului și poluării aerului în urma traficului rutier și activităților industriale, gospodărești se poate obține prin plantarea de aliniamente dealungul șoselei, crearea de zone verzi în spațiile libere de lângă șosea și în împrejurul și/sau incintei obiectivelor industriale, comerciale.

În scopul reducerii poluării atmosferice, este indicat informarea publicului despre programul ministerului mediului „Casa verde”, referitor la înlocuirea energiilor tradiționale cu cele alternative-regenerabile.

Sursele de energie regenerabilă sunt abundente, larg răspândite, nepoluante și disponibile local. Ele provin direct sau indirect de la soare și cuprind lumina, căldura și vântul. Pot fi folosite pentru producerea directă a căldurii fără nici un proces de conversie sau pot fi convertite în electricitate.

Tehnologiile de energii regenerabile care folosesc direct soarele sunt:

- Panouri solare care absorb căldura de la soare pentru a asigura apă caldă; și
- Celule fotovoltaice care utilizează lumina solară pentru a produce electricitate.

Tehnologiile regenerabile care folosesc indirect soarele cuprind:

- Turbinele eoliene care convertesc aerul în mișcare în electricitate. Vântul este mișcarea aerului datorată diferențelor de temperatură cum ar fi temperaturile aerului deasupra uscatului și deasupra mării;
- Biomasa, prin culturile care au nevoie de lumina solară pentru a crește și care sunt apoi arse pentru a produce căldură;
- Pompele de căldură care concentrează căldura redusă absorbită de aer, sol sau apă în timpul verii pentru a asigura căldura pentru clădiri în timpul iernii.

Biomasa este ansamblul materiilor organice nonfosile, în care se înscriu: lemnul, pleava, uleiurile și deșeurile vegetale din sectorul forestier, agricol și industrial, dar și cerealele și fructele, din care se poate face etanol. Folosită atât pentru obținerea de curent electric, cât și a agentului termic pentru locuințe, energia extrasă din biomasa ridică, mai nou, probleme de etică, întrucât în multe zone ale lumii e [nevoie](#) mai degrabă de hrană, decât de combustibili.

Producerea de biomasă reprezintă atât o resursă de energie regenerabilă, cât și o mare șansă pentru dezvoltarea rurală durabilă. La [nivelul](#) Uniunii Europene, se preconizează crearea a peste 300.000 de noi locuri de muncă în mediul rural, tocmai prin exploatarea biomasei.

România trebuie să încurajeze investițiile în surse alternative de energie, pentru că ponderea energiei electrice produse din resurse alternative să ajungă la 33 % până în 2010. Deși biomasa este

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

una dintre principalele resurse de energie regenerabilă ale României, în prezent țara noastră își obține cea mai mare parte din energia verde care provine din resurse hidro. Exploatarea biomasei câștigă însă tot mai mult teren.

4.7.4 Gestionarea deșeurilor

Gestionarea deșeurilor cuprinde toate activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a acestora. Organizarea activității de colectare, transport și eliminare a deșeurilor menajere, provenite de la gospodăriile oamenilor, a unităților economice și instituțiilor este o obligație a administrațiilor publice locale.

Obiectivul gestionării deșeurilor sunt:

- protejarea sănătății populației;
- protecția mediului înconjurător;
- menținerea curățeniei și crearea unui cadru estetic corespunzătoare a localităților;
- conservarea resurselor naturale, prin intermediul politicilor de reducere a deșeurilor și de reciclare a acestora.

Serviciul de salubritate a localităților s-a desfășurat sub coordonarea Primăriei Comunei Ozun, și a constat din colectarea, transportarea și depozitarea deșeurilor la gropile ecologice din comună. Colectarea deșeurilor menajere s-a realizat fără o selecție prealabilă în pubele proprii în cazul locuințelor individuale și în containere de 1,1 m² sau 5 m² în ansamblurile de locuințe în comun. Deșeurile municipale generate au fost colectate cu căruță, săptămânal o singură dată și depozitate la cele patru depozite de deșeurii menajere existente din localitățile Ozun, Sântionlunca, Bicfalău și Lisnău. Fiindcă până la mijlocul lunii iunie 2009 aceste depozite trebuie să fie închise și ecologizate, conform prevederilor din HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor, Comuna a încheiat un contract de servicii cu operatorul economic specializat SC TEGA SA din Sf. Gheorghe, astfel și deșeurile deja sunt transportate la depozitul municipal al județului. Prin participarea comunei la ADI EcoSepsi se dorește rezolvarea problemei cauzate de producerea deșeurilor menajere.

Tipuri de deșeuri generate

Sursa	Amenajări tipice, activități generatoare de deșeuri	Tipuri de deșeuri solide .
Deșeuri solide municipale menajere (DSM)	Locuințe și apartamente	deșeuri alimentare, hârtie, cartoane, materiale plastice, textile, piele, lemn, sticle, bidoane, aluminiu, alte metale, cenușă , frunze.
DSM provenite de pe străzi din parcuri și grădini	Străzi, parcuri și alte zone de recreere.	deșeuri stradale, deșeuri din amenajarea peisajului și tăierea copacilor, deșeuri provenite din parcuri și zone de agrement (frunze uscate).
DSM – comerciale	Magazine, restaurante, piețe, clădiri de birouri, hoteluri, service auto etc.	hârtii, cartoane, materiale plastice, lemn, deșeuri alimentare , sticle, metale, ambalaje uzate.
DSM – instituționale	Școli, spitale, instituții de stat, ONG	hârtii, cartoane, materiale plastice, lemn, deșeuri alimentare , sticle, metale, ambalaje uzate.
DSM industriale nepericuloase	Industria ușoară , construcții	hârtii, cartoane, materiale plastice, lemn, deșeuri alimentare , sticle, metale, ambalaje uzate.
Alte deșeuri		
Deșeuri periculoase	Reziduuri din activitățile agricole, industriale	dejecții solide și lichide, nămol, uleiuri uzate.
Deșeuri medicale	Circumscripții medicale și veterinare	<u>dejecții solide.</u>
Deșeuri din construcții și demolări	Noi șantiere de construcții , șantiere de reparații a clădirilor, reabilitarea străzilor, a șoselei naționale.	moloz, lemn, oțel, beton, ciment, etc
Alte deșeuri – echipamente casnice, electronice, autovehicule scoase din uz.	Populație, activități economice comerciale, agricole, etc.	aparate electrice și electronice uzate, aparate electrocasnice, mobilă, autovehicule, utilaje agricole și forestiere, gestionate Conform HG 1223/2005

Colectarea selectivă a deșeurilor tip menajere nu este încă implementată, din cauza infrastructurii incomplete a sistemului de colectare selectivă a deșeurilor menajere, a deșeurilor periculoase rezultate din gospodăriile populației și a instituțiilor (vopsele, lacuri, substanțe fitosanitare expirate, tuburi fluorescente, etc.). Totodată regimul de colectare selectivă a deșeurilor periculoase nu este propagat suficient în mediul public, din această cauză deșeurile periculoase sunt eliminate împreună cu deșeurile menajere.

Deșeurile de dejecții animaliere sunt stocate în unități și valorificate ca îngrășămintă naturală în agricultură. Acesta se referă la gospodăriile populației, la ferme de vaci, precum și la ferma de pui din Sfântu Gheorghe, care gestionează un depozit de dejecții în localitatea Ozun, cu capacitatea de stocare 14 000 t.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Deșeurile periculoase, cu componente reciclabile (acumulatori și uleiuri uzate) sunt gestionate de societățile generatoare prin intermediul SC Remat SA Brașov.

Gestionarea deșeurilor provenite din activitățile medicale umane și veterinare se realizează prin intermediul firmelor specializate în acest domeniu de activitate.

5. CADRUL INFRASTRUCTURAL

5.1. Infrastructura edilitară

Din punct de vedere a dezvoltării infrastructurii edilitare, Institutul Național de Statistică posedă următoarele date referitoare la comuna Ozun: există în total 2037 de locuințe, suprafață totală locuibilă este de 74.744 mp. Marea majoritate a locuințelor sunt case private, dar în satul Ozun sunt și 8 blocuri totalizând 470 de apartamente.

Alimentare cu apă potabilă

Localitatea Ozun dispune de 9 km de rețea de apă potabilă acoperind nevoile localității în proporție de cca 50% (460 de gospodării racordate). În celelalte localități nu există rețea de apă potabilă, însă s-a depus spre finanțare în cadrul Măsurii 322 a PNDR un proiect integrat de realizare simultană a sistemelor de apă și canalizare în localitățile Bicfalău și Lisnău, investiția se ridică la valoarea de 2.821.043 RON. În prezent se află în fază de elaborare studiul de fezabilitate privind sistemul de alimentare cu apă a localității Sântionlunca. Gospodăriile dispun de puțuri proprii prin care se realizează alimentarea caselor.

Canalizare menajeră

În localitatea Ozun sunt racordate 330 de gospodării la rețeaua de canalizare. Jumătate din lungimea rețelei de canalizare se datează din anii 70, restul fiind realizat în anii 2007-2008. Această investiție a fost finanțată prin O.G. nr.7/2006, valoarea investiției fiind 3.074.765 lei.

Celelalte localități nu dispun de rețea de canalizare, dar în proiectul integrat înaintat spre finanțare în cadrul Măsurii 322 a PNDR investiția sistemului de canalizare în Bicfalău și Lisnău se ridică la o valoare de 5.835.712 RON.

Canalizare pluvială

Apele provenite din precipitații sunt colectate în șanțuri și rigole deschise și sunt devărsate în Râul Negru ce străbate localitățile Ozun și Sântionlunca, precum și în pâraiele din localități.

Alimentarea cu energie termică

Încălzirea locuințelor în comună se face pe bază de combustibil solid, având în vedere că în comună nu există rețea de gaze naturale. O schimbare s-a anunțat totuși ținând cont, că licitația publică pentru distribuția gazelor naturale pe raza comunei a avut loc la sfârșitul anului 2008. Deși caietele de sarcini pentru licitație au fost cumpărate de mai multe firme interesate, nu s-au prezentat nici una dintre ele la prima licitație. Planul prevede alimentarea cu gaze naturale fiecărei localități a comunei în afară de Măgheruș și Lisnău Vale. Această investiție ar deservi și persoanele fizice și firmele prezente în localități.

Alimentarea cu energie electrică⁵

Localitatea Ozun este alimentată cu energie electrică din sistemul energetic național prin stația de transformare 110/20 kV, prin linie aeriană dublă, racordată la stația de conexiune 20 kV, de unde pornesc subteran liniile electrice de 20 kV pentru alimentarea posturilor de transformare.

Consumatorii de energie electrică din localitate sunt alimentate la rândul lor prin 18 posturi de transformare 20/04 kV, de diferite capacități, amplasate ca și construcții independente (aerene și zidite), respectiv înglobate în construcțiile existente, racordate la stația de conexiune 20 kV prin linii aerene și subterane de 20 kV. Lungimea liniilor electrice de 20 kV existente este de cca. 8 km aerene și cca. 2 km subterane. Se precizează că liniile electrice de 20 kV existente, mai precis prelungirea lor, deservesc și posturile de transformare 20/04 kV din localitățile învecinate, aparținătoare comunei.

Capacitatea totală a posturilor de transformare este de 12,50 MVA

---

⁵ Conform PUG aprobat întocmit de V&K SRL Sfântu Gheorghe

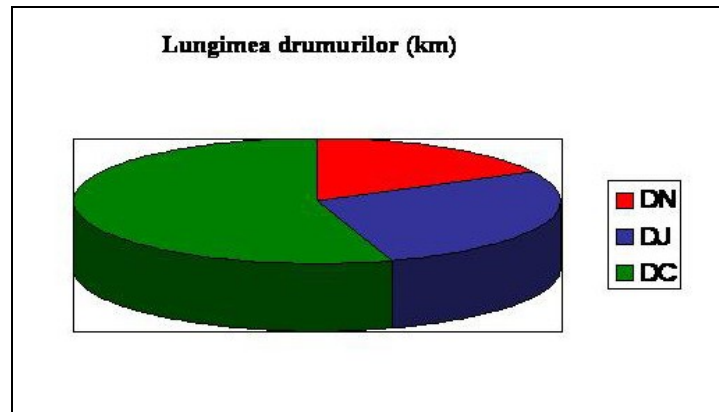
5.2. Infrastructura de transport

Rețeaua de căi de circulație arată astfel:

1. DJ 103 B care asigură legătură între mun. Sfântu Gheorghe și comuna Ozun (via Chilieni), acest drum tranzitează satul Ozun via Bicfalău (DJ103B), și asigură legătura cu comuna Dobârlău. (15 km)
2. DN 11 tranzitează localitățile Ozun și Sântionluca (Limita Jud. BRAȘOV - Chichiș - Ozun - Moacșa - Târgu Secuiesc - Lemnia - Brețcu - Limita Jud. BACĂU (8,1 km))
3. DC 33 asigură legătura între satul Ozun și satul Ilieni (5,7 km)
4. DC 34 asigură legătura între satul Ozun și satul Lunca Ozunului (2 km)
5. DC 16 (10,3 km pe raza comunei) asigură legătura între satul Ozun și satul Măgheruș (DC 26 – 2,4 km) [DJ 103B (Ozun) - Aninoasa (DC 25) - Boroșneu Mare (DJ 121A)]
6. DC 27 asigură legătura între satul Ozun și satele Lisnău și Lisnău Vale (DJ 103B - Lisnău - Lisnău Vale) – reabilitată prin Fonduri Române de Dezvoltare Socială în anul 2006. (5,3km)

Comuna Ozun dispune de o rețea de drumuri comunale cu o lungime de 25,7 km, neasfaltate, drum național de 8,1 km și drum județean de 13 km ultimii în stare bună și asfaltate. În ultimii ani, precum și în prezent s-au efectuat lucrări de reabilitare pe unele tronsoane a drumurilor comunale. Astfel, s-a realizat, parțial, pietruirea DC 16 în lungime de 6,800 km, iar în prezent se află în faza de derulare a achizițiilor de lucrări investiția de reabilitarea prin asfaltare a DC 27, km 0+000-5+300, între DJ 103B și Lisnău Vale.

Străzile din comună sunt străzi pietruite, în general într-o stare satisfăcătoare (primăria achiziționează anual cantități mari de piatră spartă pentru întreținerea curentă a străzilor, și are în dotare utilaje adecvate pentru efectuarea acestor lucrări de întreținere – autogreder). Remarcăm că în comuna Ozun sunt asfaltate numai drumurile principale în localitățile Ozun, Sântionluca (tronsoane ale DN 11), respectiv Bicfalău (DJ 103B). În cadrul proiectului integrat înaintat spre finanțare în cadrul Măsurii 322 a PNDR se află și studiul de fezabilitate privind reabilitarea prin asfaltare a străzilor Kispál și Petőfi din localitatea Ozun, valoarea investiției fiind de 1.948.895 RON.

Drumurile sus amintite, cu excepția DN 11 care tranzitează satul Ozun și Sântionlunca, respectiv DJ 103 B, sunt drumuri neasfaltate și necesită investiții în vederea reabilitării acestora. DC 27 a fost reabilitat parțial în anul 2006, au fost construite podețe cu camere de cădere, și suprafața învelită cu pietriș nou.

Se recomandă evacuarea apelor meteorice prin șanțuri neprotejate în afara localităților, în rigole carosabile sau conducte subterane în intravilan, refacerea podețelor transversale pe drumurile DC 33, DC 34, DC 16 și drumurile laterale în localitățile comunei Ozun. În multe cazuri este de ajuns curățarea acestor șanțuri, fiindcă ele există pe unele porții de drum, dar în mai multe cazuri ele nu sunt de găsit și acest fapt contribuie mult la degradarea drumurilor, respectiv străzilor.

Mai departe se recomandă schimbarea clasificării a unor drumuri de exploatare agricolă, care întreținute și reabiliate ar fii de folosul localnicilor și a turiștilor, având în vedere că ar prescurta semnificativ distanțele între localități. Astfel populația ar avea mai puțin drum de străbătut pentru a-și rezolva problemele de zi cu zi.

O astfel de modificare ar însemna schimbarea clasificării drumului de exploatare care leagă Bicfalău de Lisnău.

O altă modificare ar presupune schimbarea categoriei drumului de exploatare care leagă DC 26 și DC 27, prin această modificare, nu numai că lungimea drumului s-ar micșora cu până la 50% din Lisnău, sau Lisnău Vale până la Măgheruș, dar ar deschide prin intersecția cu DC 16 o posibilitate de a ajunge mai repede și fără ocolire, la Aninoasa, Boroșneu Mare, Saciova etc.

Referitor la DN 11 am observat un trafic intens pe acest drum și avem propunerea pentru instalarea unor radare fixe atât în localitatea Ozun cât și în localitatea Sântionlunca, în colaborare cu IPJ Covasna.

Transportul în masă

Transportul în masă pe teritoriul comunei se realizează prin microbuzele care circulă între Brașov și Târgu Secuiesc, respectiv autobuze din Sfântu Gheorghe, dar există și rute spre Dobârlău care acoperă satul Bicfalău. Astfel acoperindu-se localitățile Ozun, Sântionlunca, și Bicfalău. Localnicii celorlalte sate trebuie să se deplaseze mai multe kilometri pentru a avea posibilitatea să beneficieze de aceste servicii.

Comuna Ozun dispune și de stație feroviară pe magistrala 400, în stația de la Ozun zilnic se opresc 20 de trenuri personale, care asigură legătura cu orașele apropiate, Sfântu Gheorghe și Brașov.

5.3. Telecomunicații

Din punct de vedere a telecomunicațiilor putem constata că pe raza comunei Ozun există posibilitatea nelimitată de a se racorda la rețeaua de telefonie fixă sau la orice rețea de telefonie mobilă (Vodafone, Orange, Cosmote, Zapp etc).

Poșta română este prezentă prin oficiile sale în comună (Ozun, Bicfalău). Există posibilitate de a se racorda la internet și cablu TV, aceste servicii fiind oferite de mai multe ori în pachet de furnizori, sau prin ofertele tehnice ale companiilor de telefonie mobilă și de Romtelecom.

5.4. Spații verzi și zone de agrement

Spațiul verde din intravilanul fiecărei localități trebuie să fie minim 20 m² /locuitor până la sfârșitul anului 2010 și minim 26 m² /locuitor până la decembrie 2013.

Spațiile verzi în intravilanul localităților cuprind categoriile cuprinse în tabelul de mai jos:

Localități	Nr. Locuitori	Cimitir ha	Teren de sport ha	Zone de agrement (ha)	Spații libere ha	Total ha
<i>Ozun</i>	2552	3	1,20	2,00	0,20	6,40
<i>Sântionlunca</i>	796	2	1,00	-	-	3,00

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Bicfalău	379	1	1,20	-	-	2,20
Lisnău	446	1	-	-	-	1
Lisnău Vale	87	-	-	-	-	-
Măgheruș	101	0,5	-	-	-	0,5
Lunca Ozunului	189	0,5	-	-	-	0,5
Total	4560	8	3,40	2,00	0,20	13,60

Parcul amenajat cu ajutorul surselor primite de la AFM

Se constată că la nivelul comunei Ozun în prezent suprafața spațiilor verzi este suficientă (136.000 mp), în care sunt incluse suprafețele cimitirelor precum și a terenurilor de sport, realizând astfel 29,82 mp/locuitor. Putem spune că, comuna Ozun și-a folosit foarte înțelept resursele, având în vedere că s-au creat locuri de joacă civilizate, bine gândite și amenajate câte una în fiecare localitate, mai departe s-a amenajat un Parc de agrement în satul Ozun cofinanțat prin „Programul Național de îmbunătățire a calității mediului prin realizarea de spații verzi în localități” administrat de Administrația Fondului pentru Mediu.

5.5. Infrastructura de turism

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Cu toate că Comuna Ozun are un potențial de dezvoltare semnificativ, Turismul deocamdată este slab dezvoltată în localitățile aparținătoare, cu excepția satului Bicfalău. Relieful și patrimoniul natural și construit din Ozun oferă atracții și posibilități de practicare pentru foarte multe forme de turism: turismul montan, turismul rural și agroturism, turismul cultural, turism de tineret, turismul sportiv, în special pescuit.

În anul 2008, baza materială a turismului din Comuna Ozun cuprindea 4 unități de cazare, toate fiind pensiuni turistice. Rețeaua unităților de primire turistică este neuniform răspândită în comună, toate cele patru pensiuni fiind concentrate în satul Bicfalău, localitate cu cea mai mare valoare turistică din punct de vedere al patrimoniului cultural.

Capacitatea de cazare totală în Comuna Ozun fiind de 89 de locuri, în 34 camere și un apartman, capacitatea de cazare în funcțiune fiind de 31684 locuri-zile. Din punct de vedere al clasificării unităților de primire turistice, în Comuna Ozun sunt 3 pensiuni turistice rurale cu două margarete și una cu trei margarete.

Pensiunea Téglás (3 margarete) cu două clădiri de primire turistică are 14 camere și un apartman, fiecare cameră fiind dotată cu baie proprie și TV cablu. Pensiunea are o capacitate totală de 40 de locuri. Clădirea mai mică, cu 5 camere și un apartman are o bucătărie proprie și o cameră de zi, turiștilor oferind posibilitatea de a pregăti masa în mod autarhic. În curtea pensiunii este posibilitate de parcare, chiar și pentru autobuz. Pensiunea oferă turiștilor organizarea de excursii în zonă, dar și la atracțiile turistice din județele apropiate (Brașov, Harghita). Pensiunea oferă servicii complete de masă pentru toată ziua, și în afară de servirea mesei pentru turiști se organizează evenimente cu servicii de masă pentru 60 de persoane. Ca și atracție turistică pensiunea oferă o gamă largă de specialități gastronomice din bucătăria secuiască, printre aceștia se numără și pâinea de casă și colacul „kürtös”, două produse tradiționale Comunei Ozun, în special centrului de comună și a satului Sântionlunca. Turiștilor care preferă cultivarea sporturilor montane se organizează excursii montane, călărit și pescuit. Despre serviciile turistice al pensiunii se poate primi mai multe informații de la site-ul activ: www.teglaspanzio.ro

Vila Veverița (două margarete) are 6 camere, cu o capacitate totală de 14 locuri. Situat într-o ambianță cu păduri, munți și luminiș vila oferă odihnă perfectă pentru turiștii care preferă aerul proaspăt, apropierea mediului natural cu surprizele sale: cerbul, cerboanca, căprioara apăruți din pădure. Printre serviciile vilei unele se poate considera atractive pentru turiști: excursii și drumeții organizate în pădure cu asigurarea ghidului turistic, programe special rurale (strânsul fânului, mulsul

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

vacii), cavalerie cu măgar, organizarea excursiilor la destinații turistice din regiune. La cererea turiștilor masa este asigurată. Curtea vilei oferă loc nu numai pentru parcare a autovehiculelor, ci și pentru grătar și foc de tabără.

Pensiunea Huszár are o capacitate totală de 20 de locuri. Clădirea este bine amenajată pentru servicii turistice, cu un nivel de confort ridicat. În cadrul activității turistice din Pensiunea Huszár funcționează un manej cu un efectiv de 27 cabaline. În prezent serviciile manejului sunt solicitate în mare majoritate de brașoveni și de prietenii proprietarului. Cu o deschidere mai accentuată la publicul larg și un marketing bine structurat și aplicat, serviciile Pensiunii Huszár pot bucura de mare popularitate în viitor.

Pensiunea Öregdiófa are o capacitate totală de cazare de 15 locuri în 4 camere. Pensiunea funcționează într-un conac, într-o ambianță rustică. Turiștii au acces la bucătărie, totodată la cererea turiștilor se asigură masă. Printre servicii oferite turiștilor se numără parcare în curte a autovehiculelor, asigurarea pregătirii mesei la grătar și organizarea activităților agricole la care se pot participa turiștii cazați la pensiune.

Pensiunile din Bicfalău, aflate de 15 km de la Municipiul Sfântu Gheorghe și de 5 km de la centrul Comunei Ozun, unde traversează unul din cele mai importante drumuri naționale din județul Covasna, DN 11, care leagă Brașovul de Oituz prin Municipiul Târgu Secuiesc, au o așezare perfectă din punct de vedere al turiștilor. Satul Bicfalău este aproape de marile orașe din zonă, putând fi accesat ușor și rapid din Brașov (27 km) și Sfântu Gheorghe (10 km), oferind totuși o liniște aparte pentru cei care își doresc să aibă o ședere de câteva zile într-un mediu curat, calm și într-o ambianță pitorească la poalele Munții Întorsura Buzăului.

Consiliul Local al comunei Ozun planifică reabilitarea școlii locale în Lisnău Vale, în așa fel încât o parte a clădirii să fie transformată în locuri de cazare. Astfel clădirea va fi potrivită pentru organizarea de tabere și pentru cazarea turiștilor.

Problema cea mai importantă în domeniul turismului rural este lipsa produselor turistice complexe, lipsurile din infrastructura turistică și conexe, numărul scăzut al locurilor de cazare de calitate superioară, limitata ofertă a produselor turistice de calitate. Infrastructura slab dezvoltată – de exemplu drumurile de proastă calitate, transportul în masă greoi între satele aparținătoare de Comuna Ozun – au un impact negativ asupra sectorului turistic, micșorând atractivitatea sectorului. În prezent

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

pensiunile confruntă cu lipsa personalului calificat și vorbitor al minimum unei limbi de circulație europeană.

În acest moment factorii de atractivitate în privința gastronomiei și a tradițiilor locale, respectiv organizarea diferitelor manifestări (festival de artă, programe sportive, tabere de creație, universități de vară, etc.) înseamnă oportunități încă neexploatate din punct de vedere al turismului.

La analiza turismului, ca o ramură cu potențial economic în comuna Ozun, trebuie luat în calcul cheltuielile turiștilor. În prezent nu sunt date disponibile despre cheltuiela efectuată de un turist în medie pe o perioadă medie de ședere în comuna Ozun, dar se poate declara că exploatarea atracțiilor turistice existente în comună rămâne mult în urmă față de posibilitățile acestuia, al cărui motiv principal este lipsa condițiilor de bază al valorificării calitative și multilaterală a atracțiilor. Nu au fost create încă pachete de produse turistice, care ar oferi diferite produse combinate după valoarea culturală sau naturală și importanța lor, din acest motiv cheltuielile efectuate de turiști în comuna Ozun sunt scăzute, de regulă se limitează la cheltuielile de cazare și eventual masă, precum și la cumpărarea puținelor produse tradiționale din localitățile Ozun și Sântionlunca, pâinea de casă și colacul „kürtös”.

În ultimul timp se simte o creștere a cererilor spre turismul rural, ale căror teritorii țință diferă de teritoriile frecventate de turiști în general, de aceea turismul rural oferă oportunități reale spre activizarea zonelor slab dezvoltate, dar cu un potențial turistic semnificativ. Totodată, pe baza tendințelor la partea de cerere în turism, se poate prevedea că turismul va deveni nu numai o sursă de venit complementară pentru populația din zonele rurale, ci o posibilitate de ocupație alternativă pentru un grup semnificativ din localitățile rurale, în acest mod contribuind la creșterea importanței economice a turismului.

În prezent valoarea și importanța economică a serviciilor turistice și conexe din comuna Ozun nu se poate calcula din cauza lipsei datelor necesare. Unitățile de primire turistică din comună nu trimit datele spre Direcția Județeană de Statistică despre sosiri și înnoptări în pensiuni, din acest motiv este imposibil de calculat rata de ocupare a unităților de primire turistică. De asemenea nu avem date despre durata șederii turiștilor în comună, în consecință nu se poate stabili nici numărul medie al înnoptărilor/persoană. Din pagina de web al comunei Ozun se poate colecta doar informațiile despre numărul de camere, numărul de locuri disponibile în total la nivelul fiecărei pensiuni, precum și gradul de confort al pensiunii respective. Deocamdată nu este semnificativ rolul turismului în piața forței de muncă din comuna Ozun. Pensiunile mai degrabă funcționează ca

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

întreprinderi familiale, fără personal angajat cu sarcini definite în servicii turistice. De aici rezultă și faptul că persoanele care deserve cerințele turiștilor nu reprezintă forță de muncă calificată, cu cunoștințe de bază în turism și cunoștințe de limbi de circulație europeană.

Scopul principal al dezvoltării turismului cultural este prelungirea duratei de ședere a turiștilor în Comuna Ozun. Acest scop poate fi atins prin organizarea programelor și evenimentelor culturale la care turiștii pot participa: festivaluri, expoziții, concerte, târguri de produse locale și meșteșugărești combinat cu prezentarea procesului de preparare a produselor locale și de confecționare a produselor meșteșugărești, tabere de creație. În afară de programele organizate publicului larg se recomandă implicarea turiștilor în activități agricole, specifice Comunei Ozun.

6. CADRUL ISTORIC

ISTORICUL COMUNEI ȘI PATRIMONIUL CULTURAL CONSTRUIT

Localitatea – care poartă și numele comunei – se situează pe malul drept a Râului Negru, s-a format pe lângă drumul principal care leagă pasul Oituz de orașul Brașov. Încă cinci localități în preajma acestui sat alcătuiesc comuna Ozun: Bicfalău, Lisnău, Lisnău Vale, Sântionlunca, Măgheruș, Ozun și Lunca Ozunului. Localitățile amintite în trecut au făcut parte din scaunul Sepsi.

6.1. Ozun și Lunca Ozunului (Uzon és Uzonfűzes)

În ceea ce privește prima amintire în scris a localităților din Trei Scaune (dar și din întreaga Secuime) cele mai elocvente izvoare până azi rămân listele făcute de decimatorii papali între 1332-1337. Așa s-a întâmplat și în cazul localității Ozun, a cărui pleban, denumit de aceste registre „Stephanus sac[erdos] de *Vzun* (în altă parte: *Uzun*)” plătește de trei ori în această perioadă.

Datele despre localitate devin mai numeroase începând cu a doua jumătate a secolului al 16-lea, conscripția din 1567 pentru așa numitul „impozit de 25 de denari” din acest sat înregistrează 68 de gospodării, cu acest număr Ozun era unul dintre cele mai mari așezări din Trei Scaune. Locuitorii satului în prima jumătate a secolului al 17-lea – pe baza conscripțiilor din 1614 și 1635 – în mare majoritate aparțineau păturii de secui liberi. Începând din jumătatea secolului al 16-lea avem mai multe date și despre familia de nobili Béldi, originară din Ozun, a căror membri dețineau funcții foarte importante în Principatul Transilvaniei.

Amplasarea geografică a localității, prezența unei familii de nobili a căror membri au reușit să ajungă în aristocrația Transilvaniei, statutul de secui liberi a localnicilor păstrată destul de mult timp, au făcut posibilă o evoluție a localității, prin care a ajuns să fie unul dintre cele mai importante așezări din Trei Scaune. Imaginea localității, clădirile rămase din secolele trecute ne sugerează o comunitate prosperă, mai ales la sfârșitul secolului al 19-lea.

Arhitectura vernaculară, prezența construcțiilor unor familii nobile, așa numitele „curii” sau „conace” ne relatează despre o moștenire construită destul de bogată și specifică. *Lista*

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Monumentelor Istorice, aprobată prin Ordinul Ministrului Culturii nr. 2314 din 8. iulie 2004, conține nouă obiective din satul Ozun.

Așezarea Lunca Ozunului s-a format în hotarul localității Ozun, în luncile Râului Negru, primele locuitori foarte probabil au fost iobagi români, care au fost așezați pe moșiile familiei Béldi la sfârșitul secolului al 17-lea. Este vorba despre o așezare în formă de potcoavă, casele de locuit fiind separate de terenuri arabile sau fânețe, arătând o deosebire plastică față de structura așezării compacte ce caracterizează satul Ozun.

Ozun fiind o localitate care în trecut a fost centrul de proprietate a familiilor Béldi și Mikes se poate lăuda cu multe personalități importante din aceste familii născute aici, care de cele mai multe ori ocupau poziții importante în viața publică a Principatului Transilvaniei, mai ales în Secuime. Pe lângă acestea un șir de intelectuali au pornit din această localitate cum ar fi **Boldizsár Jankó**, scriitor pe probleme bisericesti din secolul al 18-lea, **István Fosztó** din Ozun (1729-1777) preot unitarian și istoric, **Mátyás Béldi** (1707-1804) autorul unor elegii în limba latină, profesorul de teologie și scriitorul **Dálnoki Veress Jenő** (1882-1968), profesorul și scriitorul **Benedek Kovács** (1888-1968) și jurnalistul, scriitorul renumit **György Beke**.

Patrimoniul construit

Fiind vorba despre două localități, din care LUNCA OZUNULUI nu prezintă forme caracteristice sau clădiri care ar putea fi valorificate din privința patrimoniului construit (nu figurează cu nici o clădire în lista monumentelor istorice din județul Covasna), ne rezumăm la prezentarea monumentelor istorice din localitatea OZUN, care se prezintă mult mai bogată atât prin arhitectura sa vernaculară sau ecleziastică, cât și printr-o arhitectură tangibilă a aristocrației sau a nobilimii mici secuiești, chiar reprezentativă din privința microregiunii SEPSI.

Ansamblul bisericii reformate, situată în piața centrală a satului, cu clădirea bisericii și cu turnul situat în partea vestică (cu rămășițele zidului înconjurător) este monumentul istoric cel mai complex din localitate. Biserica a fost înconjurată de un zid de incintă înalt, foarte probabil construită în secolul al 15-lea, care a fost demolată în întregime în anul 1901. Prima biserică, din perioada romanică (de a cărei existență stau mărturie protocoalele decimatorilor papali dintre anii 1332-1337) a fost înlocuită de o clădire gotică în secolul al 15-lea, aceasta fiind apărat de zidul de incintă amintit (în această perioadă mai multe biserici din Secuime au fost fortificate, putem enumera aici și câteva

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

din teritoriului județului Covasna, cum ar fi cele din Sfântu Gheorghe, Ghidfalău și Zăbala). În secolele următoare biserica fortificată din Ozun a fost asediată de mai multe ori: în 1612 judele Brașovului Michael Weiss și trupele sale au atacat fortificația, după ce au reușit să-l pătrundă, au omorât pe mulți apărători și cu o pradă bogată s-au întors în Brașov. În 1704 un mare incendiu a pustiit localitatea, focul a pătruns atât fortificația, cât și clădirea bisericii, cel din urmă distrugându-se, iar zidul înconjurător fiind ruinat în mare parte. În 1706, în revoluția condusă de Francisc Rákóczi al II-lea o trupă trimisă din Brașov împotriva curuților din Trei Scaune a ajuns încolțit în biserica fortificată din Ozun, și a rezistat vreo trei-patru zile asediului nu prea insistent a curuților, după aceea fiind salvată de comandamentul din Brașov. După revoluția curuților, începând din anul 1710, cei din Ozun au recontsruit biserica, dar marile cutremure din 1738, apoi cel din 1802 au cauzat din nou mari ravagii, biserica fiind în mare parte demolată și reconstruită după 1819, iar turnul a fost reconstruit între anii 1842–1844.

Biserica fortificată din Ozun

În centrul satului se situează și **biserica catolică** construită între anii 1909–1911, **lăcașul de cult a greco-catolicilor** din Ozun a fost ridicată în anul 1830.

Arhitectura laică din acest sat este reprezentată prin mai multe curii sau conace, cel mai important și cunoscut dintre ele chiar purtând denumirea de „castel”. Este vorba despre clădirea cunoscută sub numele de **castelul Béldi-Mikes**. Familia Béldi deținea proprietăți în această localitate

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

începând din secolul al 15-lea, unele izvoare par a dovedi că din această perioadă această familie avea și o clădire de locuit, un conac din Ozun. Această clădire ulterior a fost modificată de mai multe ori. În 1645, în divizia proprietăților rămase după Kelemen Béldi, conacul din Uzon revenea lui Pál Béldi (1621–1679), probabil cel mai renumit membru al familiei: din 1655 el era judele regal superior în Trei Scaune, din 1662 comitele Comitatului Solnoc-Interior, între 1662–1678 era membrul consiliului princiar, din 1663 era generalul armatei principatului Transilvaniei. Începând din 1676 a încercat să demită pe principele Mihail Apafi, și după ce în 1676 a fost arestat (fiind eliberat în 1677), din cauza complotării repetate, este demis din funcțiile sale, condamnat la moarte, dar a reușit să fugă la Poarta Otomană, unde însă moare în 1679. Din cauza acestui complot îi erau luate și proprietățile, cele din Ozun după aceasta fiind donate lui Kelemen Mikes (1624–1686), nobil originar din Zăbala, și el deținând funcții importante în Principatul Transilvaniei. Din această cauză denumirea castelului a rămas și în literatura de specialitate Béldi-Mikes. Datele istorice, care ne stau la dispoziție nu povestesc prea multe despre clădirea existentă astăzi. Unele încăperi boltite cu stucaturi ale clădirii din parter par a fi din secolul al 17-lea, unii autori vorbesc despre curie, ca fiind din perioada renașterii târzie, însă datorită modificărilor ulterioare și distrugerilor din secolul trecut multe elemente, care ar putea să stea la baza afirmațiilor stilistice și cronologice, au dispărut. Cert este că în jurul anului 1755, contele Ármín Mikes, jude regal superior în Trei Scaune, a finanțat o activitate de construire, inscripția de pe mica capelă a clădirii – IN NOMINE D[omi]NI AEDIFICATA A[nn]O 1755 [...] – dovedește acest lucru. Chiar dacă nu știm foarte multe detalii despre această clădire, posibilele părți din epoca renașterii târzii, elementele decorative ce țin de perioada barocă, sau câteva detalii ce pot fi amintite ca fiind de factură clasicizantă dau o mare importanță castelului în istoria arhitecturii nobiliare din întreaga Secuime. În 1802 cutremurul a atins simțitor și curtea judeului regesc superior János Mikes, clădirile de deasupra curții, hornurile conacului, clădirile anexe, grânarul au suferit distrugereri. Importanța clădirii este accentuată și de membrii familiilor proprietari (Béldi și Mikes), care de multe ori dețineau funcții hotărâtoare în istoria Transilvaniei. Până în 1945 castelul se afla în proprietatea familiei Mikes, în perioada comunistă a fost confiscată, și preluată de așa numitele gospodării de stat, iar în 2004 familia Mikes a reușit să redobândească clădirea.

Castelul Béldi-Mikes (foto: Hlavathy Károly)

Satul Ozun fiind o localitate în trecut locuită într-o mare parte de secui liberi, unii dintre ei destul de înstăriți, au rămas mai multe clădiri ce mărturisesc multe detalii din stilul de viață, din cultura locuințelor specifică acestei pătri ale societății din Secuime. Lista monumentelor istorice din județul Covasna întocmită în 2004 mai ține în seamă trei asemenea clădiri: Conacul Pünkösty, Újvárossy-Ágoston și Temesváry, grânarul celui din urmă figurându-se tot în această listă. În afara acestor clădiri mai trebuie să amintim și conacul Gidófalvy.

Conacul Gidófalvy (foto: Hlavathy Károly)

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Conacul Pünkösty este situat pe lângă drumul principal ce trece prin sat, și este datat de specialiști la sfârșitul secolului al 18-lea – începutul secolului al 19-lea. Clădirea are planul patrulater, la care este adăugat în partea de sud-vest porțiunea care protejează intrarea, acesta arătând un mic portic, sprijinit de un stâlp patrulater. Acoperișul conacului este de tipul mansardat, specific la clădirile de locuit mai însemnate datându-se de la sfârșitul secolului al 18-lea din Secuime, dar și din întreaga Transilvanie. Conacul astăzi adăpostește biblioteca comunei Ozun, unul dintre zidurile sale său purtând placa comemorativă al lui Pünkösty Gergely, maior în revoluția din 1848.

Conacul Pünkösty

Conacul Gidófalvy se află în partea sudică a localității, clădirea a fost construită în anul 1828 de Gidófalvy István și de soția sa, Szabó Zsuzsanna, după cum reiese din inscripția cu semnele heraldice colorate ale constructorilor situată în timpanul ce închide porticul, care ocrotește intrarea în clădire. Conacul este construit în stil clasicist, cu ferestre dreptunghiulare în corpul clădirii, iar porticul închis având intrarea închisă în semicerc, ferestrele acestuia închizându-se tot în semicerc. Clădirea astăzi se află în proprietate privată.

Conacul Temesváry ocupă un loc specific în rândul curiilor din Trei Scaune. Construită probabil în cea de a doua jumătate a secolului al 19-lea, în fațadele sale arată o compoziție eclectică. Fațada principală cu cele două rezalături apare în manieră clasicizantă, între acestea situându-se un portic cu timpan triunghiular purtând semnele credinței: o inimă în flăcări, o ancoră și o cruce. Fațadele laterale ale rezaliților au ferestre dreptunghiulare, ornate cu timpane triunghiulare de

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

manieră renașcentistă, colțurile clădirii fiind decorate de imitații de bosaj. Fațade dinspre grădină are un aer mult mai plăcut, poartă semnele stilului empire cu cele cinci axe (două-două ferestre semicirculare, între ele o intrare semicirculară separate de pilaștri cu capiteluri ionice) flancate de pavilioane patrulatere cu colțuri rotunjite, acestea mai sus transformându-se în mici turnuri octogonale, acoperite cu tablă zincată. Laturile turnurilor sunt bogat ornamentate cu ghirlande, coroane, scuturi și panglici, sus se pot observa decorațiuni din fier forjat. Fațadele sunt colorate roșu-alb, însă coloritul original era mai mult în galben. În conac astăzi funcționează grădinița localității.

Conacul Temesváry

Conacul Újvárossy-Ágoston se încadrează în rândul conacelor cu portic, porticul acestuia având un aer de baroc târziu, iar acoperișul fiind de tip mansardat, ca și în cazul conacului Pünkösty. Dintre casele de locuit mai specifice putem aminti **casa Serbán** cu fațadă clasicistă, foarte probabil construită în jurul anului 1899, iar dintre conacele mai apropiate de arhitectura vernaculară pe **casa Györbíró** și **casa Tarcsi**, amândouă construite în 1826, în rândul acestora enumerându-se și **casa Dankó** din 1835. Lista monumentelor istorice din județul Covasna mai conține o clădire importantă din Ozun, este vorba despre fosta **cazarmă a husarilor** cu arcade (cunoscută astăzi și sub numele de

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

casa Páljános), a cărei construcție poate fi pusă la sfârșitul secolului al 18-lea. În anii 1960 a fost demolat **conacul Kispál**, o clădire cu un portic baroc, sprijinit de două stâlpi. Trebuie menționat și clădirea în care funcționează Consiliul Local și Primăria Comunei Ozun, clădire construită în 1896, cu o placă comemorativă ce amintește despre activități de organizare a autoapărării din 1848, o altă placă ne spune că scriitorul renumit, Mór Jókai a ținut discursuri de două ori (1881, 1884) în Ozun cu prilejul călătoriilor sale electorale.

Conacul Újvárossy-Ágoston (foto: Hlavathy Károly)

6.2. Lisnău și Lisnău Vale (Lisznyó és Lisznyópatak)

Localitatea LISNĂU situată pe lângă pârâul Lisnău, se află aproape de drumul principal care ducea prin teritoriul celor Trei Scaune. Aparținându-se scaunului Sepsi, Lisnău apare pentru prima dată în scris în protocoalele decimatorilor papali în anii 1332–1334, plebanul său, „Petrus sacerdos de Lizno (în altă parte: Liznov)”, plătește de trei ori în această perioadă. Conscripția impozitului de 25 de denari din 1567 în Lisnău găsește 31 de gospodării, conscripția secuilor din 1614 dovedește, că populația într-o proporție de mai mult ca 50% aparținea păturii de secuii liberi. Așezarea mică, cu

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

numele LISNĂU VALE s-a format nu demult la 2 km spre est de Lisnău, lângă cursul superior al pârâului Lisnău, locuită în mare parte de români, încă nu are un patrimoniu construit valorificabil din partea moștenirii culturale, populația sa este în continuă micșorare, există doar o clopotniță aparținătoare membrilor religiei ortodoxe din sat, ortodocșii fiind și cei care au cimitir în apropiere.

Lisnău de-a lungul secolelor a dat mai multe personalități importante culturii maghiare, cum ar fi **Pál Kováts** din Lisnău (1630–1695), profesorul colegiului reformat din Debrecen unde a predat geografia și istoria, apoi logica și teologia. Dintre operele sale cel scris despre *Cronica Maghiarilor* a apărut în anul 1692. Poetul **Kálmán Damó** (1823–1863) este originar tot din Lisnău, el a participat și la revoluția de la 1848–49. **Jenő Vargha** (1924–2007), profesorul de chimie a Universității Bolyai, apoi a Universității Babeș-Bolyai, autorul mai multor studii de specialitate s-a născut și el aici.

Patrimoniul construit

Dintre cele două localități Lisnău poate fi luat în evidență, ca localitate cu un oarecare specific secuiesc. În lista monumentelor istorice din județul Covasna Lisnău figurează doar cu **ansamblul bisericii reformate** (clădirea bisericii, respectiv zidul de incintă cu turnul-clopotniță). Clădirea își are originea în epoca romanică, nu doar protocoalele decimătorilor papali au păstrat existența unei biserici din sfârșitul secolului al 13-lea – începutul secolului al 14-lea, ci și fragmentele de picturi murale descoperite atât în partea exterioară, cât și interioară a zidului vestic. Picturile murale au fost descoperite după cutremurul din 1977, și arată asemănări stilistice cu rămășițele frescelor apărute în tencuiala exterioară a bisericii fortificate din Sfântu Gheorghe, datate tot în această perioadă. Se pare că această mică biserică romanică cândva în secolul al 15-lea a fost înlocuită de o clădire gotică mai mare cu arcul de triumf terminată în arc frânt ce separa nava bisericii de sanctuarul înlărgit. Arcul de triumf poartă inscripția „Anno 1801”, dar se pare că aceasta este cu mult ulterioară construirii arcului. Cutremurul din 1802 a ruinat și biserica din Lisnău: acoperișul, zidurile, zidul de incintă, turnul, bolțile bisericii au suferit distrugerii. Clădirea a fost reconstruită în 1804, forma actuală a bisericii s-a conturat datorită acestor activități de construire. O inscripție despre epidemia de holeră din 1716 a fost acoperit cu prilejul reparațiilor din 1913: corul estic a fost demolat, și în partea estică s-a construit unul nou. Atunci a ieșit la suprafață vechiul tabernacol și ancadramentul sacristiei cândva existente de factură gotică cu inscripția ulterioară ciopririi pietrei: MDCXXII (1622). Zidul

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

înconjurător foarte probabil datează din perioada gotică, despre inscripția de pe o piatră din acest zid – „Janó Pál 1834” – se crede că memorează unele lucrări ce vizau repararea și pierderea din înălțime a zidului de incintă.

Biserica fortificată din Lisnău

Despre istoria clădirile laice existente în sat nu știm prea multe, așa numitul conacul **Bedő Tivadar** apare cu o fațadă clasicistă, în stare acceptabilă, iar **conacul Jáni** deja se află în ruine, părăsită de locatari.

În hotarul satului, între locurile numite *Borzosárka* (Șanțul Borzos) și *Várárka* (Șanțul Cetății) se situează locul denumit *Várbérc* (Pliscul Cetății). Renumitul cercetător al Secuimii, Balázs Orbán în jurul mijlocului secolului al 19-lea a văzut ruine în acest loc, localnicii cunoscând aceste ruine sub denumirea *Törökvár* (Cetatea Turcului). Vizavi de aceste ruine, într-un deal (*Borzosbérce*) s-a situat cândva un alt turn de veghe (Balázs Orbán scrie că a văzut rămășițele zidurilor de fundație), numit de localnici *Barabás vára* (Cetatea lui Barabás), Balázs Orbán credea că este vorba despre o structură destul de complexă a unor fortificații medievale care înconjură teritoriul celor Trei Scaune, însă date precise despre aceste „fortificații” putem afla doar după cercetări arheologice detaliate.

6.3. Bicfalău (Bikfalva)

Satul, denumit și „satul conacelor” se situează în partea de sud a celor Trei Scaune, în poalele vestice a Munții Buzăului. Începând din epoca medievală localitatea ținea de scaunul Sepsi, în registrele decimatorilor papali (1332, 1334) apare în forma de *villa Bycha*, a cărui pleban, cu numele de Petru (*Petrus sacerdos*) a plătit 4 denari. În trecut se încadra în rândul așezărilor cu populație numeroasă, în registrele de impozite din 1567 apare cu 54 de gospodării, număr destul de mare în acest timp. Lustrele, conscripțiile secuiești din secolul al 17-lea arată că mai mult ca 90% din populația satului (conscripția făcută sub principele Gabriel Bethlen în 1614) aparțineau păturii de secui liberi. Numeroasele conace de factură populară pot fi datorate și acestui fapt, familiile fiind mai înstărite (mulțumită privilegiilor) au format și o cultură a locuințelor demnă de statutul ocupat de locuitori în societatea secuilor.

Dintre personalitățile mai importante născute în Bicfalău trebuie să-l amintim pe pictorul **Zsigmond Koréh** (1761–1793) și pe profesorul lingvist **Gábor Simon** (1857–1907), din 1887 profesorul gimnaziului reformat din Miskolc, autorul unei manuale de Psihologie apărut în 1903. Familia lui **Sámuel Falka** (1766–1825) tipograf renumit stabilit în Buda își avea de asemenea originea din Bicfalău.

Patrimoniul construit

Cu toate acestea în lista monumentelor istorice din județul Covasna publicată în 2004 figurează doar cu șapte obiective, din care trei sunt ocupate de **ansamblul bisericii reformate** (ansamblul, biserica, zidul de incintă). Despre biserica satului din perioada romanică (sfârșitul. sec. 13 – începutul. sec. 14) nu știm nimic, doar registrele decimei papale dovedesc existența acestuia, porțiunile inferioare a turnului arată că aceasta a fost construită în secolul al 15-lea, foarte probabil în această perioadă a fost reînnoit și nava cu sanctuarul, cele din urmă au fost reconstruite integral în anul 1863.

Biserica reformata din Bicfalău

Turnul, ce atinge 20 de metri, în nivelul parterului arată o încăpere destul de spațioasă, acoperită cu bolți cu ogive din teracotă distribuite prin nervuri, etajul datează tot din perioada gotică târzie, iar apariția primei cornișe separă și perioada barocă a construirii turnului (1768), iar partea de sus a fost construită în 1863, când turnul a primit un acoperiș cu lanternă, asemănător turnurilor din teritoriile săsești. Acoperișul turnului a fost schimbat în anul 1937, după planurile renumitului arhitect László Debreczeni. Localnicii reformați în 1861 au hotărât că vor construi o biserică mai încăpătoare, în cursul demolării a fost distrus și partea estică a zidului de incintă, iar biserica nouă a fost terminată în anul 1863. După această dată au urmat renovări în anii 1889 și 1901. Scaunul pastorului din biserică datează din 1827, iar baldachinul amvonului a fost făcută în anul 1767. Zidul de incintă foarte probabil datează din secolul al 15-lea, zidul gros de 1, 20 metri a înconjurat pe un plan oval biserica gotică, cu goluri pentru trageri cu arme de foc sau cu arcul databile din secolul al 16-lea în partea vestică a ansamblului (partea estică fiind demolată în jurul anului 1861, și se pare că latura sudică și nordică a zidului a fost ulterior modificată).

În evidența monumentelor istorice din lista lungă a conacelor apar doar următoarele: gospodăria Simon István cu casa construită în 1793 și cu poarta ridicată în 1797, și conacul Dénes, datat din 1836.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Clădirea cea mai cunoscută probabil este **conacul Simon**, situată în partea sudică a drumului principal, care străbate satul. Frontonul poartei era ornamentat în stilul barocului, bogat ondulat și decorat cu volute pe laturile câmpului inscripției (data construirii: 1797), s-a ruinat în decadele trecute. Prin poartă ajungem într-o parcelă care are două clădiri, cel din stânga fiind conacul Simon. Clădirea a fost construită prin folosirea caracteristicilor terenului, are două nivele, nivelul pivnițelor însă se adâncește doar foarte puțin sub pământ. Al doilea nivel conține spațiile de locuit, și anume două încăperi de dimensiuni diferite, cu tavanul alcătuit din grinzi. Din aceste încăperi se deschide câte o ușă în cerdacul ce se lungește în fațada clădirii. Cerdacul are parapetul zidit, aceasta sprijină cele patru stâlpi circulare scurte, dar foarte masive, care la rândul lor sprijină arcadele înguste. Pe frontonul clădirii în anii 1970 se mai putea citi data construirii conacului, și anume 1793. Inscripția astăzi nu mai există. Se pare că intrarea în cerdac inițial se afla în partea vestică a acestuia (șirul arcadelor înguste este întreruptă), unde în colț se află un stâlp patrulater. Cerdacul foarte probabil a fost construit în secolul al 19-lea, analiza morfologică a clădirii arată, că acoperișul a fost prelungit în linia cerdacului, iar frontonul lateral al clădirii încă păstrează urmele acoperișului inițial (dovadă elocventă fiind și cornișa acoperită cu țigle).

Conacul Simon (foto: Hlavathy Károly)

În partea cealaltă a porții se află încă o clădire din secolul al 18-lea, însă din păcate transformată în mare parte. **Conacul familiei Mihály** mai păstrează o grindă cu inscripția următoare: L. MIHÁLY JOSEF ÉS L. MIHÁLY ISTVÁN, SZABO ÉVA ÉS KOVATS KRISZTINA ÉPITTETTÉK ANNO 1778 DIE 12 MAII.

Poarta conacului Simon (foto: Hlavathy Károly)

Conacul Dénes Gyula, zis și casa Dénes aparține tipului de conace cu portic (boltit în acest caz) înaintea intrării din fațada principală, acest portic fiind ornamentat cu un fronton baroc, trifoiat. Volumul clădirii prezintă o formă echilibrată, doar fațada principală este întreruptă cu porticul amintit, iar acoperișul clădirii arată influența caselor săsești din Țara Bârsei, destul de apropiată de această zonă a Secuimii.

Conacul Dénes Gyula (foto: Hlavathy Károly)

În Bicfalău în afara clădirilor protejate de *Lista monumentelor istorice* din județul Covasna publicată în 2004, multe alte conace beneficiază de protecția instituției județene de ocrotire a patrimoniului construit. Una dintre ele este **conacul Jancsó**. Poarta care duce la clădire are o formă asemănătoare porții conacului Simon, poarta cel mare având inscripția: 1790 diebus junii. Clădirea de locuit a suferit mai multe modificări ulterioare secolului al 18-lea, porticul sprijinit de două stâlpi patrulateri în fronton are inscripția: N. 1918.

Conacul Bőjthe-Cseke este o clădire ridicată în stil clasicist, cu forme simple și echilibrate, porticul sprijinit de patru stâlpi patrulateri are un timpan triunghiular cu o mică fereastră circulară care luminează podul, în jurul său cu inscripția comanditarilor: Építette BJ. SZJ. 1866. Clădirea astăzi este în folosința parohiei ortodoxe.

Conacul Bőjthe-Cseke (foto: Hlavathy Károly)

Conacul Páll-Gergely construit în 1829 este pusă sub ocrotire pe nivel județean. Micul portic cu frontonul decorat cu volute de factură barocă duce în interiorul clădirii, unde în încăperea situată spre stradă, pe o grindă ornamentată cu o rozetă putem citi următoarea inscripție: *Az 1829dik esztendőben Építettette ez házat Isten segedelméből Ifjab Páll Sámuel feleségével Pályános Kristinával.* În legătură că această construcție mai deținem un izvor arhivistic destul de rar păstrat despre clădiri de acest fel: registrul cheltuielilor făcute de Páll Sámuel necesare construirii conacului.

Casa Zsigmond a fost reconstruită în anul 1882, dar anumite părți ale sale ne îngăduiesc ca să punem ridicarea sa în secolul al 18-lea, două încăperi sunt acoperite cu bolți semicilindrice cu penetrații, chiar fiind ornamentate de stucaturi foarte simple. **Conacul Zátyi**, situată în partea de nord-est a localității, construită în 1801, a fost reînnoită acum câțiva ani. Pe lângă aceste clădiri dintre curiile din Bicfalău mai amintim următoarele: Conacul **Komán**, casa **Harkó**, conacul **Molnár**, conacul **Simonyi**, conacul **Török György**, conacul **Vén Ábrahám** și conacul **Zoltáni**.

6.4. Măgheruș (Sepsimagyarós)

Satul MĂGHERUȘ este situat în partea sudică a depresiunii celor Trei Scaune, în poalele munților Buzăului. Este vorba despre o așezare mică, populația sa abia atingând numărul de o sută. Nu este înregistrat de protocoalele decimatorilor papali, prima amintire scrisă a localității este din 1512, când numele localității apare în forma de *Monyijoros*. În registrul de impozit rămas din 1567 apare cu 9 porți (respectiv 9 gospodării), făcând parte din scaunul Sepsi.

În Măgheruș s-a născut **László Bartha**, cine a scris un jurnal despre călătoria sa în Germania în anul 1767. **Sándor Teleki** (1894–1952) preot din Szeged, scriitor și **József Teleki** (1905–1986), preot reformat, profesor în Cristuru Secuiesc, autorul unor lucrări de istoria bisericii au pornit și ei din Măgheruș. **Ferenc Koréh** (1910–1996) din Măgheruș era redactorul ziarului *Székely Nép* din Sfântu Gheorghe, și timp de mai multe decenii lucra și pentru stația de radio *Vocea Americii*.

Patrimoniul construit

Fiind vorba despre o așezare mică și izolată, literatura de specialitate nu îl amintește aproape deloc, în *Lista monumentelor istorice* publicată în 2004 apare doar cu un singur obiectiv, și anume cu **așezarea romană** de la Măgheruș, identificat în „vatra satului”, datat la secolele II–III. din epoca romană, amintit și de Balázs Orbán în opera sa monumentală despre întreaga Secuime. În afară de arhitectura vernaculară existentă, **biserica reformată** a satului merită mai multă atenție, clădirea a fost construită în secolul al 18-lea (unele date amintesc că anul lucrărilor era 1725, altele 1752), turnul arătând influența bisericilor săsești din Țara Bârsei, mobilierul din interiorul bisericii, mai ales parapetul pictat (nu demult scos la iveală) a corului ce susține orga, merită amintit.

Biserica reformată din Măgheruș

6.5. Sântionlunca (Szentivánlaborfalva)

Satul astăzi existent s-a format în anul 1899, când cele două sate învecinate s-au unit, și anume SÂNTION (*Szentiván*) cu LUNCA (*Laborfalva*). Se pare că satul *Szentiván* era așezarea mai veche, apare în protocoalele decimatorilor papali din 1332 cu denumirea de *S[ancte]. Joanne*, mai avem o altă amintire din evul mediu, care menține și pe un strămoș al familiei Szentiványi din 1380, când numele localității apare în forma de *Zenthyvan*. Celălalt sat, și anume *Laborfalva* pentru prima dată este atestat documentar în registrul pentru impozitul de 25 de denari din 1567, în care amândouă localități apar cu câte 22 de porți (gospodării). Localitățile în trecut aparțineau scaunului Sepsi.

Familia Szentiványi, fiind una dintre cele mai vechi familii cu proprietăți și în teritoriul scaunului Sepsi a dat mai multe personalități culturii și vieții publice transilvănene, cum ar fi **György Szentiványi** vicevoievodul Transilvaniei între 1461–1465, **Sámuel Szentiványi** la rândul său a servit principele Mihail Apafi ca tezaurar. **Szentiványi Márkos Dániel** (1618–1680) a fost profesor la colegiul unitarian din Cluj Napoca, apoi a fost ales și episcopul unitarienilor. Profesorul și scriitorul **Márton Szentiványi** (1633–1705), **Miklós Szentiványi**, comitele comitatului Trei Scaune la sfârșitul secolului al 19-lea, sau renumitul medic, bacteriolog **Tamás Szentiványi** (1920–1994) au avut legături strânse cu localitatea Sântionlunca.

Patrimoniul construit

În *Lista monumentelor istorice* publicată în 2004, din Sântionlunca apare doar biserica catolică „Sfântu Ioan Botezătorul” și capela funerară a familiei Szentiványi. Însă moștenirea culturală, mai ales cea construită arată o bogăție mai mare, datorită și familiilor de nobili secui care locuiau aici, și mai ales familiilor Henter și Szentiványi.

Biserica catolică se situează în partea localității ce forma satul Sântion, este vorba despre o biserică ridicată în jurul anului 1774, prin reconstruirea unei clădiri de cult din evul mediu, însă marele cutremur din 1802 a distrus în așa fel clădirea, că a fost necesară reconstruirea sa în întregime. O clădire interesantă este **capela funerară** a familiei Szentiványi, construit tot în secolul al 18-lea în manieră barocă.

Biserica catolică din Sântionlunca

Biserica unitarienilor a fost construit între anii 1818–1825, scaunul preotului fiind confecționat în anul 1825, baldachinul amvonului datându-se din 1892.

Din monumentele arhitecturii laice două conace merită o atenție deosebită, și anume **conacul Szentiványi**, care astăzi se prezintă ca o clădire clasicistă cu un fronton triunghiular așezat asimetric în fațada principală a clădirii, timpanul fiind sprijinit de pilaștri cu caneluri și cu capiteluri compozite.

Conacul celălalt, **curia Apor-Henter** se întinde pe un plan de forma literei L, are mai multe încăperi boltite cu stucaturi modeste, intrarea principală fiind accentuată de un portic foarte simplu, sprijinit de două coloane. Clădirea este rezultatul mai multor etape de construcții, încă nu putem ști cu siguranță, dacă familia Henter locuia această clădire, la începutul secolului 20 se pare că Ferenc Seethal era proprietarul, în 1930 László Apor a cumpărat clădirea, care la sfârșitul anilor 1940 a ajuns în proprietatea statului, urmașii familiei Apor reușind să-l redobândească în 1997.

Conacul Apor-Henter (foto: Hlavathy Károly)

6.6. Valorificarea resurselor istorice și culturale

Din prezentarea făcută mai sus reiese că din resursele culturale și istorice ale comunei Ozun patrimoniul construit este cel mai consistent, prin natura lui materială și vizuală aceasta fiind tangibilă și de localnici și de cei care vizitează zona. Neavând la dispoziție o bază de date completă și foarte minuțioasă despre patrimoniul construit al localităților ce alcătuiesc comuna Ozun, prezentarea noastră a folosit mai mult *Lista monumentelor istorice* din județul Covasna publicată în 2004. În afară de această listă mai există una alta, care conține clădirile, monumentele protejate pe plan județean, iar aceasta în multe cazuri nu coincide cu cel amintit mai în față. Însă experiența în cercetarea patrimoniului construit ne arată, că aceste liste cu monumentele istorice de cele mai multe ori omită obiective care ar trebui să fie tratate cel puțin cu atâta respect, de cât beneficiază clădirile, monumentele incluse în listele oficiale.

Păstrarea și conservarea, nu în ultimul rând cercetarea acestui patrimoniu trebuie să ocupă un loc important în viața societății – chiar dacă situația economică și nevoile existente generează alte priorități –, fiindcă menținerea valorilor istorice și culturale este necesară păstrării specificului zonei.

Cercetarea științifică, materialul documentar disponibil însă în momentul de față nu se află într-un stadiu atât de dezvoltat, care ne-ar permite să facem enunțuri permanente în privința resurselor culturale și istorice a zonei.

Patrimoniul construit existent cu valoare istorică ridicată în majoritatea cazurilor confruntă probleme mari: castelele, curiile, conacele sau casele incluse pe listele oficiale sau care au caracter de monument istoric începând din anii 1950 de cele mai multe ori până astăzi au suferit distrugerii destul de mari, reabilitarea lor necesită fonduri materiale consistente. Vechii proprietari care își redobândesc moștenirea de cele mai multe ori nu dispun de aceste fonduri, în acest fel refolosirea acestor clădiri întârzie. Desigur, există și exemple pozitive. O altă problemă este identificarea unor funcții pentru aceste clădiri, acestea de multe ori sunt împiedicate de controversii născute din neclaritățile legate de proprietate.

O problemă specială este și cea a monumentelor ecleziastice, de cele mai multe ori acestea sunt incluse pe listele de monumente (dar sunt și cazuri în care nu), și în privința comunei Ozun acestea nu sunt în nici un caz în pericolul de a se distruge din cauza lipsei de fonduri. Finanțarea unor lucrări de renovare, reabilitare de obicei are un drum independent față de autoritățile locale.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

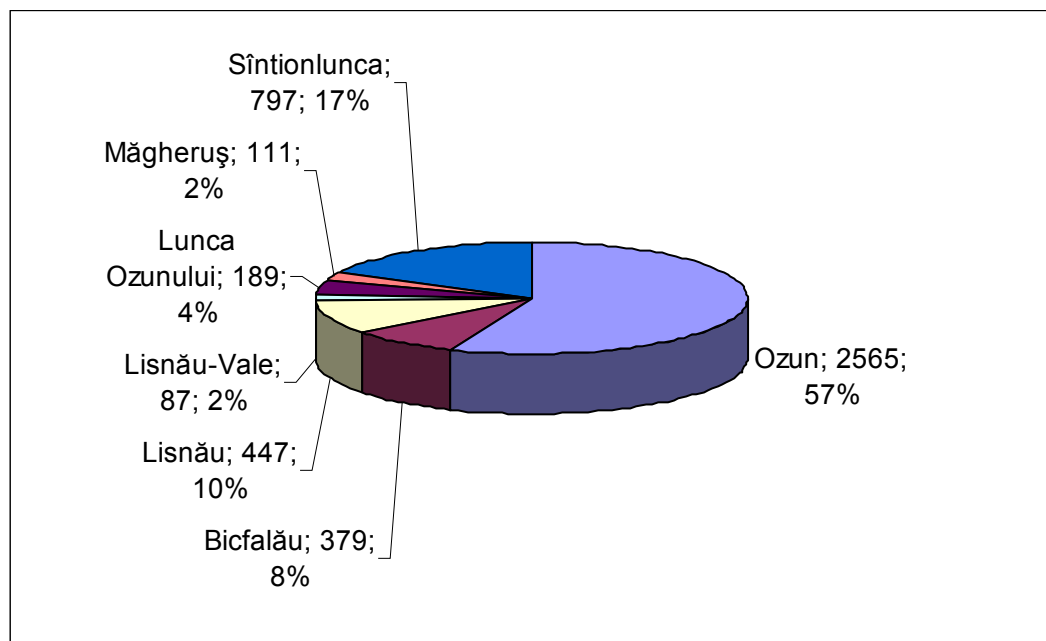
Există însă un teritoriu prin care și autoritățile locale pot influența problematicile legate de patrimoniul construit ecleziastic, și anume cel al cercetării științifice. De obicei într-o localitate clădirea bisericii este cel mai de seamă monument istoric, de multe ori poate fi considerat emblema respectivei comunități. În cercetarea de istorie locală în multe cazuri arhivele ecleziastice păstrează cele mai multe informații despre comunitatea respectivă, și în acest sens și autoritatea locală se poate implica ca partener, ca sprijinitor în chestiuni legate de istoria locală, sau chiar în cercetări de parament, arheologice efectuate la aceste monumente istorice.

7. CADRUL SOCIAL

7.1. Demografie

În Comuna Ozun conform datelor statistice⁶ în anul 2002 au locuit un număr de 4601 persoane. 57% din populația comunei locuiește în satul Ozun, 4% în Lunca Ozunului, 17% în Sântionlunca, 2% în Măgheruș, 10% în Lisnău, 2% în Lisnău Vale, iar 8 % în Bicfalău.

Populația satelor componente Comunei Ozun raportat la numărul total al locuitorilor comunei în anul 2005

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

În anul 2002 populația României era 21.794.793 de locuitori, populația Regiunii Centru era 2.546.639 de persoane, populația Județului Covasna 225.742 de persoane, iar populația Microregiunii Sepsii era de 79.934 de persoane. Populația comunei Ozun reprezintă 0,02% din

⁶ Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

populația țării, 0,18% din populația Regiunii Centru, 2,04% a județului Covasna, 5,76% din microregiunea Sepsi.

Populația României în 1990 a fost de 23,2 milioane de locuitori, scăzând la 21,7 milioane de locuitori la anul 2005, rezultând o scădere de -6,79 %. În regiunea Centru populația a scăzut cu -10,99 % de la 2.843 mii la 2.530 mii locuitori, iar în județul Covasna scăderea a fost sub media țării, adică de -5,8 %, de la 237.669 locuitori la 223.886 locuitori.

Evoluția populației între anii 1990-2005 în România, Regiunea Centru și Județul Covasna

	1990	2005	2005 față de 1990	
			diferența în nr. pers.	diferența în %
România	23.200.000	21.623.849	-1.576.151	-6,79%
Regiunea Centru	2.843.000	2.530.486	-312.514	-10,99%
Județul Covasna	237.669	223.886	-13.783	-5,80%

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Analizând evoluția populației într-o perioadă mai scurtă, între anii 2002-2005, constatăm o scădere a populației atât la nivelul țării, cât și a Regiunii Centru, a Județului Covasna și a Microregiunii Sepsi. Această tendință și în Comuna Ozun este negativă, dar este sub nivelul țării și a județului, fiind -0,20%.

Evoluția populației între anii 2002-2005 în România, Regiunea Centru, Județul Covasna, Microregiunea Sepsi și Comuna Ozun

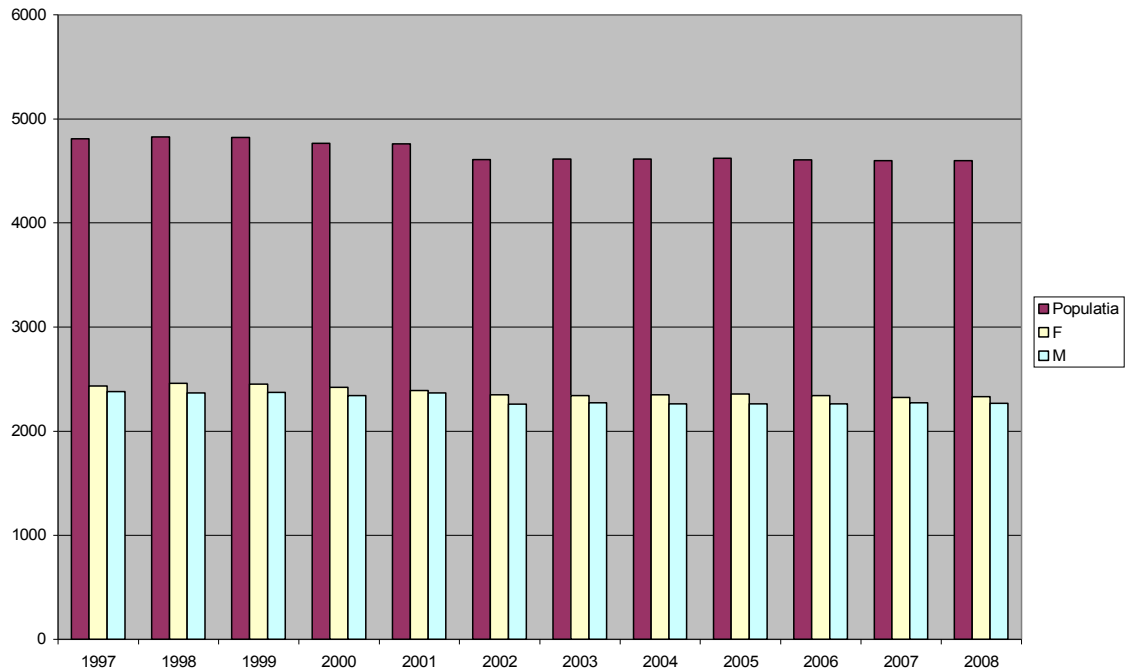
					2005 față de 2002	
	2002	2003	2004	2005	diferența în nr. pers.	diferența în %
România	21794793	21733556	21673328	21623849	-170944	-0,78%
Regiunea Centru	2546639	2545271	2539160	2530486	-16153	-0,63%
Județul Covasna	225724	224922	223878	223886	-1838	-0,81%
Microregiunea Sepsi	79934	79629	78979	78773	-1161	-1,45%
Comuna Ozun	4609	4615	4614	4606	-3	-0,20%

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

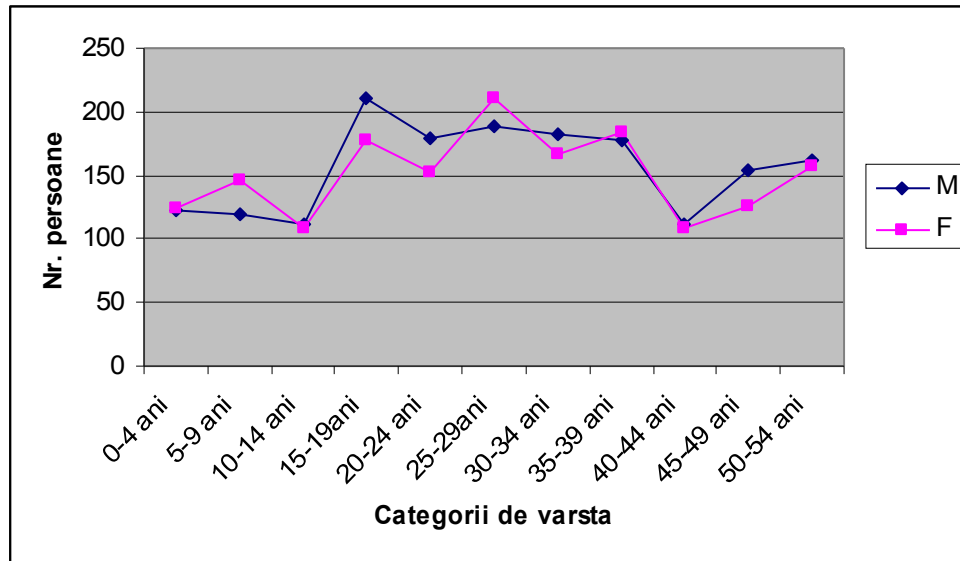
Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Analizând perioada 1997-2008 constatăm scăderea lentă a populației. În general ponderea femeilor în populația totală a țării este mai ridicată, aceasta arată o ușoară creștere în 2004 fiind 51,2 % pe țară, 51,0 în regiune și 50,7 % în județ. În Comuna Ozun ponderea femeilor în 2008 era 50,68% față de bărbați. Dar această tendință era constantă în ultimii zece ani.

Evoluția populației și a sexelor în Comuna Ozun între anii 1997-2007

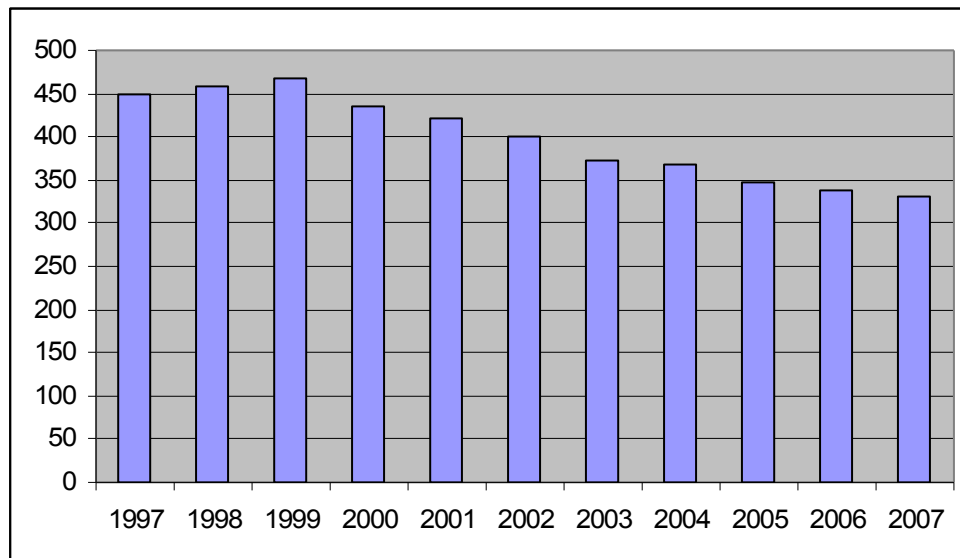
Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Analizând categoriile de vârstă, constatăm că în cea mai mare proporție se află în comună populația între 14-40 ani, populația activă. Copii (0-14 ani) și adulții peste 45 ani sunt într-un număr mai redus, față de populația activă.

Populația comunei Ozun după categorii de vârstă în anul 2005

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Numărul copiilor din comună este într-o scădere constantă. În 1997 erau înscriși în sistemul educațional 448 de copii, în anul 2007 numărul lor era 330, cu 118, adică cu 26,33% mai puțini.

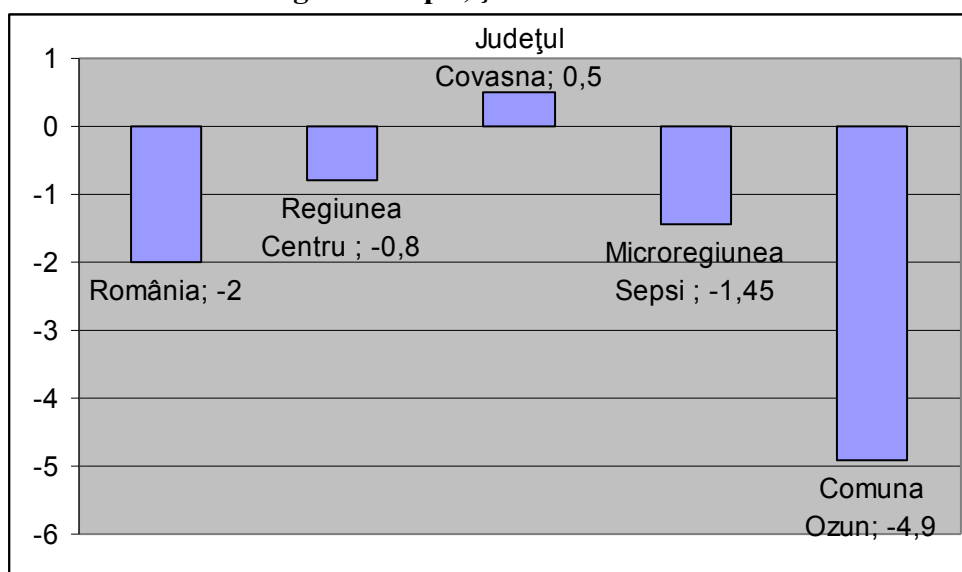
Evoluția copiilor înscriși în sistemul educațional în Comuna Ozun

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Scăderea numărului populației și restructurarea demografică pe grupe de vârstă este în strânsă relație cu mișcarea naturală, respectiv sporul natural al populației, și cu tendințele migrațiilor externe și interne. Natalitatea⁷ a scăzut la nivelul țării de la 13,6 la 10,0 ‰, în regiune de la 13,0 la 10,5, iar în județ de la 14,5 la 11,8 ‰. Mortalitatea⁸ a crescut la nivelul țării de la 10,6 la 11,9 ‰, în regiune e la 9,7 la 11,2 ‰, iar în județ de la 10,2 la 11,2 ‰. Sporul natural este de asemenea în scădere, ajungând la valori negative, cu excepția județului, care și-a păstrat indicele de natalitate peste media regiunii și a țării.

Indicele sporului natural în România, Regiunea Centru, Județul Covasna, Microregiunea Sepsi, și Comuna Ozun

Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007; Sursa: INS, Anuarul Statistic 2004, 2005, 2006

Indicele sporului natural, a scăzut de la +2,9 ‰ la -2,0 ‰ în țara, de la +3,3 ‰ la -0,8 ‰ în regiune și de la +4,3 ‰ la +0,5 ‰ în județ. Sporul natural în Microregiunea Sepsi este -1,45‰, iar în Comuna Ozun în ultimii zece ani era negativă, în medie de -4,90‰.

⁷ Rata de natalitate reprezintă numărul de născuți-vii dintr-un an raportat la populația medie din anul respectiv și se exprimă în număr de născuți-vii la 1000 locuitori.

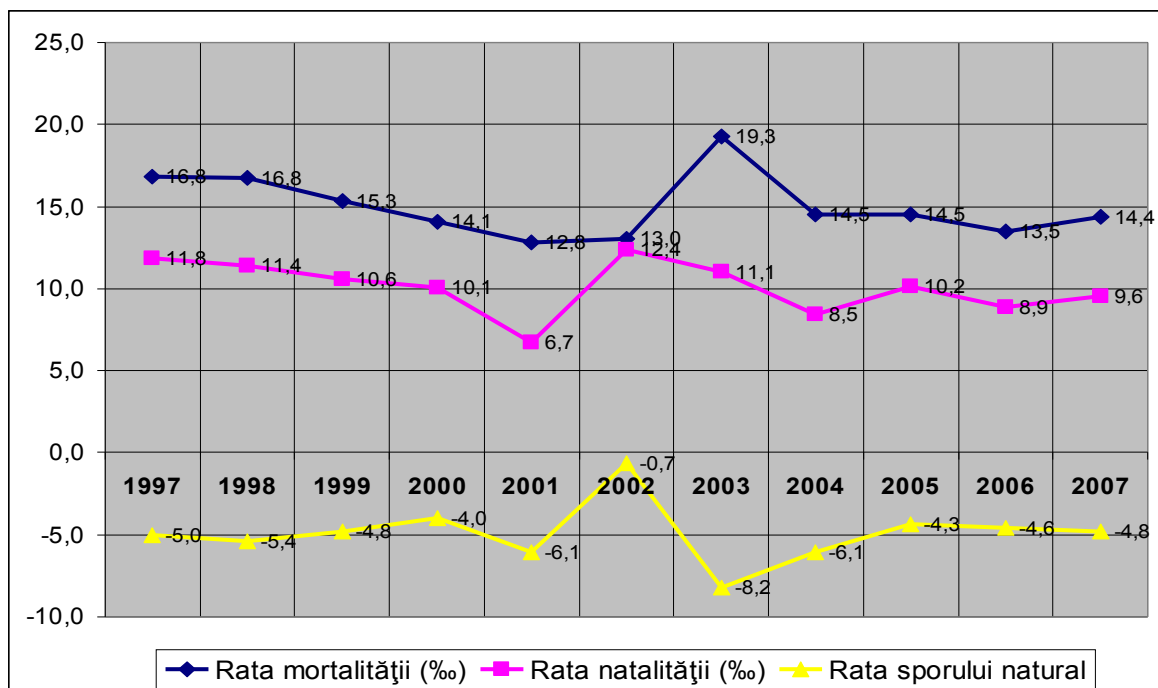
⁸ **Rata de mortalitate** reprezintă numărul persoanelor decedate dintr-un an raportat la populația medie din anul respectiv și se exprimă în număr de decese la 1000 locuitori.

Rata sporului natural în Comuna Ozun pe perioada 1997-2007

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Rata mortalității (‰)	16,8	16,8	15,3	14,1	12,8	13,0	19,3	14,5	14,5	13,5	14,4
Rata natalității (‰)	11,8	11,4	10,6	10,1	6,7	12,4	11,1	8,5	10,2	8,9	9,6
Rata sporului natural (‰)	-5,0	-5,4	-4,8	-4,0	-6,1	-0,7	-8,2	-6,1	-4,3	-4,6	-4,8

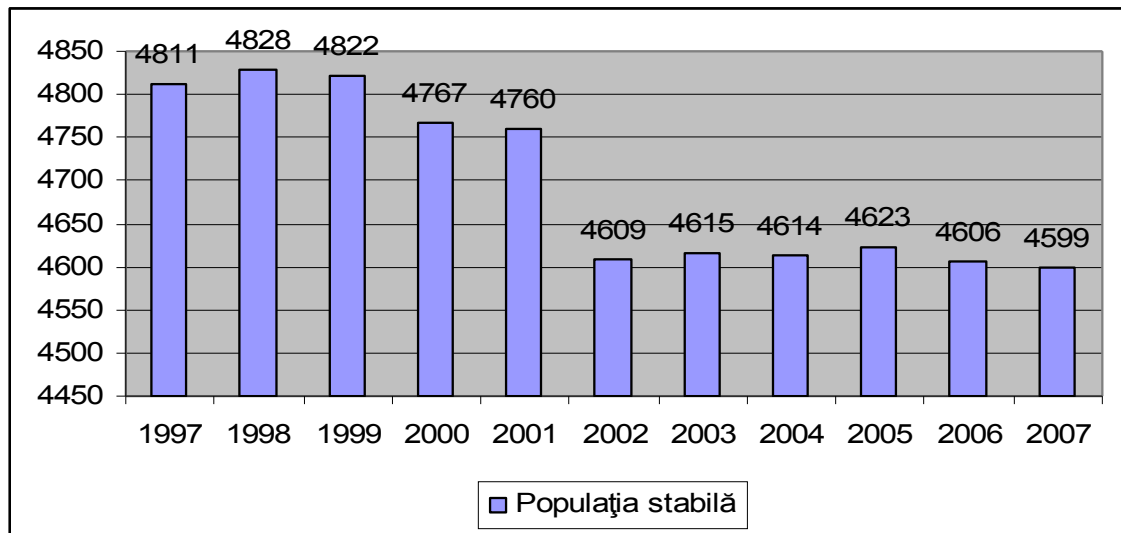
Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Rata sporului natural în Comuna Ozun pe perioada 1997-2007

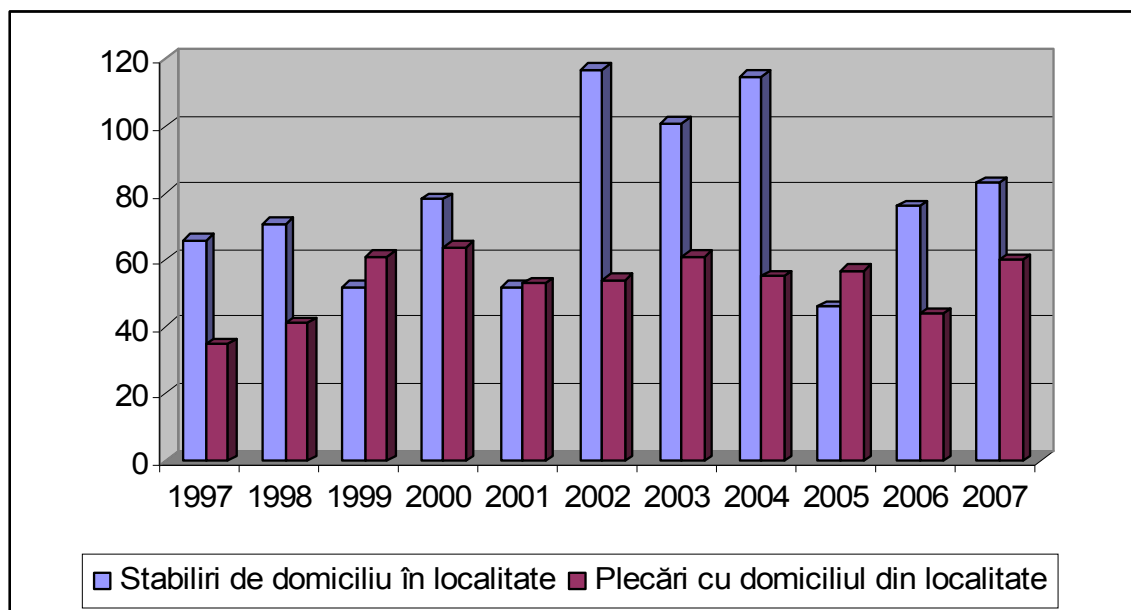
Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Nivelul sporului natural era cea mai înaltă în anul 2002, -0,7%. În perioada 1997-2007 se constată o scădere de 4,40% a populației, aceasta fiind 4811 de persoane în 1997, și 4599 de persoane în anul 2007.

Populația stabilă în Comuna Ozun în perioada 1997-2007

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Această scădere rezultă în primul rând din faptul că rata sporului natural este în mod continuu negativă în această perioadă. Raportul stabilirilor și a plecărilor cu domiciliu este pozitivă în favoarea stabilirilor de domiciliu în comună.

Raportul stabilirilor și a plecărilor cu domiciliu în Comuna Ozun în perioada 1997-2007

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Analizând toți parametrii de evoluție a populației comunei Ozun reiese faptul că, populația comunei este în scădere în ultimii zece ani. Această scădere este cauzată de sporul natural negativ (-4,9%), care nu este contrabalansată de rata pozitivă a stabilirilor de domiciliu. În populație cea mai mare pondere îl are populația activă. Ponderea femeilor este mai mare față de bărbați. Numărul copiilor scade brusc în ultimii zece ani (26,33%), totuși este un factor pozitiv, că numărul copiilor de grădiniță are o tendință de creștere.

7.2. Instituțiile din Comuna Ozun

Societatea modernă se structurează prin trei componente: componenta economică, componenta politică (instituțiile fundamentale ale statului), componenta societății civile, sectorul non-profit, care legitimează, amendează sau completează celelalte două componente.

Primăria Comunei Ozun

Sediul Primăriei Comunei Ozun este în satul Ozun. Primăria are 82 de angajați, din care 13 sunt consilieri locali aleși, 19 persoane (9 funcționari publici, 10 persoane cu contract individual de muncă) sunt angajate în compartimentele specializate ale Primăriei Ozun, 11 persoane sunt angajate la bibliotecă, cămine culturale, sala de sport, 23 persoane la serviciul de dezvoltare comunitară și 17 persoane ca asistenți personali pentru îngrijirea bolnavilor din comună. Consiliul local este format din 13 consilieri. La nivelul Primăriei Ozun funcțiile cheie sunt ocupate de persoane calificate în domeniu, astfel sunt specialiști în funcțiile secretar, achiziții publice, întocmirea și managementul proiectelor, contabil, referent cultural etc.

În ultimii ani, Comuna Ozun a făcut eforturi mari în vederea achiziționării a celor mai importante mașini și utilaje, în scopul asigurării serviciilor comunale. În prezent parcul de mașini și utilaje al Comunei Ozun cuprinde un tractor cu remorcă, un autogreder, un buldoexcavator, un compresor rutier și un microbus pentru transport persoane (7 persoane + 1) în special pentru transportarea muncitorilor angajați pe baza Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă. Conform art. 78, lit. (1), pct. a) din Legea nr. 76/2002, persoanele angajate pe baza acestei legi pot desfășura activități în servicii publice de refacere și întreținere a infrastructurii, de ecologizare și de realizare a unor lucrări edilitare, organizate de autoritățile publice locale, de firme private sau organizații neguvernamentale, cu avizul administrației publice locale. În cazul Comunei Ozun prevederile Legii nr. 76/2002 au însemnat

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

oportunități reale pe de o parte pentru angajarea oamenilor în căutarea unui loc de muncă, astfel pentru contribuirea la îmbunătățirea ratei ocupației în comună (53 de persoane au fost angajate astfel în anul 2008), pe de altă parte pentru efectuarea unor mici reparații în fiecare sat aparținător comunei Ozun. Astfel, s-au realizat lucrări de reparații și zugrăviri la sediul Primăriei Ozun, precum și la școlile și căminele culturale din comună, tăblițe cu numele străzilor, panouri de afișare anunțuri publice, etc. Inițiativa de înființare a unor terenuri de joacă în comună poate fi promovată și ca un exemplu de bună practică pentru alte autorități locale din județul Covasna și nu numai. Echipa de muncitori a pregătit materia primă din lemn pentru construirea terenurilor de joacă, urmat de amenajarea terenului, construirea și finalizarea elementelor de joacă din lemn, și punerea în funcțiune a terenului de joacă. După primul teren de joacă finalizat cu succes, echipa de muncitori a realizat câte un teren de joacă în fiecare sat. În consecință se poate declara că bilanțul investiției în acest program stimulat pentru ocuparea forței de muncă a fost pozitiv, sub toate aspectele. Primăria Ozun a economisit o sumă semnificativă de bani prin angajarea oamenilor cu subvenționarea salariilor lor de către bugetul de stat. Prin altă ordine de idee, lucrările de reparații și micile lucrări de construcții s-au realizat mult mai rapid, simplificând procedura de achiziții, prin cumpărarea materiei prime în locul serviciilor, munca fiind efectuată de muncitorii angajați. Cât despre idei și planuri în viitor ce pot fi realizate de către muncitorii angajați, la nivelul autorităților locale deja sunt o serie de proiecte mai mici care trebuie implementate, și la care rezolvarea reprezintă coordonarea eficientă a muncitorilor în procesul de dezvoltare a comunei.

Căminul Cultural Jókai Mór este coordonatorul activităților culturale desfășurate în comună. Sediul căminului cultural este într-o stare bună de funcționare. Primăria are un angajat cu normă întreagă, care se ocupă cu activități culturale.

Biblioteca comunală Erdélyi Lajos este situată în conacul Pünkösty, care necesită renovare. Biblioteca are un angajat cu normă întreagă, este frecventată de cititori în mod regulat, și aici se desfășoară diferite activități culturale organizate pentru copii și adulți. Studiul de fezabilitate privind reabilitarea aceastei clădiri a fost întocmită, și a fost înaintată spre finanțare în cadrul Măsurii 322 a PNDR, valoarea investiției se ridică la suma de 1.222.780 RON.

Instituții de sănătate

În Comuna Ozun funcționează 2 dispensare medicale, cu 3 medici de familie și 3 asistenți medicali, respectiv două farmacii.⁹ Nevoile de urgențe și de spitalizare sunt rezolvate în Spitalul Județean din Sfântu Gheorghe.

7.3 Învățământ

În anul 1857 moșierii Tatrangi Sándor și soția, Benke Julianna prin fundația înființată prin testament, întreaga lor avere o donează pentru construirea unei noi școli, „...ca toți copiii care vor să învețe, indiferent de naționalitate și de religie, să învețe carte...”

Centrul administrativ și financiar a unităților de învățământ din Comuna Ozun este Școala cu clasele I-VIII."Tatrangi Sándor" din Ozun. Centrului aparțin unitățile de învățământ din localitățile arondate comunei Ozun.

Structura unităților de învățământ efectivul de copii înscriși în unitățile de învățământ din Comuna Ozun în anul școlar 2008-2009

N r. crt.	Unitățile de învățământ	Localitatea	Numărul copiilor înscriși în unitatea de învățământ
1	Școala Generală cu clasele I-VIII „Tatrangi Sándor” Ozun	Ozun	239
2	Grădinița de copii cu program normal Bicfalău	Bicfalău	12
3	Grădinița de copii cu program normal Lisnău	Lisnău	20
4	Grădinița de copii cu program normal „Temesváry János” Ozun	Ozun	113
5	Grădinița de copii cu program normal Lunca Ozun	Lunca Ozun	8
6	Grădinița de copii cu program normal Sântionlunca	Sântionlunca	29
7	Școala Generală cu clasele I-IV Bicfalău	Bicfalău	9

⁹ Sursa: date de la Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

8	Școala Generală cu clasele I-IV Lisnău	Lisnău	22
9	Școala Generală cu clasele I-IV Lisnău Vale	Vale	4
10.	Școala Generală cu clasele I-IV Lunca Ozun	Lunca Ozun	4
11.	Școala Generală cu clasele I-IV "Fodor János" Măgherus	Măgheruș	17
12.	Școala Generală cu clasele I-IV "Berde Mozes" Sântionlunca	Sântionlunca	21
TOTAL:			498

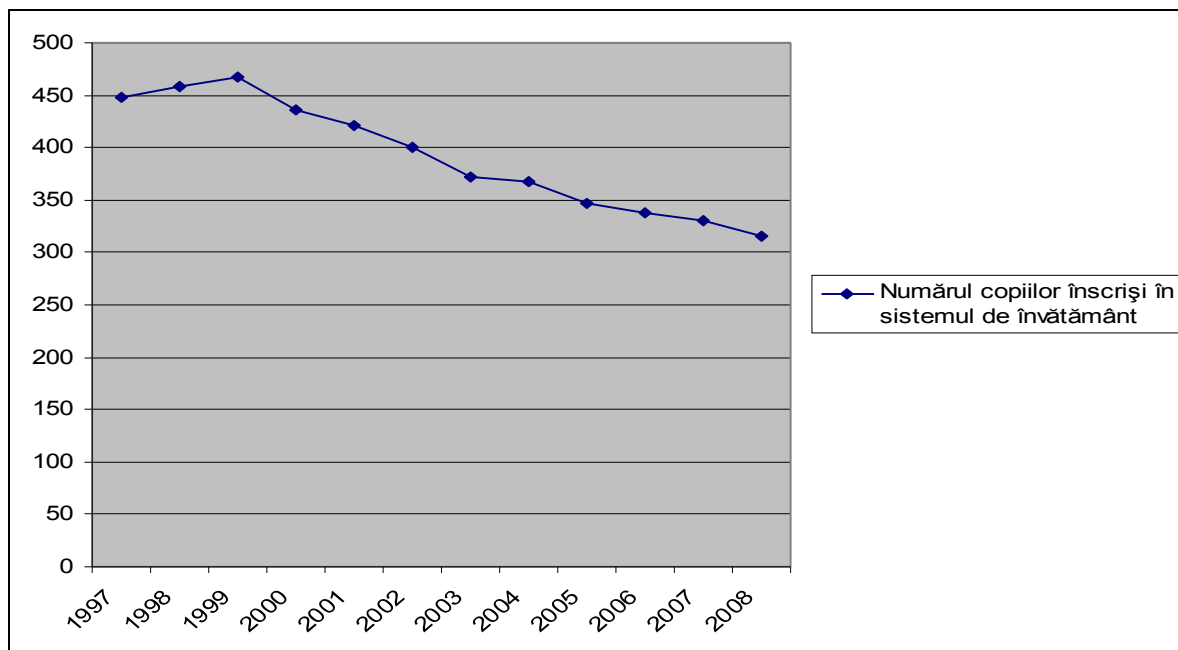
În fiecare localitate există școală primară, în ciclul primar elevii au posibilitatea de a învăța în satele în care își au domiciliul. Ciclul gimnazial funcționează în centrul de comună, aici sunt recrutați elevii din structurile arondate, respectiv din Ozun. Școlile și grădinițele din comuna Ozun funcționează în rețeaua școlilor de stat din județul Covasna și sunt autorizate din punct de vedere sanitar.

În perioada 2004-2008 Școala cu clasele I-VIII din Ozun a fost cuprinsă în Programul de reabilitare a școlilor din mediul rural, și a fost dotată cu două microbuze școlare cu care sunt transportați zilnic elevii din ciclul gimnazial din satele aparținătoare la centrul școlar.

Elevii provin din medii sociale diverse și capacități intelectuale diverse. Sunt de naționalitate maghiară, română și într-un număr mic de naționalitate rromă.

Efectivul de elevi arată o scădere în ultimii zece ani.

Anul	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Numărul copiilor înscriși în sistemul de învățământ	448	458	468	436	421	400	372	367	347	338	330	316

Evoluția efectivului de elevi înscriși în sistemul de învățământ în perioada 1997-2008

Cadrele didactice sunt cadre calificate în proporție de 97%. Majoritatea nu au domiciliul stabil în localitățile în care își desfășoară activitatea profesională. 59% a cadrelor didactice este titularizat, iar 41% sunt suplinitori.

Structura posturilor normate a personalului didactic, didactic auxiliar și nedidactic în perioada 2004-2009

Anul școlar	Profesori	Învățători/ Educatore	Did.auxil.	Nedidactic	Total personal
2004-2005	22	15/11	1,25	14	63,25
2005-2006	23	15/11	2,25	13	64,25
2006/2007	18	15/12	2,25	13	59,25
2008/2009	18	14/12	2,25	13	58,25

7.4 Societatea și organizațiile civile

Strategia pe termen mediu a României ia în considerare și aspectele sociale în perspectiva complementarității acestora pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare economică. Creșterea economică pentru atingerea standardelor europene, susținerea unui mediu de afaceri competitiv,

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

implementarea politicilor active pe piața muncii - sunt osmotic legate de dezvoltarea socială, iar societatea civilă este considerată ca având un rol crucial.

Modelul democrației europene este unul al cooperării, care se fundamentează necesar pe participarea tuturor actorilor comunitari. Ca reflectare perfectă în practică a principiilor democrației participative, autorități, instituții media și ale sectorului non-guvernamental, persoane și instituții educaționale promovează, implementează, dezvoltă și susțin împreună programe, proiecte sau intervenții la nivel macro- și micro-social, legitimate de aceleași valori ale noii Europe: toleranță, pluralism valoric, egalitate, participare publică, civism etc. Comunitățile se nasc sau se definesc, se regăsesc sau se dezvoltă continuu într-un spațiu lărgit european, indefinit mozaicat, unde criteriile identitare se ancorează în spații istorice, realități economice, structuri culturale și idealuri în schimbare.

Din ce în ce mai des, la nivel european, național sau local, este subliniat rolul activ pe care ONG-urile trebuie să-l joace în calitatea lor de coordonator sau promotor al dezvoltării comunităților în care își desfășoară activitatea.

Societatea civilă este reprezentată de instituțiile și organizațiile sociale și civice care constituie temelia unei democrații funcționale. Organizațiile societății civile se implică în luarea deciziilor privind dezvoltarea socială sau a deciziilor de interes public. "Societatea civilă este o noțiune care descrie forme asociative de tip apolitic și care nu sunt părți ale unei instituții fundamentale a statului sau ale sectorului de afaceri. Astfel, organizațiile neguvernamentale - asociații sau fundații, sindicatele, uniunile patronale sunt actori ai societății civile, care intervin pe lângă factorii de decizie, pe lângă instituțiile statului de drept pentru a le influența, în sensul apărării drepturilor și intereselor grupurilor de cetățeni pe care îi reprezintă".¹⁰

Societatea civilă se referă la un set de instituții, organizații și conduite situate între stat, afaceri și familie. Aceasta include organizații cum ar fi: organizații nonguvernamentale (ONG-uri), organizații comunitare, asociații profesionale, organizații politice, cluburi civice, sindicate, organizații filantropice, cluburi sociale și sportive, instituții culturale, organizații religioase, mișcări ecologiste;

Societatea civilă descrie un întreg sistem de structuri, care permit cetățenilor noi roluri și relații sociale, prin diferite modalități de participare la viața publică.

---

¹⁰ Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile: www.fdsc.ro

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Dincolo de aspectul instituțional, societatea civilă este formată din cetățeni, care, asociați sub diferite forme, participă la viața publică, influențează politicile, apără și promovează interesele populației.

Organizațiile societății civile sunt, într-un anumit sens, autonome, în raport cu statul, reprezentând o multitudine de centre de putere, un sistem al puterilor non-statale".

O societate democratică reală se construiește în timp îndelungat. Un prim pas însă pentru o democrație funcțională îl reprezintă instituțiile și mecanismele democratice, iar societatea civilă, în acest context, acționează ca mecanism reglator pentru societățile democratice. Societatea democratică presupune existența unor cetățeni activi și responsabili, un sistem politic pluripartid, o economie de piață concurențială și un sector nonprofit puternic. În Comuna Ozun ONG-urile au un rol esențial în viața culturală, spirituală și sportivă.

*Cultura reprezintă un set de trăsături spirituale, materiale, intelectuale și afective distincte ale unei societăți sau ale unui grup social și cuprinde – pe lângă arte vizuale, muzică, teatru, dans, literatură – și elemente definitorii pentru stilul de viață, sistemul de valori, tradițiile și credința respectivului grup.*¹¹

La nivel internațional, o tot mai mare atenție este acordată potențialului culturii de a cataliza procesele de dezvoltare. Prin urmare, cultura ocupă un rol extrem de important în planurile de dezvoltare strategică a comunităților din Europa. Urmând modelul european, comuna Ozun face primii pași în procesul complex de definire a unei strategii proprii în domeniul culturii. **Scopul** unei astfel de strategii îl reprezintă **consolidarea și dezvoltarea calitativă a actului cultural, astfel încât comuna să fie recunoscută pe plan regional ca o comunitate care își descoperă și își afirmă constructiv identitatea/personalitatea distinctă, prin participarea la dialogul cultural regional, național și european.**

Orice proiect socio-cultural, așa cum este și strategia culturală a unei comunități, este bine să aibă ca prioritate atragerea și implicarea tinerilor. Oricât de frumoase și valoroase ar fi proiectele/ofertele culturale ale unei comunități, ele rămân pasive fără participarea comunitară, este important, ca membrii comunității să le caute, să le susțină și să le mențină în viață. În aceste condiții, tinerii trebuie să reprezinte o prioritate în politicile culturale ale comunității, pentru că instituțiile de cultură din rândurile lor își pot forma și reface consumatorii de cultură pierdute: tinerii formează comunitățile cele mai dezorientate de astăzi, dar tot ei pot deveni consumatorii culturali

---

¹¹ www.unesco.ro /2002

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

maturi de mâine. Tot de ei avem nevoie dacă vrem ca tradițiile de astăzi să existe și mâine, în forme vii și nu doar în studiile cercetătorilor. E important ca tinerii să aibă o identitate locală puternică, și să fie motivați în activitățile culturale și comunitare, asigurând continuitatea comunității.

Ofertele culturale pătrund în mediul rural prin: sistemul instituțional (școala, căminul cultural, biblioteca), biserica, ONG-urile, grupuri culturale informale, persoane fizice – oameni de cultură și creatori individuali. În prezent, căminele culturale din sate au devenit spații de întâlniri care au din ce în ce mai puțin de-a face cu nevoile culturale autentice ale comunităților: în marea lor majoritate, activitatea din aceste instituții se reduce la găzduirea unor reuniuni familiare (nunți, petreceri de grup). Totodată aceste instituții nu dispun de acele dotări minime, care să le asigure desfășurarea unor manifestări culturale în condiții decente și care să le transforme în spații de întâlniri atractive pentru toate categoriile de public.

În domeniul bibliotecilor, se poate observa o dezvoltare: în anul 2000 în mediul rural din Județul Covasna, au funcționat 33 de astfel de instituții de lectură și documentare, în 2006 numărul lor este de 34¹², și unele dintre ele au reușit să-și îmbogățească fondul de cărți și au îmbunătățit relația cu cititorii.

7.5 Cultura

În comuna Ozun, activitatea culturală este prezentă în viața comunității prin următoarele entități culturale: *Căminul Cultural Jókai Mór*, *Biblioteca Erdélyi Lajos*, *Asociația Culturală Atlantisz*, *Asociația Culturală Jókai Mór*, *Asociația Tatrangi Sándor*, *Asociația Culturală Bikmakk*, *Asociația de Turism Rural*, *Etnocultural și Ecobalnear* (A.T.R.E.E.), organizații informale (IKE – Asociația Tinerilor Creștini, Asociația Femeilor pe lângă bisericile reformate). În viața culturală a localității Ozun, rolul de organizator a fost asumat de Căminul Cultural Jókai Mór, care este coordonatorul majorității activităților culturale desfășurate în comună. Sediul căminului cultural este într-o stare bună. Primăria are un angajat cu normă întreagă, care se ocupă cu activități culturale. În comună se organizează festivalul interjudețean a fanfarelor și a majoretelor, întâlnirea corurilor, întâlniri/reprezentării organizate de formația de teatru neprofesionist, serbarea fărșangului. Biblioteca are un angajat cu normă întreagă, este frecventată de cititori în mod regulat, și aici se

---

¹² *Breviar Statistic al Județului Covasna 2000-2006*, 2007, p. 85

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

desfășoară diferite activități culturale organizate pentru copii și adulți. Viața culturală a localității este semnificativă, sunt comemorate evenimentele din 15 martie, 6 octombrie etc.

Au un rol important în viața culturală a comunei organizațiile neguvernamentale și grupurile informale. Activitatea culturală desfășurată de **Asociația Jókai Mór**, are drept scop păstrarea și promovarea valorilor socio-culturale din comuna Ozun. Dintre proiectele realizate ale Asociației, merită amintite: înființarea formației de teatru neprofesionist, corul femeilor Szivárvány. O altă organizație neguvernamentală extrem de activă este **Asociația Atlantisz**. În cadrul asociației funcționează ansamblul de fanfare. Ansamblul este recunoscut pe plan național, dar și internațional având o formație de tineret și una de copii. În anul 2008 au ținut un număr mare de concerte, atât în țară, cât și în străinătate. Activitatea lor se desfășoară în Sala de Muzică, care se află în incinta conacului Pünkösty. În fiecare an în comuna Ozun au loc mai multe evenimente legate de activitatea muzicală, precum: festivalul interjudețean a fanfarelor și a majoretelor (cu 270 de participanți), întâlnirea județeană a fanfarelor de copii (circa 150 de copii participă în fiecare an) etc.

În comuna Ozun, bisericile (reformate, catolice, unitariene) sunt centrele în jurul cărora se reface și se consolidează spiritul comunitar. În jurul bisericii reformate s-au născut grupuri informale, precum **IKE** și **Asociația Femeilor**. Considerăm drept grupuri informale, toate grupările de minim trei persoane (de prieteni, de adolescenți, de pensionari, de femei, de bărbați ș.a.m.d.), care se reunesc în afara cadrelor instituționale, oficiale, formale pentru a răspunde unei nevoi de exprimare liberă, sau legate de pasiunile, de modul lor de viață. Aceste grupuri informale au rol important în viața comunităților alături de instituțiile locale și ONG-urile, prin ele se manifestă opinia publică și se rezolvă unele problemele și necesități a comunității. Rolul lor în perioada următoare va crește semnificativ.

În localitatea Bicfalău, activitatea culturală este coordonată de **Asociația Bikmakk**, care are drept scop păstrarea și promovarea valorilor socio-culturale și în mod specific a tradițiilor populare. Proiectele realizate de Asociație: festivalul măștilor fărșangului, festivalul oului pictat, concursul făcălețului în costume populare, etc. **Asociația de Turism Rural, Etnocultural și Ecobalnear (A.T.R.E.E.)** are sediul în localitatea Bicfalău, scopul acestei organizații este îmbunătățirea condițiilor de viață a localnicilor, ocrotirea și promovarea tradițiilor populare, promovarea regiunii pe plan turistic, ocrotirea naturii, crearea unor parteneriate naționale și internaționale, revigorarea

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

vieții sportive. Asociația organizează anual concursul celor mai puternice localități din Transilvania, cursuri de instruire pentru proprietarii de pensiuni, cercetări profesionale și editarea unor studii.

În comuna Ozun se organizează periodic zilele localităților, concertul de crăciun și concursul celor mai puternice localități din Transilvania, aceste evenimente devenind tradiții locale.

În comuna Ozun, **meșteșugurile tradiționale** au dispărut în marea lor parte din cauza tehnologiilor impuse de ritmul vieții moderne, reînvierea lor fiind posibilă doar prin deschiderea unor ateliere unde tinerii, și nu numai, le pot învăța și îndrăgi. În comuna Ozun mai există ateliere tradiționale/meșteri tradiționali, care confecționează diferite obiecte artizanale din pănușă și os, există un atelier de fierărie în satul Bicfalău. În localitatea Sântionlunca în numeroase gospodării se face pâine și cozonac *kürtős* în mod tradițional. Această activitate are și un efect economic în viața localității, prin comercializarea pâinii și a cozonacului. Este o activitate nu doar profitabilă pentru întreprinzători, ci și benefică pentru prestigiul acestui spațiu cultural, prin promovarea valorilor secuiești și prin această cale.

7.6. Sport

Sportul este definit în Carta Europeană ca o “activitate mai mult sau mai puțin organizată de practicare a exercițiilor fizice sub toate aspectele, care provoacă o stare de bine psihofizică, ridică gradul de sănătate al populației, contribuie la ridicarea nivelului calității vieții, are rol de socializare și poate să producă performanțe sportive la diferite niveluri de participare”.

Viața sportivă a comunei este coordonată de Asociația Victoria/Győzelem. Cea mai populară ramură sportivă este fotbalul, mândria comunității fiind echipa de fotbal. Comuna este dotată cu o sală sportivă, care însă nu este valorificată la o eficiență maximă. În comună este organizat campionatul de minifotbal de către Asociația Jókai Mór. Și în cadrul unităților de învățământ se promovează importanța activităților sportive, elevii din școala Tatrangi Sándor au posibilitatea de a urma cursuri de înot în Sfântu Gheorghe.

7.7 Tineret

În ultimii ani am fost martorii schimbărilor socio-economice și politice în Europa și implicit în România. După 1989 s-au făcut pași importanți în fundamentarea unei concepții în domeniul politicilor de tineret, care a apărut chiar și în Programul de guvernare atât în mandatul 2001-2004, 2005-2008 cât și în cel din perioada 2008-2012. În 2000 a fost elaborat un Plan Național de Acțiune pentru Tineret, care a fost revizuit în anii 2003 și 2005, de altfel au apărut legi cu tangență spre tineret: Legea Tinerilor 350/2006, Legea 114/1996 - Legea Locuinței, Legea 195/2001 - Legea Voluntariatului.

Programul de Guvernare 2008-2012 conține și un capitol dedicat tineretului, în capitolul 10 (tineret și sport), obiectivele de guvernare conțin:

1. Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale în segmentul acțiunilor de și pentru tineret, precum și în domeniul sportului.
2. Construcția unui sistem de securitate socială activă pentru tineri.
3. Sprijinirea angajării tinerilor în conformitate cu specializările obținute pentru a stopa exodul forței de muncă tinere și specializate din țară și pentru ocuparea într-un grad cât mai ridicat a forței de muncă tinere. (sursa: www.e-tineret.ro)

Direcții de acțiune

Tineret

- Elaborarea programului pentru asigurarea unei prime case pentru tineri, în care vor fi implicate autoritățile publice pentru rezolvarea problemei locative a tinerilor.
- Construirea de locuințe sociale pentru tineri pe întreg teritoriul țării, acordate inițial în regim de închiriere.
- Acordarea de facilități pentru tinerii care doresc să își achiziționeze o locuință;
- Acordarea de facilități economice și fiscale pentru companiile care angajează tineri.
- Stimularea tinerilor din mediu rural și din familii cu posibilități reduse.
- Stabilirea de parteneriate strategice împreună cu Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă și cu unitățile de învățământ mediu și superior.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- Realizarea unui parteneriat cu Ministerul Muncii în vederea transformării Centrelor Regionale de Formare Profesională a Adulților (CRFPA) în centre județene cu același specific (CJFPA), cu o mai mare orientare către formarea persoanelor tinere.
- Crearea bazei de date la nivel național cu locurile de muncă disponibile din România. (sursa: www.e-tineret.ro)

Tineretul are o mare importanță în dezvoltarea socio-economică și culturală durabilă în viața unei localități. Toate localitățile ar trebui să valorifice una dintre cele mai importante resurse: tineretul.

Strategia pentru tineret se dorește a reprezenta un instrument al implementării politicii în domeniu, creând condițiile pentru dezvoltarea capacităților tinerilor, pentru manifestarea lor, ținând seama de faptul că inițiativa și antreprenoriatul sunt premise de bază ale dezvoltării economico-sociale. Strategia națională în domeniul politicii de tineret se bazează atât pe rezultatele evaluării așteptărilor tinerilor, respectiv pe aspecte esențiale rezultate din analiza socio-economică a situației tineretului, cât și pe principalele elemente desprinse din practica europeană în domeniul politicii de tineret, inclusiv cele cuprinse în *aquis*-ul comunitar. În reglementările Europene și cele naționale tinerii sunt considerați categoria cuprinsă între 14 – 35 ani.

Tinerii care au terminat școala generală în Comuna Ozun se îndreaptă spre liceele și școlile de profesie din Sfântu Gheorghe, iar după terminarea liceului tinerii aleg Extensia Universității Babeș-Bolyai din Sfântu Gheorghe, Universitatea Sapiientia, precum și universitățile din Brașov, Cluj-Napoca, Târgu Mureș. După terminarea facultății majoritatea tinerilor rămân în localitățile respective sau în orașele mai mari, foarte puțini aleg reîntoarcerea în satul natal, mai ales din cauza lipsei locurilor de muncă adecvate calificării obținute. În acest sens autoritatea locală și unitățile economice au un rol important de a atrage tinerimea în comună. Putem observa, că în ultimii ani tinerii au tendința de a cumpăra terenuri și case în satele apropiate de Municipiului Sfântu Gheorghe, iar fiindcă Ozunul se află la numai 9 km distanță, aceasta ar fi o posibilitate foarte oportună pentru comună.

Viața civilă: nu există ONG-uri de tineret, dar am identificat mai multe grupuri informale și Asociații Culturale, care le oferă tinerilor programe și oportunitatea de a petrece activ timpul liber. Grupurile informale de lângă bisericile reformate IKE se găsesc în aproape toate satele aparținătoare comunei Ozun.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Aceste grupuri informale și Asociații Culturale oferă programe culturale și de altă natură a tuturor categoriilor de vârstă. Cultura are un rol extrem de important în viața tinerilor, mijloacele de consum cultural ale tinerilor sunt diverse.

Grupurile informale și Asociațiile le oferă tinerilor educația non-formală, orice activitate organizată, creată în afara sistemului formal, cu o mare varietate de abordare, tehnici de lucru. Orice program oferit și realizat în afara învățământului formal se consideră a fi educație non-formală, strict necesară pentru completarea educației formale. Pentru oferirea acestei educații (atât pentru tineri, cât și pentru adulți) grupurile informale și ONG-urile trebuie sprijinite atât de comunitatea locală cât și de APL.

7.8. Rromi

Conștientizarea situației romilor din România este un pas foarte important spre îmbunătățirea situației acestei etnii. În contextul aderării la Uniunea Europeană, în România s-a continuat adoptarea în cadrul legislativ a ordonanțelor de urgență privind îmbunătățirea situației romilor și aplicarea reglementărilor europene în materie de minorități. Prin înființarea Agenției Naționale pentru Romi s-a urmărit eficientizarea strategiei de îmbunătățire a situației romilor, etnie aflată în dificultate din punct de vedere social și economic, confruntată cu o sărăcie severă și reducerea decalajelor de orice natură față de populația majoritară.

Pentru estimarea numărului romilor din țară avem datele de la Recensămintele din 1992 și 2002: recensământul din 1992 identifica peste 409 mii de persoane de etnie roma, iar numărul acestora a crescut oficial zece ani mai târziu până la 535.250. Totuși, reprezentanții romilor consideră că numărul real al acestora depășește 1,5-2 milioane de persoane.

În România după 1989 a apărut o serie de legi, hotărâri guvernamentale și ordonanțe de guvern cu privire la drepturile civile, politice sau sociale ale minorităților etnice. Au fost exprimate prin declarațiile guvernului de după 1990, Hotărârea de Guvern nr. 137/1993 privind organizarea și funcționarea Consiliului pentru Minoritățile Naționale, cu modificările și completările ulterioare, Ordinul nr. 1/1997 privind înființarea birourilor teritoriale în cadrul Departamentului pentru Protecția Minorităților Naționale, Legea nr. 33/1995 pentru ratificarea Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, încheiată la Strassbourg la 1 februarie 1995, Legea învățământului nr. 84 din 1995, republicată în 1999, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța de Guvern nr.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 48 din 16 ianuarie 2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Hotărârea de Guvern nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Hotărârea de Guvern nr. 430, strategia de îmbunătățire a situației romilor, Ordonanța de înființare a CNCD-ului, Legea nr. 14/2003 privind partidele politice, Legea nr. 373 pentru alegerea Camerei Deputaților și Senatului, până la Ordonanța de urgență nr. 78 de înființare a Agenției Naționale pentru Rromi, ORDIN nr.619 din 14 august 2002 al ministrului sănătății și familiei pentru aprobarea funcționării ocupației de mediator sanitar și a Normelor tehnice privind organizarea, funcționarea și finanțarea activității.

Tot în această direcție, s-au întocmit programe naționale destinate persoanelor de etnia romă, având ca scopuri ameliorarea imaginii de sine a acestora, dezvoltarea unei culturi profesionale de colaborare cu școala, stimularea dialogului intercultural, crearea unor parteneriate active în comunitățile cu populația romă.

Printre toate altele este de amintit și programul „*Deceniul de Incluziune a Rromilor*”, ținând cont de faptul că domeniile de acțiune din acest program sunt sănătatea, educația, ocuparea forței de muncă, fără a neglija alte 3 teme, foarte importante, care se regăsesc sau care trebuie să se regăsească în aceste 4 domenii și anume: discriminarea, inegalitățile dintre sexe și, nu în ultimul rând, sărăcia.

Principalele probleme cu care se confruntă rromii din România sunt accesul la un loc de muncă și condițiile de locuit, în timp ce în domeniile educației și sănătății în ultimii ani s-au înregistrat progrese substanțiale (Monitorizare – Cu lupa pe Deceniu, scris de Romaworld, 20 decembrie 2007). Totuși aceste deficiențe continuă să apară la suprafață, dar constatăm că autoritățile locale acordă din ce în ce mai multă atenție acestei probleme.

La nivelul județului Covasna pot fi identificate probleme generale ale romilor, dar și unele speciale care sunt legate de structurile sociale ale județului, de situația lor ”minoritate dublă”.

La recensământul din 2002, din numărul total de 4575 locuitori din Comuna Ozun, numai 6 s-au declarat romi. După surse neoficiale (locuitorii comunei) numărul romilor este cca. 300-350 de persoane, din care 78 de familii au primit ajutor social (date din luna august 2008). În comună, nu există divergențe între majoritari și romi, nu există un cartier special al romilor. Familiile trăiesc lângă majoritari, nu putem vorbi despre discriminare privind așezarea caselor romilor. Dat fiind

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

faptul, că nu sunt marginalizați, au parte de toate lucrările infrastructurale care au avut și vor avea loc în satul Ozun.

În ultimii ani putem observa modificările intervenite în structura socială și familială a romilor. În anii '90 era general ca într-o familie să se crească 6-10 copii, în ultimii 2-3 ani s-au făcut vizibile modificările în acest sens, s-a redus numărul copiilor. Școlarizarea copiilor romi poate fi un exemplu pentru alte comune, fiind bine organizată. Ceea ce atrage după sine integrarea familiilor de etnie romă în societatea comunei.

Lipsa unui loc de muncă este caracteristic și pentru comunitatea romilor, cât și majoritarilor. Mai multe familii trăiesc în situații mai bune, ei având un loc de muncă legală/ ilegală în străinătate. O altă parte a comunității trăiește din ajutorul social, ajutorul social pentru copii, munci ocazionale. În anul 2008 primăria a angajat cca. 20-25 de muncitori de etnie romă, cu contract de muncă pe perioadă determinată.

Putem afirma că problemele majore ale comunității de romi din comuna Ozun sunt mai ales pe plan social: lipsa unei profesii, lipsa locurilor de muncă.

8. CADRUL ECONOMIC

8.1. Agricultură

8.1.1. Producția vegetală

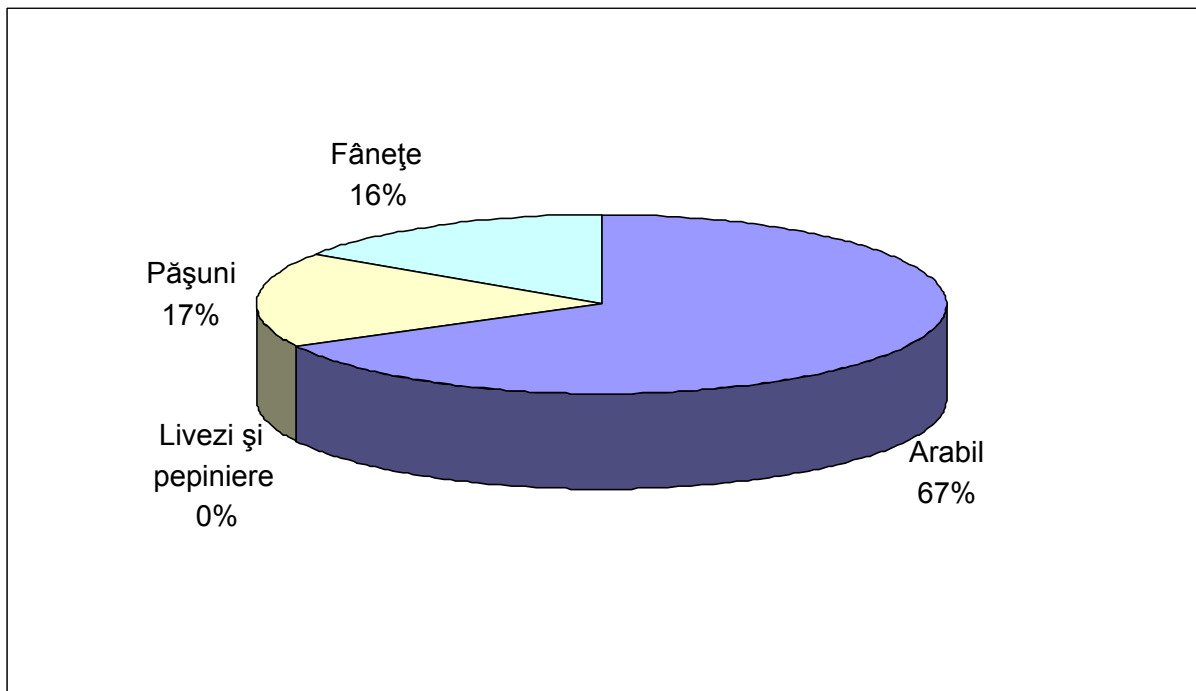
Pe plan național în anul 2002, conform datelor din Recensământul General Agricol, exploatațiile agricole erau organizate astfel: 4.462.221 mii de gospodării individuale cu o suprafață medie a exploatației agricole de 1,73 ha; 2.261 de societăți/asociații agricole, cu o suprafață agricolă medie de 431 ha; 6.138 de societăți comerciale, cu o suprafață agricolă medie de 353 ha; 5.698 unități ale administrației publice, cu o medie a suprafeței agricole de 503 ha; 87 unități cooperatiste, cu o suprafață medie agricolă de 27 ha; 8.488 de exploatații agricole de alt tip, cu o suprafață medie de 25 ha. Astfel, în anul 2002, numărul total de exploatații agricole a fost de 4.484.893, din care 4.299.361 exploatații agricole (individuale și unități cu personalitate juridică) au utilizat o suprafață agricolă de 13.930.710 ha, revenind o medie de 3,24 ha/exploatație care a utilizat teren agricol. Suprafața agricolă, ca și suprafața arabilă utilizată reprezintă în medie circa 94% din cea existentă la nivel național. Suprafața agricolă neutilizată reprezenta 330 mii ha în anul 2002¹³.

În ceea ce privește **structura terenului agricol**, aceasta se caracterizează printr-un grad ridicat de fragmentare. Astfel, în anul 2003 existau peste 4,47 milioane de gospodării țărănești individuale cu o suprafață medie de 1,7 ha, fapt ce a condus și conduce la imposibilitatea desfășurării unei activități privind organizarea și managementul producției agricole. Fragmentarea excesivă a terenului este considerată un obstacol major pentru progresul tehnologic al agriculturii din România, deoarece deținătorii fermelor de subzistență și semi-subzistență sunt de obicei și cei care lucrează cea mai mare parte a terenului agricol, iar în majoritatea cazurilor, aceștia nu dispun de capacitatea financiară de a investi în utilaje moderne.

Structura terenului agricol în Comuna Ozun prezintă condiții favorabile pentru agricultură, în special pentru cultivarea plantelor, datorită reliefului comunei potrivit pentru cultura plantelor în suprafețe mai mari. După modul de folosință structura suprafeței agricole se prezintă astfel: arabil 67%, pășuni 17%, fânețe 16%.

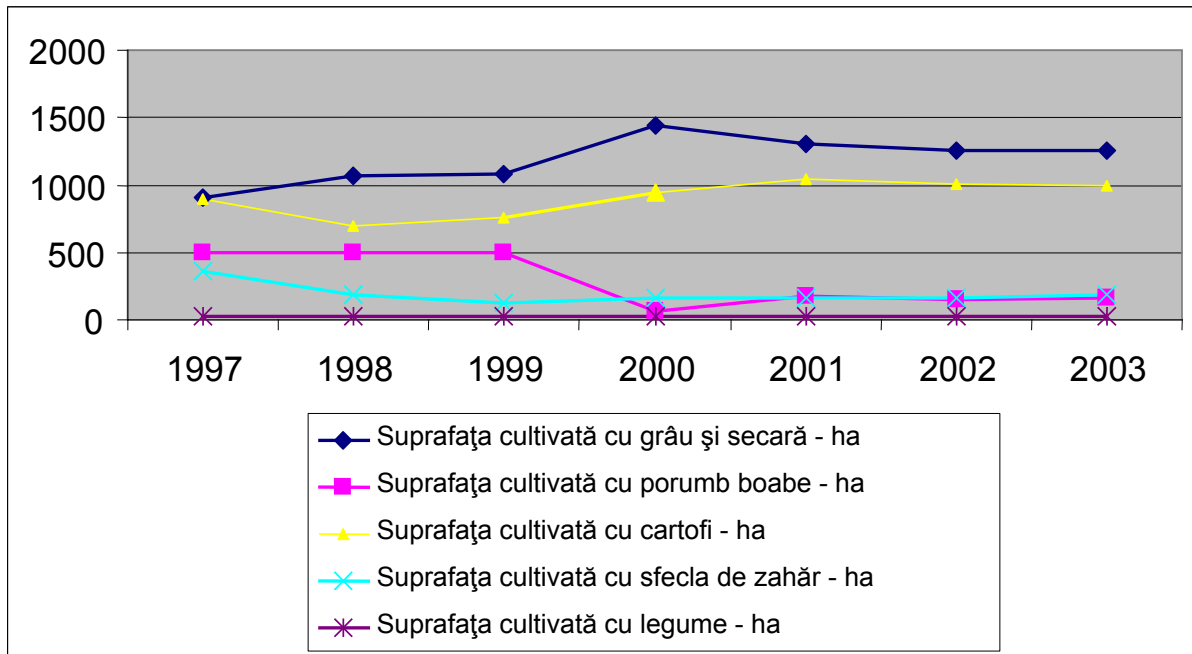
---

¹³ Planul Național de Dezvoltare

Suprafața agricolă după modul de folosință în Comuna Ozun (2007)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

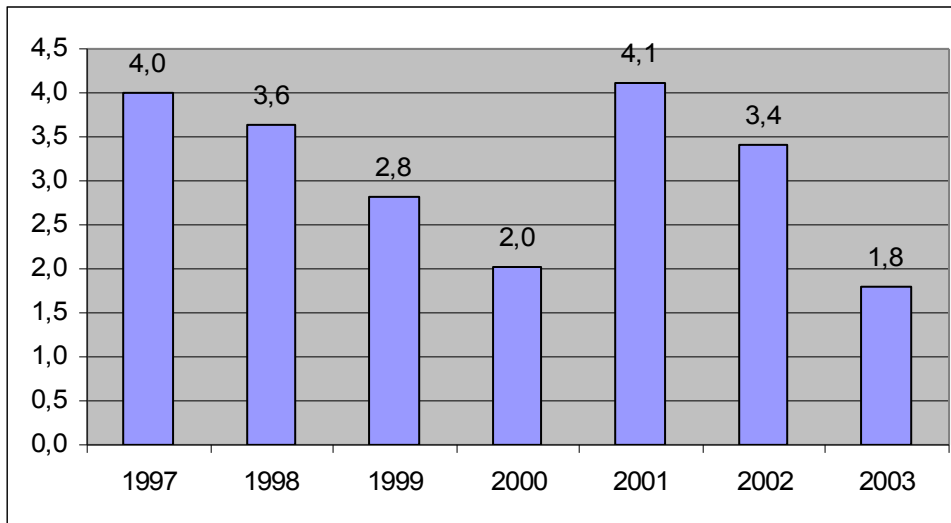
În comună funcționează 8 exploatații agricole cu suprafețe între 40-200 ha, 20 exploatații mai mici, cu suprafețe între 10-30 ha, restul exploatațiilor agricole se încadrează în categoria fermelor de semi-subzistență sau subzistență. Majoritatea exploatațiilor preferă cultura plantelor, rareori este combinată cultura plantelor cu creșterea animalelor. Trebuie precizat faptul că în localitățile Ozun și Sântionlunca proprietarii terenurilor cu o suprafață totală de max. 5-10 ha își închiriază terenurile fermierilor locali cu exploatații agricole semnificative. Dispoziția de închiriere a terenurilor de către deținătorii proprietăților mai mici se datorează posibilității de plasare a forței de muncă în localitățile amintite și în Municipiul Sfântu Gheorghe, aflat la numai 8 km de localitatea Ozun. În consecință se constată tendința de constituire a fermelor agricole specializate la cultura plantelor sau la creșterea animalelor combinată cu cultura plantelor, cu o mecanizare îmbunătățită, și cu o organizare și utilizare eficientă a resurselor disponibile în cele două sate aflate lângă drumul național DN 11, respectiv localitățile Ozun și Sântionlunca, și în localitatea Bicfalău. În cazul satelor Lisnău, Lisnău-Vale, Lunca Ozunului și Măgheruș procesul de constituire și întărire a fermelor nu este semnificativ, existând un număr mare de exploatații de subzistență.

Suprafața cultivată cu principalele culturi în perioada 1997-2003

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003

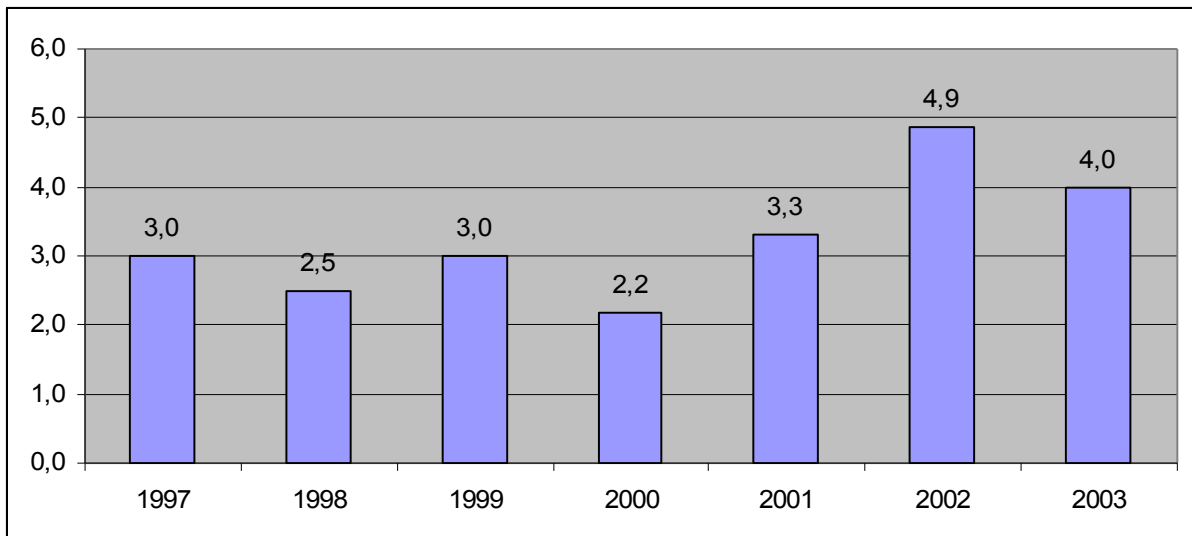
După proporția suprafeței cultivate, se evidențiază dominanța culturilor de grâu și secară (45,73% în perioada 1997-2003, în medie), urmată de suprafața cultivată cu cartofi (34,73%), porumb boabe (11,26%) și sfecla de zahăr (7,31%). Suprafața cultivată cu legume este ne semnificativă, fiind sub 1% din totalul suprafeței agricole cultivate în Comuna Ozun.

În anul 2000 se poate constata o abatere de la proporția stabilă a suprafețelor agricole cultivate, suprafața cultivată cu porumb boabe scăzând semnificativ în favoarea culturilor de grâu și secară, și într-o proporție mai scăzută în favoarea suprafeței cultivate cu cartofi. Acest fapt s-a datorat asolementului care trebuie utilizat în agricultură în mod regulat, în vederea realizării producției optime cu condiții de exploatare adecvate a suprafețelor agricole, în special din punct de vedere al solului.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018**Producția medie la grâu și secară în perioada 1997-2003 - tone/ha**

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003

În ciuda faptului că în anul 2000 din totalul suprafeței cultivate în Comuna Ozun ponderea cea mai mare a fost suprafața cultivată cu grâu și secară, fermierii nu au recoltat atâta cât previzionau, producția acestor culturi a scăzut semnificativ față de anii anteriori, urmând ca în anul 2001 să se dubleze. Situația s-a repetat și în anul 2003, în ambii ani scăderea producției sub nivelul profitabilității s-a datorat secetei, care persista în toate lunile de vară.

Producția medie la porumb boabe în perioada 1997-2003 - tone/ha

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003

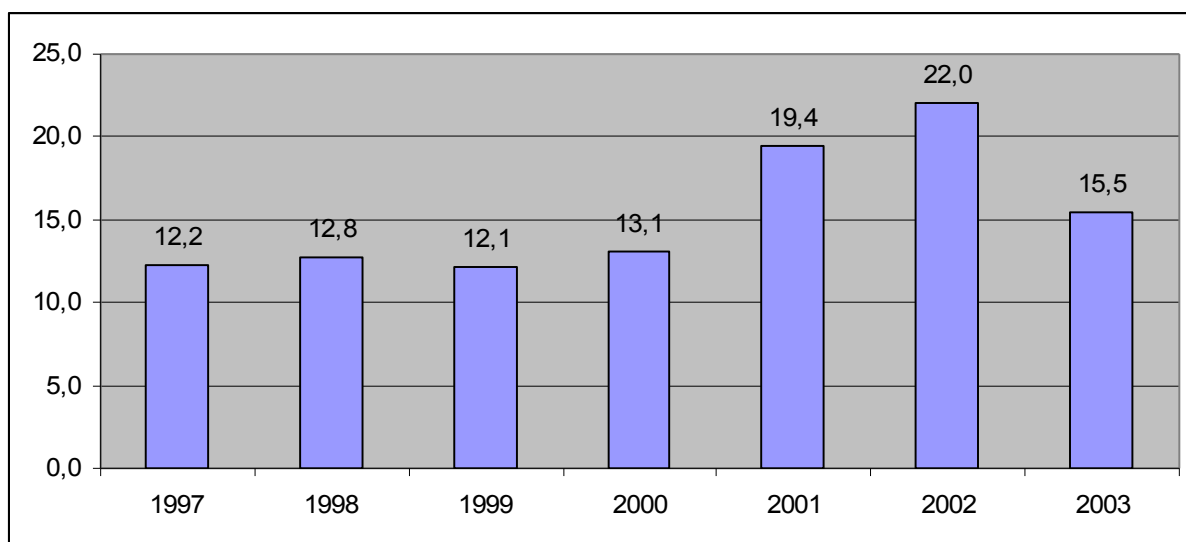
Analizând producția porumbului boabe, se constată o creștere a producției medii în perioada vizată. Creșterea producției se datorează pe de o parte îmbunătățirii procesului de cultivare a

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

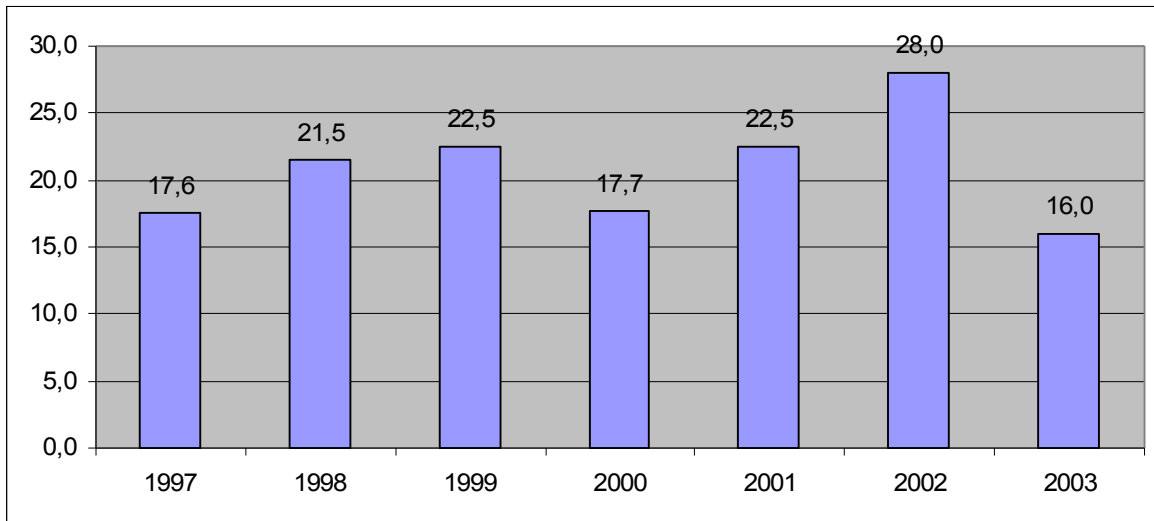
terenurilor agricole – parcul de tractoare și mașini agricole a fost reînnoită și completată cu mașini speciale –, pe de altă parte utilizării semințelor noi și a îngrășămintelor chimice, precum și a reactivelor. Trebuie subliniat că cele din urmă aduc aporturi semnificative la poluarea mediului, în special al solurilor.

În ultimii ani se constată amplificarea cultivării porumbului siloz. Porumbul siloz se vinde unei ferme din Câmpul Frumos, al cărui activitate principală este creșterea animalelor. Prețul silozului de porumb este mai avantajos în comparație cu prețul porumbului boabe, astfel deseori se vinde producția unei suprafețe cultivată cu porumb boabe ca siloz, în loc de culesul porumbului ca boabe.

Producția medie la cartofi în perioada 1997-2003 - tone/ha

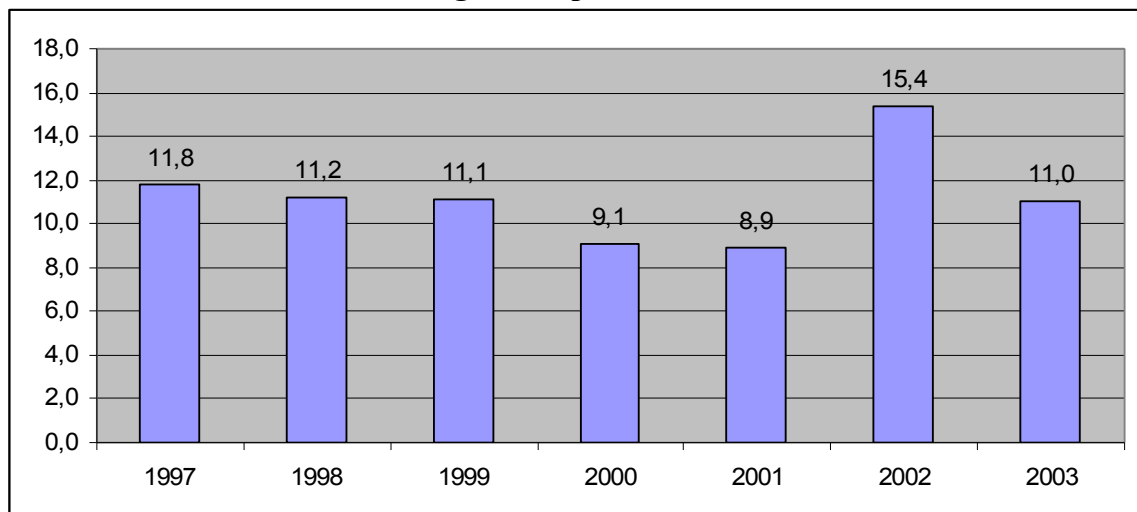
Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003

Din totalul suprafeței agricole cultivate suprafața cultivată cu cartofi este în medie de 34,73%, în perioada analizată. Cartoful ca suprafață cultivată și ca volum ocupă un rol important în agricultura din Comuna Ozun. În ultimii ani, datorită prețului de vânzare scăzut a cartofului, această cultură preferată în anii anteriori pentru rentabilitatea sa, nu mai aduce veniturile așteptate, în consecință ponderea culturii cartofului este în coborâre în Comuna Ozun, în favoarea culturilor de grâu și secară și a plantelor furajere.

Producția medie la sfecla de zahăr în perioada 1997-2003 - tone/ha

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003

În localitatea Ozun s-a amenajat punctul de colectare microregională pentru sfecla de zahăr a Fabricii de Zahăr Bod SA, județul Brașov. Din acest motiv, datorită valorificării ușoare și a productivității mari a acestei culturi există tradiția de a cultiva sfecla de zahăr în Comuna Ozun. Gospodăriile individuale cu mici suprafețe agricole cultivă sfecla de zahăr pentru obținerea zahărului necesar unei gospodării pentru uz zilnic în alimentație. În cazul exploatațiilor agricole de mărimea fermelor cultivarea sfeclei de zahăr este considerată o activitate rentabilă, subvenționată de stat cu o sumă semnificativă pe tone/ha. Luând în considerare instabilitatea pieței de valorificare a produselor agricole, se poate previziona o expansiune în cultivarea sfeclei de zahăr, tocmai din cauza stabilității valorificării acestei culturi.

Producția medie la legume în perioada 1997-2003 - tone/ha

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003

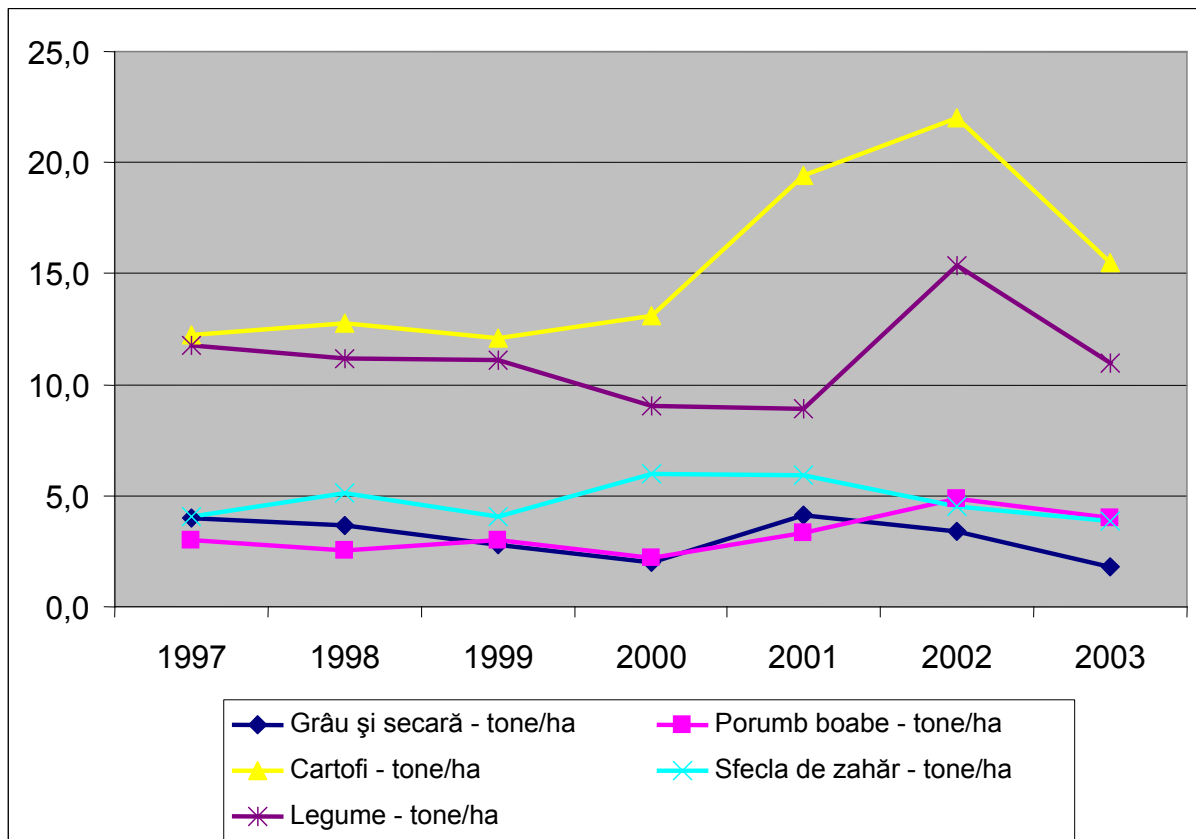
După suprafața cultivată, legumele nu ocupă un rol semnificativ în agricultura Comunei Ozun, având o proporție de 1% din totalul suprafeței agricole cultivate. Totuși, legumele reprezintă o sursă de venit pentru localnicii din comună, în special în localitățile Ozun și Sântionlunca. Cele două localități aflate lângă drumul național DN 11 profitează de traficul mare de tranzit venite dinspre Brașov înspre Bacău și invers prin vânzarea de legume proaspete. În gospodării individuale micii producători produc legumele în grădinele lor și valorifică legumele în fața porții, unde sutele de autovehicule circulă zi de zi, astfel obținând venituri necesare traiului. În afară de gospodăriile individuale un singur producător cultivă legume într-o suprafață de 5 ha în localitatea Sântionlunca, valorificând produsele în piața de legume din Municipiul Sfântu Gheorghe. Acest producător se ocupă și cu flori, cultivă florile în sere. În localitatea Ozun mai există un producător de flori având 7 sere. Cele două producători de flori au certificat de producător, nici unul nu s-a constituit într-o formă de exploatare cu personalitate juridică. În anii '80 și '90 localitatea Ozun era renumită de cultivarea panseluței. Datorită specificității cultivării panseluței – plantarea se face toamna, iar culesul la începutul primăverii, astfel vara grădina fiind disponibilă pentru cultivarea legumelor tradiționale –, în fiecare gospodărie se ocupau cu cultivarea și vânzarea acestei specii de flori, care reprezenta un venit suplimentar pentru familiile din Ozun. Valorificarea panseluței – în afară de vânzarea din fața porții – s-a produs în orașele Miercurea Ciuc și Brașov. În prezent sunt 10-12 gospodării anuale, care se ocupă cu cultivarea panseluței într-o cantitate care este rentabil de valorificat în piețele marilor orașe din apropiere.

Cu toate că în Comuna Ozun există tradiția cultivării legumelor și florilor cu scop comercial, nu s-au format exploatare agricole comerciale pentru cultivarea legumelor și florilor ținând piețe de valorificare mai depărtate.

Localitățile Sântionlunca și Ozun situate lângă drumul național DN 11 profită de așezarea lor prin prezența permanentă pe marginea drumului național cu produse locale specifice: pâinea de casă, colacul *kürtös*, legume, fructe și flori. Pregătirea și vânzarea produselor locale reprezintă o formă de trai prosperă în cele două localități amintite. În cursul ultimelor ani tot mai mulți producători au optat la această formă de existență, din acest motiv autoritățile locale au inițiat și organizat cursuri de calificare pe specializarea lucrător în industria alimentară și vânzător în industria alimentară. Posibilitățile din industria de morărit și panificație din comună au fost oportune pentru un număr mare de angajați ai fostei fabrici Spirt Amidon Ozun, care au avut calificări în industria alimentară, unii dintre angajați deținând și diplome de tehnician în industria alimentară.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

În ultimii ani localitatea Sântionlunca a devenit satul colacului „kürtös” și a pâinii de casă. Coacerea acestor produse tradiționale a fost inițiată de parohia unitariană din sat. După câteva încercări de coacere și vânzare a acestor produse unele femei din Sântionlunca au ajuns la concluzia că această activitate asigură un venit suficient pentru un trai decent. Între timp tot mai mulți femei din și-au ales această meserie, până când s-a format întregul proces: unii lucrează la pregătire și coacere, alții – în special tinerele – vând produsul final. Valorificarea produselor s-a dovedit a fi una ușoară, fapt care a dus la îmbunătățirea tehnologiei de producere: în jur de 80% din totalul producătorilor frământă aluatul cu mașini, multe dintre cuptoare au fost modificate, lărgite, există și cuptoare cu etaj. Cu această activitate localitatea Sântionlunca și într-o proporție mai scăzută localitatea Ozun contribuie la construirea rețelei de servicii turistice din comună. În acest caz se poate declara că în cele două localități plusul de forță de muncă eliberat din agricultură sau din fosta fabrică de Spirt Amidon Ozun a fost absorbită de o ramură conexasă agriculturii, oferind soluții alternative de trai într-un mediu rural.

Productivitatea principalelor culturi în perioada 1997-2003

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003

Productivitatea principalelor culturi pe plan național și în Comuna Ozun (2003)

	Grâu și secară -tone/ha-	Porumb boabe -tone/ha-	Cartofi -tone/ha-	Sfecla de zahăr -tone/ha-
România	1,4	2,9	13,9	16,9
Comuna Ozun	1,8	4,0	15,5	16,0

*Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2003
Institutul Național de Statistică, Statistică teritorială, 2006*

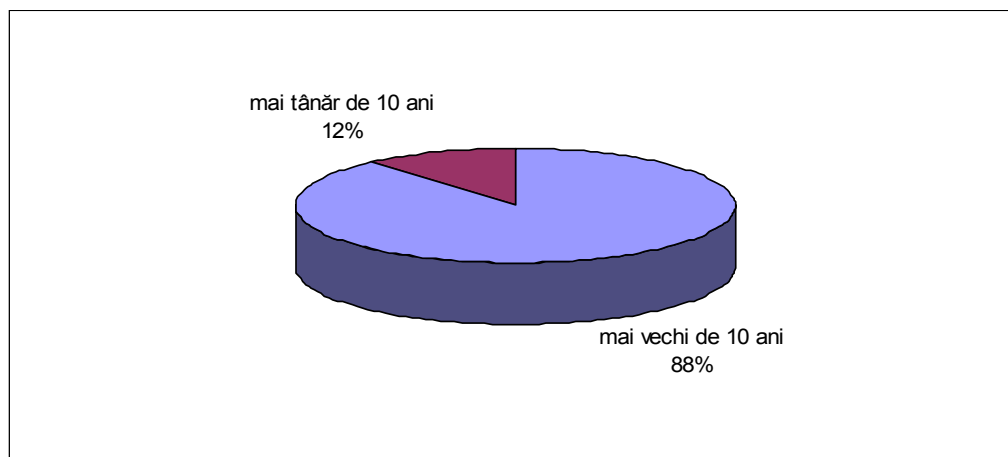
Puternic influențate de factorii naturali (sol, climă), producțiile medii la hectar variază mult de la un an la altul. Comparativ cu mediile pe țară, în anul 2003, producțiile medii la nivelul Comunei Ozun au fost mai mari la grâu și secară, porumb și cartofi, și mai mici la sfecla de zahăr.

La producția vegetală se poate desprinde o evoluție descendentă în cazul culturilor de cartofi și sfeclă de zahăr și o evoluție ascendentă în cazul culturilor de grâu și secară, porumb și legume. Comparativ cu anul 2003 s-a înregistrat o scădere la suprafața cultivată de cartofi (-48% în anul 2008). Scăderea suprafeței de cartofi s-a datorat dificultăților de valorificare și depozitare. Creșteri de mare amploare s-au înregistrat la grâu și secară (+109% în anul 2008), legume (+80% în anul 2008), porumb (+40% în anul 2008). Creșterea suprafeței cultivate de grâu și secară, și porumb este influențată de mai mulți factori: valorificare mai ușoară și mai rentabilă, condiții de depozitare necesare pentru aceste culturi mai scăzute, subvenționarea mai valoroasă a acestor culturi din bugetul de stat. Valorificarea grâului este mai ușoară în Comuna Ozun și datorită industriei de morărit și panificație, care prelucrează majoritatea producției de grâu din comună.

8.1.2. Mecanizarea

Dotarea cu tractoare și mașini agricole a României, statistic vorbind, este una dintre cele mai slabe din Europa, revenind o încărcătură de cca. 58,6ha/tractor, în timp ce media europeană este de cca. 13ha/tractor, iar Germania are cca. 9ha/tractor, Belgia cca. 7ha/tractor și Austria doar cca. 4ha/tractor (1999). Suprafața medie ce revine unui tractor în Comuna Ozun este de 29,6 hectare (2008), în județul Covasna este de 19 hectare (2008), iar în Regiunea Centru este de 33 hectare (2005)¹⁴. Datele despre mecanizare în Comuna Ozun în comparație cu alte comune al județului Covasna denotă o bună dotare a parcului agricol al comunei.

¹⁴ Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Vechimea parcului de tractoare și mașini agricole în Comuna Ozun (2008)

Sursa: Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

După gradul de uzură al tractoarelor și mașinilor agricole 88% din tractoarele existente au o vechime de peste 10 ani, iar o treime este tot timpul în reparații. Ca urmare, încărcătura reală a parcului agricol este mai mare. Pe plan național începând cu anul 1991 parcul de tractoare și mașini agricole a început să crească, ajungându-se, la sfârșitul anului 2000, la un nivel de 86,42% la tractoare și de 55,32% la mașini agricole din valorile anului 1986. În Comuna Ozun creșterea cea mai accentuată s-a înregistrat în anii 2001-2004, când au existat subvenții de la stat în vederea cumpărării de tractoare și mașini agricole.

Parcul de tractoare și mașini agricole din Comuna Ozun (2008)

Nr	Specificație	Total	aut hton	impor t	> 10 ani
1	Tractoare-total, din care	154	157	0	157
	până la 45 CP inclusiv	38	38	0	38
	de la 46 CP- 60 CP	0	0	0	0
	de la 61 CP- 80 CP	105	96	9	103
	de la 81 CP- 120 CP	6	0	6	6
	peste 120 CP	5	0	5	5
2	Motocultoare	6	0	6	6
3	Combine paioase	28	12	16	12
4	Pluguri	121	20	101	121
5	Mașini pt amendamente	10	0	10	10
6	Mașini împărșiat gunoi	20	0	20	20
7	Grapa cu discuri	6	0	6	6
8	Tavalugi	13	0	10	13

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

9	Nivelatoare	6	0	6	6
10	Combinatoare	25	25	0	25
11	Semănătoare de paioase	40	40	0	28
12	Semănătoare de prășitoare	22	12	10	8
13	Mașini de plantat cartofi	22	22	0	22
14	Cultivatoare	30	30	0	30
15	Sape rotative	12	12	0	12
16	Mașini de erbicidat	50	29	21	32
17	Combină autoprop furaje	2	0	2	2
18	Vindrovere	2	0	2	2
19	Cositori	26	14	12	8
20	Greblă mecanică	11	11	0	11
21	Presă balotat	14	4	10	14
22	Mașină scos recolt cartofi	26	26	0	25
23	Mașină scos sfeclă de zahăr	7	0	7	7
24	Dislocatoare	10	10	0	10
25	Remorci cisternă	8	7	1	2
26	Remorci de transport	80	80	0	80
27	Încărcător hidraulic	5	0	5	5
28	Instalații de irigat	0	0	0	0

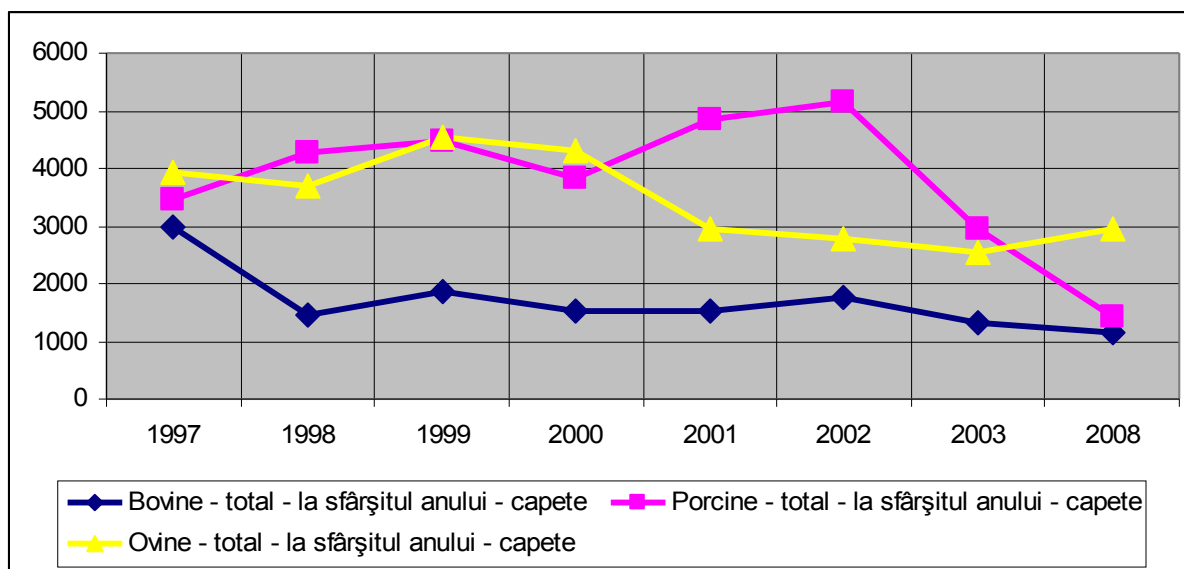
Sursa: Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

După datele recente de la Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna se evidențiază buna dotare a parcului de tractoare și mașini agricole a Comunei Ozun. După numărul mare a tractoarelor (154 buc) și a plugurilor (121) se distinge numărul mare a combinelor paioase (28 buc), a semănătoarelor de paioase (40 buc) și de prășitoare (22 buc), a mașinilor de plantat (22 buc) și recoltat cartofi (26 buc), precum și a mașinilor de erbicidat (50 buc). După origine 65% din parcul de tractoare și mașini agricole este de origine autohtonă, iar 35% provine din import.

8.1.3. Producția animală

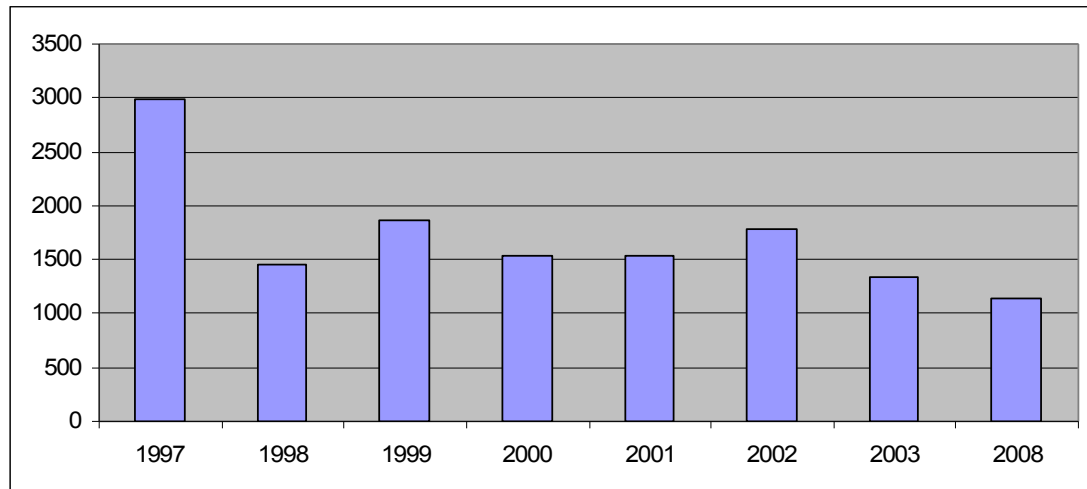
Sectorul zootehnic constituie una din cele mai dificile probleme ale agriculturii românești actuale. România s-a confruntat cu o scădere a efectivelor de animale și păsări după anul 1990, tendință care s-a menținut și în perioada 1997-2008.

Evoluția efectivului zootehnic în Comuna Ozun

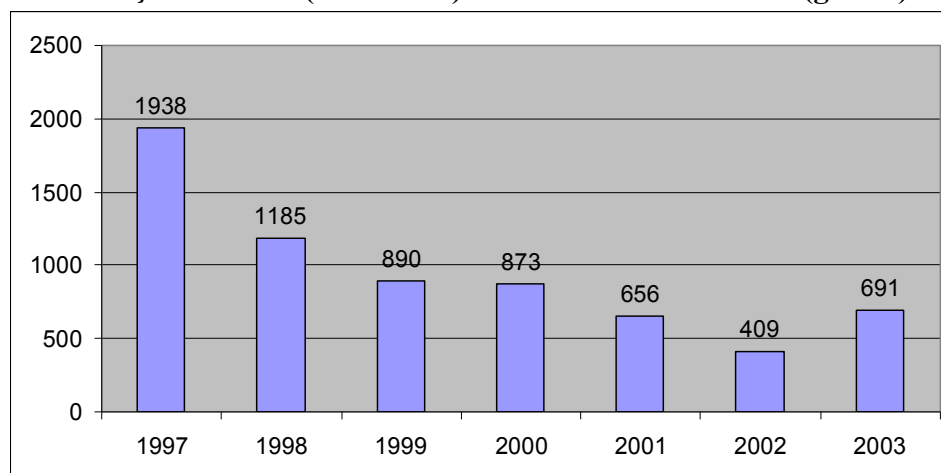
*Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna*

În perioada analizată, s-a remarcat o scădere continuă a efectivului de bovine (acestea fiind mai mici în 2008 cu cca. 62% față de nivelul înregistrat în 1997), porcine (în 2008 efectivele reducându-se cu peste 59% față de nivelul înregistrat în 1997) și ovine (în 2008 efectivele fiind mai reduse cu peste 35% față de nivelul înregistrat în 1997). Reducerea efectivului de animale a fost cauzată pe de o parte de creșterea prețurilor la furaje determinată de seceta prelungită în anii 2000-2003, iar pe de altă parte de acordarea unei subvenții la produsele animaliere care nu a acoperit decât o mică parte din costurile de producție. Numărul de animale ce revin la 100 ha teren (suprafața arabilă + pășuni și fânețe) în Comuna Ozun în anul 2008 este de 16,7 bovine (20 la nivel național) și 43,54 ovine (53,2 la nivelul întregii țări). La 100 ha teren arabil revin 31,02 porcine, față de 70,3 la nivel național.

Efectivul de bovine în Comuna Ozun în perioada 1997-2008 (capete)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

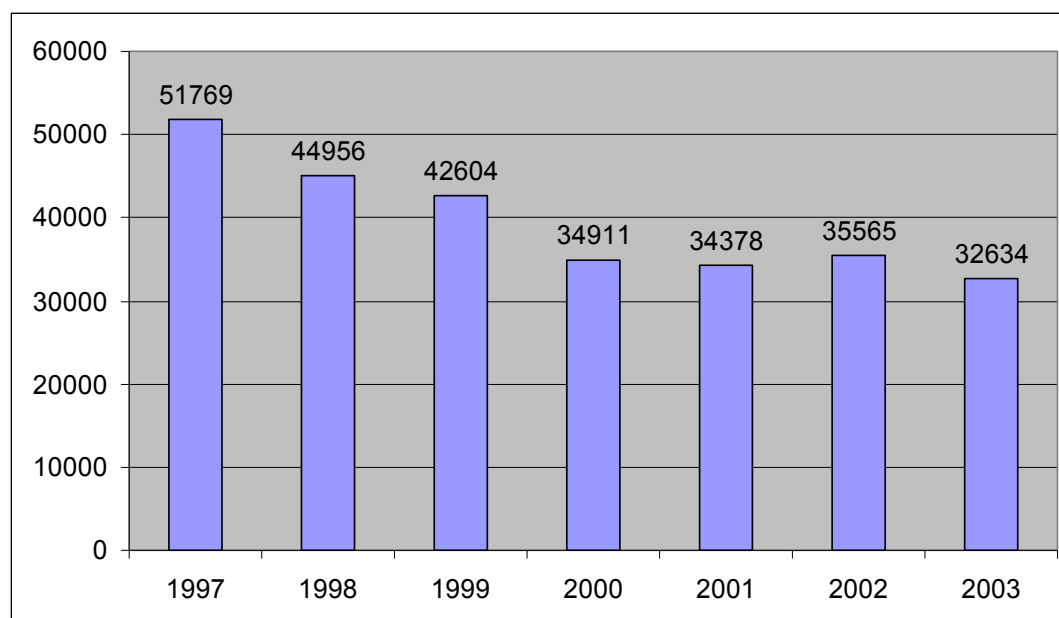
În anul 1998 se constată o scădere drastică a efectivelor de animale. Astfel, numărul de bovine la sfârșitul anului 1998, de 1453 capete, este cu 52% mai mic față de sfârșitul anului 1997 (2881 capete). Din totalul bovinelor, în anul 1997 doar 52,66% a fost crescută în gospodăriile populației. Restul animalelor a fost crescută în ferma fostei IAS. Scăderea drastică a numărului de bovine din anul 1998 se datorează scăderii efectivului de animale de la ferma fostei IAS, unde față de 2981 capete din anul 1997 numărul bovinelor a scăzut la 1570 capete în anul 1998. După închiderea fermei fostei IAS în anul 2002, din anul 2003 numărul bovinelor reprezintă doar bovinele din gospodăriile populației. Tendința de scădere a numărului de bovine s-a menținut și după anul 2003, realizând o scădere de 15% până în anul 2008.

Producția de carne (sacrificări) în Comuna Ozun - total (gr. vie)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

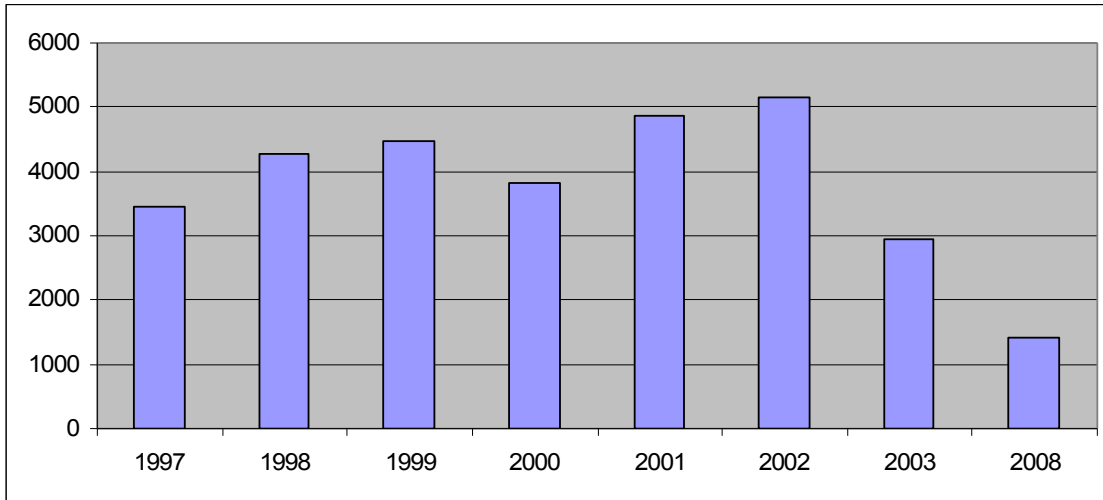
Scăderea semnificativă a producției de carne este în strânsă legătură cu scăderea numărului de bovine din anul 1998 în ferma fostului IAS. Din acest an se constată o scădere constantă a producției de carne, atingând nivelul minim în anul 2002.

Producția de lapte de vacă și bivoliță în Comuna Ozun - total (hl. fizic)

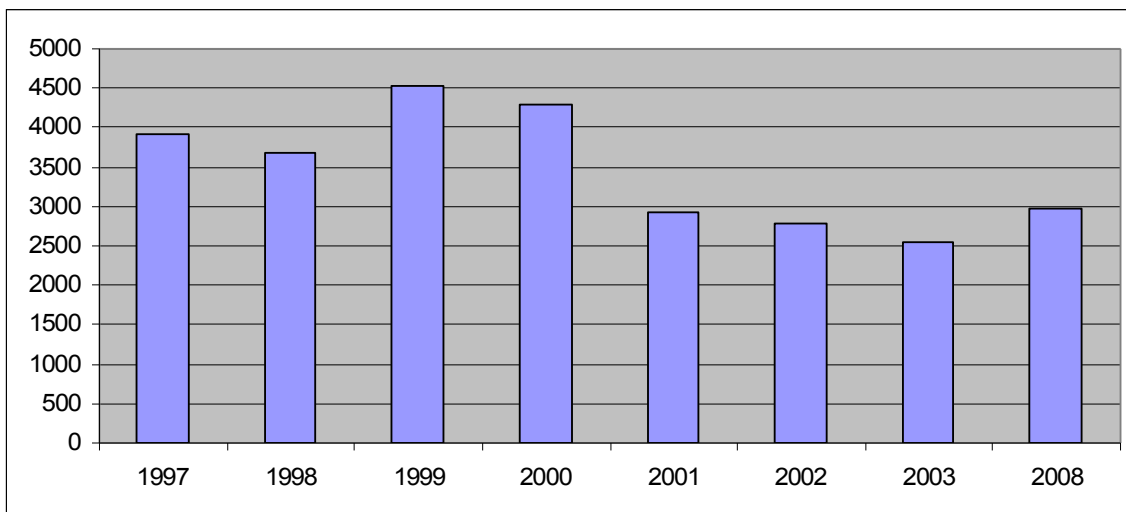
Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

Similară producției de carne, se evidențiază o scădere mai mare a producției de lapte și bivoliță în anul 1998, scădere ce se menține până în anul 2000. Stabilirea producției de lapte de vacă se explică cu îmbunătățirea speciilor de vaci din punct de vedere genetic și al alimentării, factori ce influențează în mod decisiv producția laptelui de vacă. Trebuie subliniat faptul că de la sfârșitul anilor '90 tot mai mulți producători și fermieri participă la diferite cursuri de formare profesională, seminarii, programe informative, prezentări de produse și mașini agricole, ale căror rezultate se manifestă și prin productivitatea diferitelor culturi, precum și prin producția diferitelor produse animaliere. Lângă aceste rezultate se evidențiază îmbunătățiri atât și în organizarea activităților din cadrul exploatațiilor agricole, cât și în profitabilitatea producției agricole.

Efectivul de porcine în Comuna Ozun în perioada 1997-2008 (capete)

*Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna*

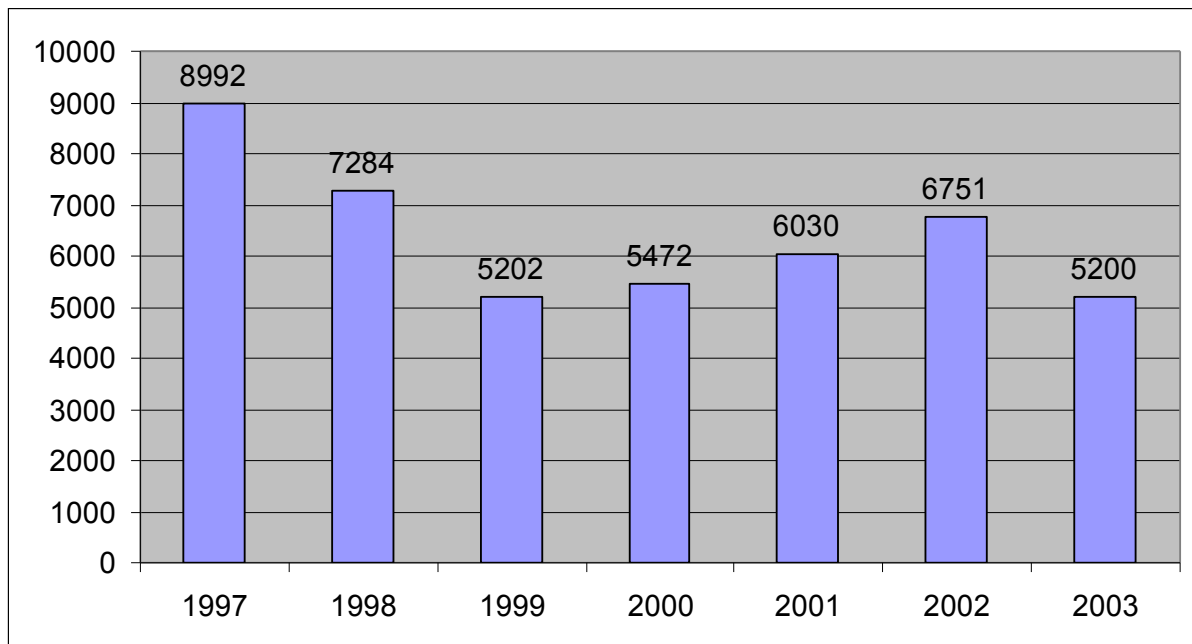
În cazul efectivului de porcine din Comuna Ozun se constată o evoluție fluctuantă. Creșterea efectivului de porcine din anii 1998, 1999, 2001 și 2002 se înregistrează mai ales la nivelul exploatațiilor agricole, care se ocupă de creșterea porcinelor, creșterile și scăderile numărului de porcine fiind influențată în mod decisiv de posibilitățile de valorificare a porcinelor și de rentabilitatea creșterii acestei specii. Comparând datele din perioada analizată se evidențiază o scădere constantă, de 72,5%, a numărului de porcine începând cu anul 2002 (5160 capete) până în anul 2008 (1419 capete).

Efectivul de ovine în Comuna Ozun în perioada 1997-2008 (capete)

*Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna*

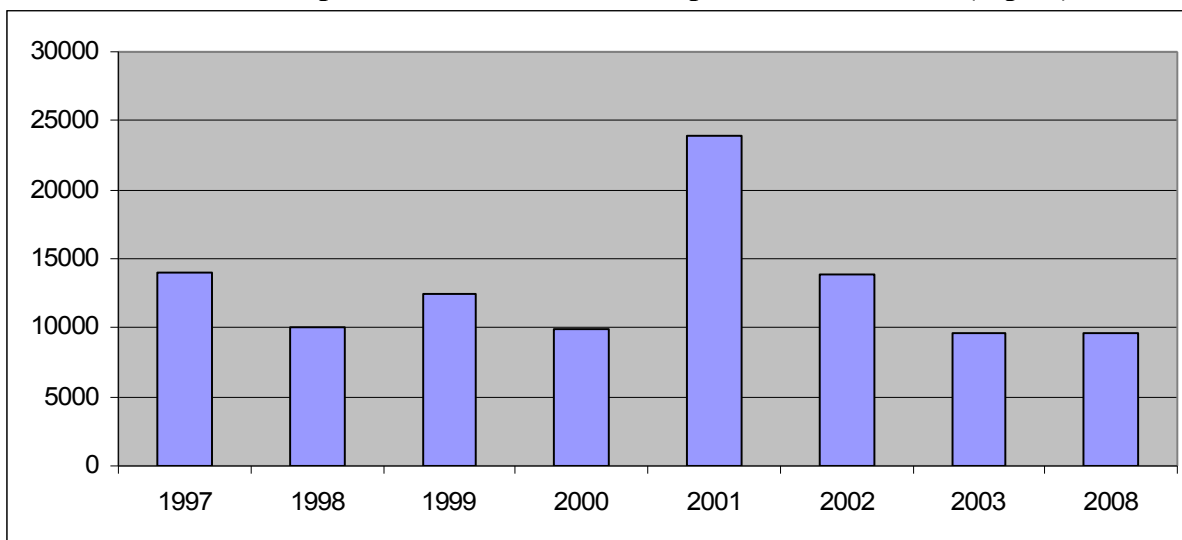
Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Ovinele sunt singura specie de animale al cărui efectiv nu a scăzut drastic în Comuna Ozun, cu toate că și în cazul ovinelor se constată creșteri de efective semnificative în anii 1999 și 2000, dar această creștere asta nu s-a menținut în anii următori. După anii 1999 și 2000 cu un efectiv ridicat, numărul ovinelor a stabilizat în jurul a 3000 de capete, urmând ca în anii următori acest număr să se reducă, iar până în prezent ovinele să se ocupe rolul din anul 2001 până la sfârșitul anului 2008 (2960 capete). Menținerea numărului de ovine se datorează suprafeței întinse de pășuni (1162 ha) și posibilităților stabile de valorificare a produselor speciale de ovine – carnea și brânzeturile – în piețele și alimentarele din orașele apropiate.

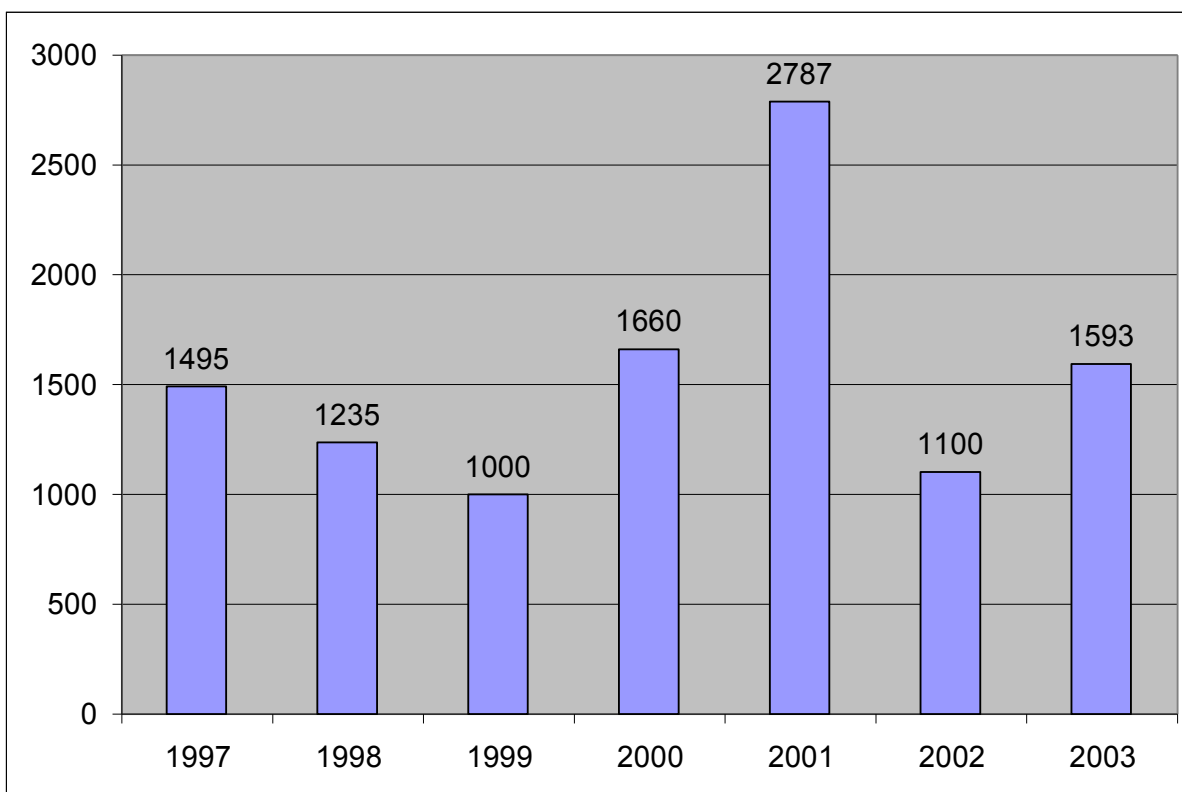
Producția de lână în Comuna Ozun - total (kg. fizic)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

Evoluția producției de lână nu urmărește cu exactitate evoluția efectivului de ovine. Datorită prețului scăzut de valorificare a lânii, acest produs nu reprezintă o valoare semnificativă pentru crescătorii de ovine. Valorificarea lânii se produce prin agenți comerciali care cumpără lâna la un preț foarte redus, apoi revinde colectorilor mai mari, produsul ajungând în final la fabricile de textile din țară.

Efectivul de păsări în Comuna Ozun în perioada 1997-2008 (capete)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007
Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna

Producția de ouă în Comuna Ozun - total (mii buc.)

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Covasna, Fișele localității 1997-2007

Scăderi se înregistrează și la efectivul de păsări (în 2008 efectivele fiind mai reduse cu 35% față de nivelul înregistrat în 1997). Odată cu apariția și scandalurile conexe bolii infecțioase gripei

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

denumită gripă aviară în România în anul 2006, efectivul de păsări s-a redus brusc și semnificativ nu numai în marile ferme de păsări, dar și în gospodăriile individuale. Acest proces se înregistrează și în Comuna Ozun, urmând ca până la anul 2008 în gospodăriile din comună efectivul de păsări (9600 capete) s-a restabilit la nivelul anului 2003 (9690 capete). Producția de ouă în raport cu efectivul de păsări prezintă evoluție similară, relevând punctul culminant în anul 2001, când efectivul de păsări și ca urmare producția de ouă aproape s-a dublat.

8.2. Silvicultura

Suprafața fondului forestier. La nivelul anului 2003, fondul forestier național ocupa o suprafață de 6.368 mii ha, din care 6.221 mii ha au fost acoperite efectiv cu păduri. Restul de 147 mii ha reprezintă terenuri destinate împăduririi, terenuri care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrație silvică, terenuri neproductive etc. incluse în amenajamentele silvice, în condițiile legii. România se situează pe locul 12 în rândul țărilor europene în ceea ce privește suprafața pădurilor. Ponderea pădurilor în suprafața totală a țării este de 26,1%, față de media europeană de cca. 32%. Suprafața de pădure pe cap de locuitor de 0,28 ha în România este, de asemenea, sub media europeană de 0,30 ha¹⁵. La nivel de regiuni de dezvoltare, având 36,4% din suprafața acoperită cu păduri, Regiunea Centru posedă un mare potențial silvic, constituind una din principalele zone de aprovizionare cu lemn din țară¹⁶.

Situația fondului forestier în raport cu natura proprietății

Ca urmare a modificărilor survenite în urma restituirii drepturilor de proprietate asupra pădurilor, structura fondului forestier a cunoscut o modificare accentuată prin scăderea suprafețelor aflate în proprietate publică a statului. Astfel, pe teritoriul comunei Ozun funcționează 7 composesorate, suprafața restituită composesoratelor este de 937,72 ha. După 8 ani de la începerea procesului de restituire al drepturilor de proprietate majoritatea composesoratelor din Comuna Ozun încă se confruntă cu probleme de restituire. Astfel, Composesoratul Bicfalău mai trebuie să recupereze 400,4 ha pădure (aflându-se pe teritoriul administrativ al Orașului Întorsura Buzăului), această suprafață reprezentând 51% din totalul proprietății de pădure al Composesoratului Bicfalău. Din totalul de 7 composesorate celor 2 composesorate din Sântionlunca nu i s-au fost restituite

---

¹⁵ Planul Național de Dezvoltare

¹⁶ Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru pentru perioada 2007-2013

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

drepturile de proprietate nici până la sfârșitul anului 2008. În consecință se prezintă dificultăți majore în restituirea drepturilor de proprietate în Comuna Ozun, în ceea ce privește terenurile de pădure și pășune.

După suprafața terenurilor de pădure și pășune composesoratul din Bicfalău are proprietatea cea mai semnificativă din Comuna Ozun, totuși, nici composesoratul din Bicfalău nu poate să gestioneze proprietatea lui în așa fel încât să obțină venituri substanțiale, care să producă profit entității. Composesoratele din comună nu au activitate de exploatare, tăierile principalele cele secundare (rărituri) și tăierile de igienă se efectuează conform amenajamentelor silvice,. Aceste activități sunt contractate firmelor de exploatare forestiere din județul Covasna. Din aceste tăieri se obține un venit nesemnificativ, care în mod general acoperă doar cheltuielile de pază a suprafețelor de pădure și pășune și cheltuielile cu amenajamente silvice. Composesoratele din comună nu au salariați, activitățile de administrare și funcționare a composesoratelor este asigurată de președintele și secretarul composesoratului în regim gratuit. Membrii composesoratelor cu drepturi de proprietate asupra terenurilor composesorale primesc anual max. 1m³ de lemn/drept de proprietate. Acest dividend nu acoperă necesarul de lemn pentru încălzirea locuințelor pe timp de iarnă. Situația economică și financiară dificilă la composesoratele din comuna Ozun este cauzată dintr-o parte de suprafețele mici ale composesoratelor din comună, pe de altă parte de rata scăzută de exploatabilitate a pădurilor (păduri tinere, suprafețe rare).

Fondul forestier după proprietari și administratorul terenurilor (2008)

Nr. crt.	Proprietar	Fond forestier -total- ha	Ocolul Silvic
1	Comuna Ozun	222,10	Ocolul Silvic Privat Zagon
2	Composesoratul Bicfalău	453,00	Ocolul Silvic Privat Zagon
3	Composesoratul Lisnău	287,76	Ocolul Silvic Privat Zagon
4	Composesoratul Úrbéres Lisnău	33,96	Ocolul Silvic Privat Zagon
5	Composesoratul Măgheruș	111,00	Ocolul Silvic Privat Zagon

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

6	Parohia Reformata Bicfalău	30,00	Ocolul Silvic Privat Zagon
7	Parohia Reformata Măgheruș	30,00	Ocolul Silvic Privat Zagon
8	Parohia Reformata Ozun	29,91	Ocolul Silvic Privat Zagon
9	Parohia Reformata Lisnău	30,00	Ocolul Silvic Privat Zagon
10	Composesoratul Piliske Ozun	52,00	Ocolul Silvic Covasna
Total		1279,73	

*Composesoratele din Sântionlunca, care nu au primit înapoi proprietățile, nu figurează în tabel.
Sursa: Ocolul Silvic Privat Zagon*

Lângă composesorate din comună, Comuna Ozun deține o suprafață de teren (pădure și pășune) mai semnificativă, în total de 222,1 ha. Din micile exploatări din aceste păduri primăria efectuează garduri pentru parcul de distracție, și pentru amenajarea altor spații verzi din comună, garduri și elemente de joacă pentru terenurile pentru copii. Patru parohii din comună dețin în totalitate o suprafață de 119,91 ha de pădure. Pădurile și pășunile restituite din comuna Ozun (într-o suprafață totală de 1227,73 ha) sunt date spre administrare Ocolului Silvic Privat din Zagon. O suprafață de 52 ha aparținând Composesoratului Piliske Ozun este dată spre administrare Ocolului Silvic Covasna.

8.3 Întreprinderile

Situația întreprinderilor la nivelul țării

Analizând situația unităților economice pe plan național se constată, că dezvoltarea afacerilor în România prezintă diferențieri semnificative între regiuni. În anul 2005 a existat un număr de 450.666 de agenți economici¹⁷, din care majoritatea erau microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii (IMM), reprezentând 99,56% din totalul întreprinderilor. În ceea ce privește densitatea acestora, la

¹⁷ Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al României, 2006. Acest număr nu include asociațiile familiale (AF) și persoanele fizice autorizate (PFA);

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

nivel național erau în medie de 20,75 IMM/1000 de locuitori (aproape de 3 ori mai mică decât media europeană¹⁸), iar în spațiul rural media acestora era de 6,4 IMM/1000 de locuitori. Referitor la situația întreprinzătorilor privați numărul acestora în 2005 pe nivelul țării era de 381.468, din care asociațiile familiale au reprezentat 38,54% (147.024 de unități), iar procentul persoanelor fizice autorizate era 61,46% (234.444 de unități)¹⁹. Din aceste date reiese, că în anul 2005 au existat în România 832.134 de agenți economici (IMM-uri, asociații familiale și persoane independente) a căror densitate la nivelul țării era 38,48 de agenți economici / 1.000 de locuitori.

Conform Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 dezvoltarea antreprenorială este slab reprezentată în zonele rurale, care este efectul resurselor materiale limitate, al educației deficitare, al nivelului scăzut al utilităților precum și al fenomenului de migrație temporară masivă spre urban sau peste hotare. Analiza micro-întreprinderilor din zonele rurale evidențiază capacitatea relativ redusă a acestora de a răspunde exigențelor referitoare la furnizarea locurilor de muncă pentru populația din mediul rural. În ceea ce privește domeniul de activitate al acestora 52,36% (21.316 micro-întreprinderi) din totalul micro-întreprinderilor²⁰ din mediul rural (40.714 micro-întreprinderi) desfășoară activități de comerț..

Explicația acestei puternice orientări către comerț rezidă în resursele scăzute, perioada mai scurtă pentru recuperarea investițiilor, lipsa de capacități și abilități. Astfel, apare ca necesitate obiectivul de sprijinire a micro-întreprinderilor din alte domenii, care pot avea un impact mult mai pozitiv la nivelul economiei rurale. Pentru aceasta, există o discrepanță în ceea ce privește abilitățile, care trebuie acoperite prin formare profesională și o serie de alte măsuri cum ar fi sprijin pentru activități economice, formarea și îndrumarea întreprinzătorilor. Unul dintre grupurile țintă specifice este acela al lucrătorilor agricoli cu un nivel scăzut de educație. Este nevoie de formare într-o serie de domenii, de la tehnologie și afaceri până la probleme de interes general, cum ar fi mediul, sănătatea și siguranța ocupațională.

În prezent, conform datelor ONRC din 2007, există un număr de 145.609 de persoane fizice autorizate (PFA) și 39.433 asociații familiale autorizate (AF) care desfășoară activități economice în mediul rural și se constituie, de asemenea, ca micro-întreprinderi (conform Legii nr. 346/2004). Deși numărul acestora este relativ ridicat, deținând o pondere de aproximativ 70% din totalul agenților

---

¹⁸ Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (*Versiunea consolidată 08 februarie 2008*), pg. 42;

¹⁹ Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al României, 2006;

²⁰ Aceste date nu include numărul persoanelor fizice autorizate și al asociațiilor familiale.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

economici din mediul rural identificați ca microîntreprinderi, cifra de afaceri a PFA-urilor și AF-urilor este foarte scăzută, ceea ce explică capacitatea financiară redusă a acestora.²¹

Situația unităților economice din Regiunea Centru

Analizând situația afacerilor din Regiunea Centru putem constata, că numărul unităților active din **industrie, construcții, comerț și alte servicii** a ajuns la 54.854²² la sfârșitul anului 2005, reprezentând 12,67% din totalul înregistrat la nivel național. Majoritatea acestor unități sunt întreprinderi micro, mici și mijlocii (IMM), reprezentând 99,43% din totalul unităților economice. Referitor la densitatea acestora, la nivelul Regiunii Centru erau în medie 21,67 de IMM-uri / 1.000 de locuitori, ceea ce se situează peste media națională.

În ceea ce privește ponderea unităților active pe diferite sectoare de activități, se poate observa, că cel mai important sector după numărul unităților economice este sectorul activităților de comerț, reprezentând 41,68%, iar cel mai mic număr de unități se regăsește în sectorul energetic (0,22%), în industria extractivă (0,22%) și în învățământ (0,38%).

Analiza situației întreprinderilor din Județul Covasna

După analiza datelor statistice referitoare la numărul societăților comerciale din județul Covasna putem constata, că numărul acestora în anul 2006 s-a ridicat la 4.237²³, din care majoritatea erau microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, reprezentând 99,60% din totalul întreprinderilor. În ceea ce privește densitatea acestora, în anul 2006 erau în medie 18,92 de IMM / 1.000 de locuitori, ceea ce se situează atât sub media națională, cât și sub media regională. Pe lângă societățile comerciale în 2006 a existat în județ 3.627 de întreprinzători privați, din care 32,95% erau asociații familiale (numărul acestora fiind de 1.195), iar 67,05% erau persoane independente (2.432).

Analiza situației afacerilor în comuna Ozun

²¹ Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (*Versiunea consolidată 08 februarie 2008*), pg. 42;

²² Institutul Național de Statistică, Anuarul Statistic al României, 2006.

²³ Direcția Județeană de Statistică Covasna, 2007.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Analiza situației economice a comunei Ozun am realizat-o pe baza datelor statistice furnizate de **Primăria Locală**, de **Direcția Județeană de Statistică Covasna** și de **Oficiul Județean De Plăți Pentru Dezvoltarea Rurală și Pescuit Covasna**. Pe parcursul întocmirii strategiei am examinat acele domenii de activitate, în care întreprinderile din comună își desfășoară activitatea, respectiv acele domenii, care nu sunt acoperite de activități economice. În afară de acestea am inventariat problemele și obstacolele, cu care se confruntă unitățile economice locale, am analizat oportunitățile de dezvoltare și direcțiile către care în ultimii ani și în viitor a progresat, respectiv va progresa economia, și în același timp am stabilit măsuri, prin care s-ar putea îmbunătăți situația unităților economice.

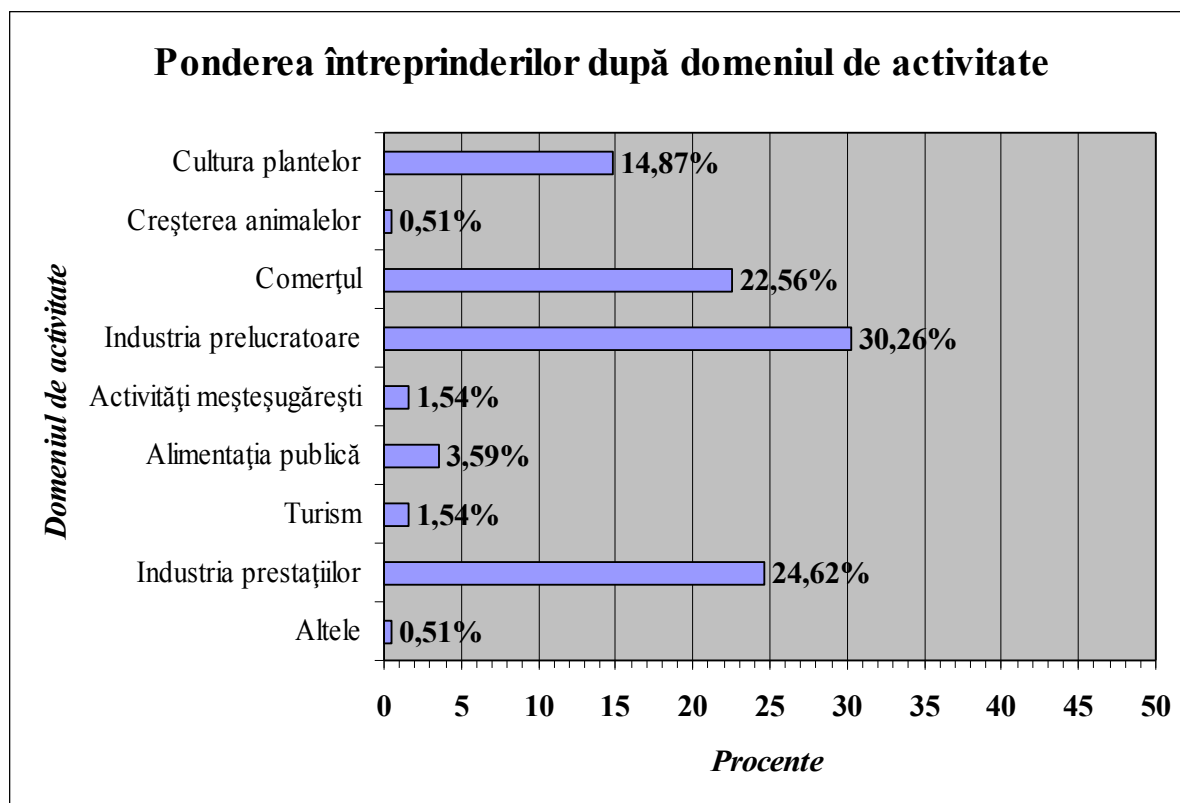
Conform datelor obținute din partea primăriei, în comună își desfășoară activitatea în total 195 de unități economice, care sunt microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri), Persoane Fizice Autorizate (PFA) și Asociații Familiale (AF)²⁴, respectiv persoane fizice neautorizate, care desfășoară activități de natură economică. Referitor la densitatea acestora în anul 2008 erau în medie 42,40 de unități economice / 1.000 locuitori²⁵.

Din punct de vedere structural, unitățile economice își desfășoară activitatea în următoarele domenii: cultura plantelor și creșterea animalelor, comerț, activități meșteșugărești, industria prelucrătoare, alimentație publică, turism, prestări servicii și alte activități economice. Împărțirea unităților economice după domeniul de activitate arată grafic în felul următor:

---

²⁴ Persoanele Fizice Autorizate (PFA) și Asociațiile Familiale (AF) sunt tratate ca microîntreprinderi, conform Legii nr. 346/2004;

²⁵ Conform calculelor efectuate pe baza datelor statistice furnizate de Primăria și de Direcția Județeană de Statistică Covasna;

Sursă: Primăria Comunei Ozun

Din acest grafic se poate constata, că în comuna Ozun majoritatea unităților economice s-au concentrat în **industria prelucrătoare**, reprezentând 30,26% din totalul unităților economice. Acest sector este urmat de **industria prestațiilor**, având o pondere de 24,62%, de **unitățile comerciale**, cu un procent de 22,56% și de **agricultură** (15,38%).

Ponderea ridicată a **industrii prelucrătoare** o putem explica cu numărul ridicat al persoanelor fizice autorizate, care se ocupă de coacerea cozonacului *kürtös* și a pâinii, reprezentând 67,80% din această ramură. Această activitate tradițională, în majoritate se practică în localitatea Sântionlunca. Din domeniu trebuie să remarcăm societatea comercială FITO-FITT S.R.L., care își desfășoară activitatea pe nivelul țării, având ca activitate realizarea produselor alimentare și comercializarea acestora, respectiv societatea comercială MOPACO S.A. din domeniul de morărit, care prelucrează produsele locale. În afară de aceste unități în ramură mai funcționează cinci brutării, două alte mori (din care una aparține de brutăria din Lisnău, iar cealaltă produce făină pentru animale), opt ateliere prelucrătoare a lemnului, care se ocupă de fabricarea mobilelor, a ușilor și ferestrelor, a elementelor de construcții și a sicriilor și doi vânzători de mobilă.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

În sectorul **prestațiilor**, care reprezintă 24,62% din totalul unităților economice²⁶, putem regăsi o gamă largă de întreprinderi, dintre care majoritatea sunt persoane fizice autorizate (PFA-uri), reprezentând 72,92% din ramură. În acest sector funcționează cinci frizerii și unsprezece întreprinderi în domeniul construcției, patru filiale ale Poștei Române (în Ozun, Sântionlunca, Linău și Bicfalău), o reprezentanță a Casei de Economii și Consemnațiuni – CEC S.A. și o filială a Băncii Cooperatiste Kanta Târgu Secuiesc, o cizmărie și două ateliere de fierar, patru ateliere de reparare a autovehiculelor, două cabinete medicale și un cabinet veterinar, respectiv trei firme de transport, iar treisprezece agenți economici desfășoară alte activități de prestări servicii. După analiza stării agenților economici prestatoare de servicii putem constata, că acest sector este bine dezvoltat și este asigurată multitudinea serviciilor.

În ceea ce privește **unitățile comerciale** majoritatea acestora sunt magazine alimentare și mixte, reprezentând 59,10% din totalul întreprinderilor în domeniu, pe lângă care mai sunt cinci magazine de îmbrăcăminte, două farmacii și două florării. Trei magazine se ocupă de comercializarea articolelor industriale, două unități cu comercializarea autovehiculelor și o unitate cu vânzarea mașinilor și pieselor agricole. Pe lângă toate acestea în domeniu își mai desfășoară activitatea trei vânzători individuali, dintre care unul se ocupă de comercializarea legumelor, iar doi de vânzarea de flori.

În domeniul **agriculturii** 96,67% a unităților își desfășoară activitatea în domeniul culturii plantelor, dintre care majoritatea se ocupă parțial și de creșterea animalelor, și numai o singură unitate s-a specializat la creșterea animalelor. Din unitățile agricole trebuie să remarcăm florăriile, a căror pondere în domeniu este de 13,30%. Din datele primite se constată, că numai unsprezece din totalul unităților agricole au personalitate juridică (trei dintre ele funcționează ca societate cu răspundere limitată – S.R.L., și opt, ca persoană fizică autorizată – P.F.A.), acestea reprezentând 36,67% în ramură.

Cu ocazia analizării domeniului agriculturii trebuie să amintim următoarele întreprinderi, a căror sediu nu este în Ozun, însă desfășoară activități în comună: S.C. Transilcom Exp-Imp S.R.L. a cumpărat o parte a clădirilor fostei ferme de stat, respectiv rezervoarele de cereale cu scopul depozitării de cartofi și siloz de furaj; S.C. Halav Love S.R.L. din Câmpul Frumos (Sfântu Gheorghe) de asemenea a cumpărat clădiri din ferma de stat în vederea depozitării de plante furajere, respectiv a luat în chirie terenuri agricole în comună de la persoane fizice. De asemenea șapte firme,

---

²⁶ Conform calculului efectuate pe baza datelor statistice furnizate de Primăria Comunei Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

provenite din alte localități ale județului, au în chirie terenuri agricole, închiriate de la persoane fizice.

Societatea comercială Mapintersped S.R.L. a cumpărat în Ozun un teren agricol de 5 ha, Husslcarpat S.R.L în Bicfalău un teren de 2 ha, iar Egermand S.R.L. un grajd, dar aceste societăți nu funcționează. O altă societate trebuie remarcat din domeniul grădinăriei, respectiv S.C. Gazonul S.R.L., care se ocupă de exploatarea gazonului, având efecte negative asupra mediului înconjurător. Firma, începând din 1 ianuarie 2009, din motive diferite nu mai desfășoară activitate în comună.

În domeniul **alimentației publice** funcționează șapte unități, iar în domeniul **turismului** trei pensiuni, care își desfășoară activitatea în Bicfalău, datorită moștenirii arhitecturale bogate. În viitorul apropiat alte trei pensiuni își vor începe activitatea în comună, două în Ozun, una în Sântionlunca. Pe lângă aceștia în comună sunt trei **meșteșugari**, care se ocupă de sculptarea lemnului, de împletirea de coșuri și mături, respectiv de împletirea de rogojini.

Pe lângă unitățile prezentate mai sus trebuie să amintim și S.C. Bitum S.A., care își desfășoară activitatea în clădirile societății Spirt Amidon SRL (fostul fabrică de alcool) cu aproximativ 20 de angajați. După opiniile localnicilor, aceasta are efecte dăunătoare asupra mediului înconjurător.

După analiza economică a comunei putem constata, că în localitatea Ozun funcționează multe întreprinderi în mai multe domenii, ceea ce înseamnă, că viața economică locală este dezvoltată, însă acest fapt nu este caracteristic satelor mici, respectiv la Lisnău Vale și la Măgheruș, unde nici un magazin nu funcționează cu program zilnic. Astfel putem aprecia, că la nivelul localităților funcționarea nu este una echilibrată.

Ceea ce privește planurile viitoare putem constata, că raza de acțiune unităților economice va fi lărgită de alte întreprinderi, care sunt următoarele:

1. În marginea satului Bicfalău primăria planifică înființarea unui centru wellness - finanțarea căreia doresc să rezolve din programe ale Uniunii Europene -, care va avea un rol important în creșterea fluxului turistic. Însă complexul trebuie planificat astfel, încât să se încadreze în peisajul specific al satului.

2. Tot primăria planifică modificarea școlii locale în Lisnău Vale, în așa fel încât o parte a clădirii să fie transformate în locuri de cazare. Astfel clădirea va fi potrivită pentru organizarea de tabere și pentru cazarea turiștilor.

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

3. Societatea comercială Betonút Construcții S.R.L. planifică înființarea unei filiale în Ozun, pe lângă drumul județean (DJ) 103B, a cărei activitate va consta în producerea asfaltului, a elementelor din beton pentru poduri etc.;

4. Tot pe lângă DJ 103B este planificat înființarea unui parc logistic pentru 400 de camioane, în două etape, proiectul momentan se află deja în fază de execuție;

5. Pe partea cealaltă a drumului o întreprindere a cumpărat un teren de cinci hectare cu scopul înființării unui parc industrial micro. Conform planurilor vor fi construite cinci hale, care vor fi date în chirie către diferite întreprinderi;

6. S.C. Solarex S.R.L. pe lângă drumul național DN11 planifică înființarea unui depozit de produse chimice, care însă nu este promovat de localnicii din cauza pericolului dăunării mediului înconjurător;

6. S.C. GalecaTransilvania S.R.L., o firmă din Moldavia, având sediul în Brașov va înființa o fabrică de jgheaburi în Sântionlunca în clădirile fermei de stat, care constituie proprietatea firmei.

Cele menționate mai sus arată faptul, că datorită amplasamentului comunei, a posibilităților de acces (drum național, cale ferată), precum și a sprijinirii întreprinderilor din partea conducerii locale și a municipiilor apropiate comuna reprezintă pentru întreprinzători un punct de atracție și oportunități de investiții.

Referitor la proiectele realizate din fonduri UE, la Programul SAPARD și la Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 au fost depuse de către întreprinderi în total de 20 de proiecte²⁷ pe nivelul microregiunii Sepsî, din care 19 au fost realizate. Din comuna Ozun un proiect a fost depus și realizat în cadrul **Măsurii 3.1 - Investiții în exploatații agricole**, iar una altă în cadrul **Măsurii 3.4 - Dezvoltarea și diversificarea activităților economice care să genereze activități multiple și venituri alternative** care fac parte Programului SAPARD. Două proiecte au fost depuse și realizate în cadrul **Măsurii 121 - Modernizarea exploatațiilor agricole**, care face parte din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013. În total la aceste programe au fost depuse patru proiecte din comună, reprezentând 21,05% din totalul proiectelor depuse și realizate pe nivelul microregiunii Sepsî.

Din toate acestea putem constata, că Ozun este o comună în dezvoltare dinamică, respectiv viața economică a comunei este bine dezvoltată, care se datorează de spiritul antreprenorial al

---

²⁷ Conform datelor obținute din partea Oficiului Județean De Plăți Pentru Dezvoltarea Rurală Și Pescuit Covasna;

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

---

localnicilor, de specificul comunei și de atitudinea pozitivă a conducerii locale față de unitățile economice.

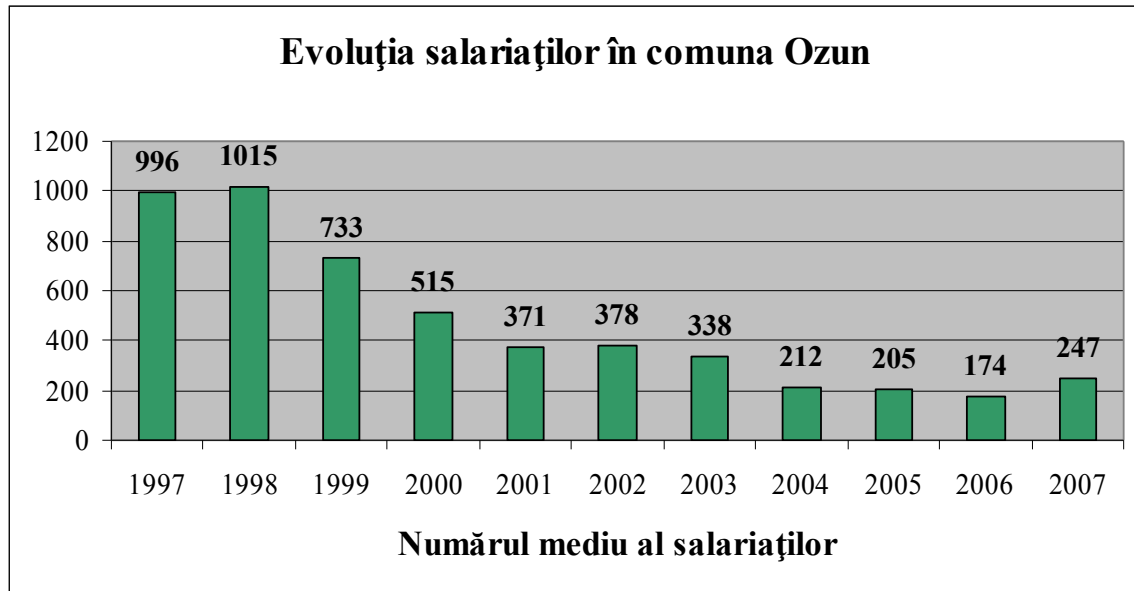
O parte a întreprinderilor au efectuat investiții de dezvoltare infrastructurale, atât din resurse proprii, cât și din proiecte de finanțare, respectiv unitățile prelucrătoare parțial folosesc materii prime locale. Însă putem constata, că sunt deficiențe în acest domeniu, respectiv în industria prelucrătoare lipsesc unitățile, care se ocupă de prelucrarea cartofului, a legumei și a fructelor, acestea ar avea un rol important în îmbunătățirea activității agricole. De asemenea, deși unitățile comerciale sunt prezente într-un număr ridicat, în localitățile mici ale comunei nu este asigurată alimentarea zilnică a locuitorilor cu alimente și cu alte produse de bază, necesare vieții zilnice. Pentru rezolvarea acestor deficiențe, trebuie luate măsuri, prin care înființarea întreprinderilor în aceste domenii va fi încurajată.

După efectuarea analizei situației economice a comunei Ozun putem deduce că unitățile economice, care funcționează în comună au un impact considerabil asupra comunei și asupra comunității, mai ales din punct de vedere al ocupării forței de muncă. În comună numărul persoanelor angajate în domeniul economic este aproximativ 350 de persoane (conform datelor primite din partea Primăriei Locale), din care 88,57% sunt angajate cu timp de lucru integral, iar 11,43% cu timp de lucru parțial.

În ceea ce privește viitorul în comună vor fi efectuate dezvoltări economice sensibile, care vor avea efecte asupra comunității. Din acest punct de vedere este necesară pregătirea conducerii, dar și a locuitorilor comunei la aceste schimbări în vederea exploatării cât mai eficientă a beneficiilor aduse, respectiv în vederea evitării aspectelor negative a acestor dezvoltări.

8.4. Forța de muncă

În analiza vieții economice a comunei este importantă examinarea situației forței de muncă locală. Conform datelor statistice oferite de **Direcția Județeană de Statistică Covasna** în perioada 1997 - 2007 numărul salariaților în comuna Ozun s-a modificat astfel:

Sursă: Direcția Județeană de Statistică Covasna.

Din acest grafic putem constata, că evoluția numărului salariaților în comună a înregistrat schimbări esențiale în perioada analizată, atingând nivelul cel mai ridicat în anul 1998, iar cel mai scăzut în anul 2006. Dacă raportăm acest număr la populația totală putem constata, că în anul 2007 la o persoană ocupată a venit 17,62 de persoane întreținute, care reprezintă un nivel foarte ridicat, însă analiza acestuia este posibilă pe nivel macroeconomic.

9. VIZIUNEA DE VIITOR

Comuna Ozun va fi o comună dezvoltată, cu dezvoltare echilibrată între satele componente ale comunei, un loc plăcut pentru a trăi, a munci și a studia, de a înființa și a funcționa entități nonprofit și profit; un loc atractiv pentru turiști și pentru investitori în turism; o comună cu autorități locale responsabile și deschise, cu cetățeni activi și o comunitate de afaceri dinamică și implicată.

10. ANALIZA SWOT

10.1 PUNCTE FORTE

Economie

- așezarea comunei pe lângă drumul național DN11 ce leagă Brașovul de Bacău prin Târgu Secuiesc, cu o circulație intensă de tranzit, ceea ce o face atractivă în ochii întreprinzătorilor

- apropierea Comunei Ozun de Municipiul Sfântu Gheorghe (8 km) și Municipiul Brașov (27 km)

- mediu favorabil pentru întreprinderi, datorită faptului că conducerea comunei sprijină înființarea și activitatea întreprinderilor prin asigurarea de terenuri și de clădiri, respectiv prin diferite activități, organizate unităților economice;

- existența a mai multor complexe de clădiri pe teritoriul comunei, care reprezintă oportunități pentru înființarea unor întreprinderi mari (clădirile fermei de stat, a fabricii de alcool etc.);

- numărul ridicat al unităților economice din comună, aceste unități contribuind la ocuparea forței de muncă locală și reprezentând venituri proprii pentru comună;

- organizarea întâlnirilor anuale pentru întreprinderile locale pe diferite teme (programele de finanțare ale Guvernului și ale Uniunii Europene, protecția consumatorului etc.) de către Primăria comunei;

- funcționarea în comuna Ozun a unuia dintre centrele de colectare a sfecei de zahăr din județul Covasna, datorită căruia valorificarea acestei plante industriale este mai ușoară (cheltuieli reduse de transport produs brut la livrare);

- terenuri agricole adecvate pentru producția plantelor, în special la culturile de grâu, secară și cartofi;

- numărul mare al exploatațiilor agricole cu o suprafață totală de 30-200 ha;

- existența fermelor de creștere de animale;

- existența marilor producători de îngrășăminte naturale;

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- dotare adecvată cu tractoare și utilaje agricole a exploatațiilor agricole cu suprafață peste 40 ha;
- închirierea mai multor terenuri agricole de către întreprinderi agricole, locale și provenite din alte localități ale județului, care plătesc taxă de chirie proprietarilor, asigurând astfel venituri constante anuale pentru proprietarii terenurilor care nu au posibilitatea de a cultiva terenurile;
- funcționarea unei pagini web a comunei Ozun cu prezentarea oportunităților de investiții (www.ozun.ro)

Turism

- patrimoniu cultural și construit deosebit de bogat (în satul Bicfalău numărul conacelor este cel mai ridicat din județul Covasna);
- patrimoniu natural bogat (bălțile de la Ozun-Sântionlunca);
- capacitate de cazare ridicată în Bicfalău;
- așezarea geografică a satelor Ozun și Sântionlunca este favorabilă pentru turismul de tranzit;
- existența forței de muncă pentru păstrarea agriculturii tradiționale (agriculturii ecologice) și pentru instalarea turismului rural;
- existența meșteșugurilor și a meseriilor tradiționale;
- tradiții culinare semnificative;
- oameni primitivi și ospitalitate tradițională

Mediul și infrastructura

- habitate naturale și seminaturale cu pondere în zona poalelelor munților din raza localităților – Măgheruș, Lisnău, Lisnău Vale, Bicfalău;
- biodiversitate bogată în pădure (ponderea pădurilor 9,78%) și în pășuni (ponderea 17,74%) în raza localităților din comuna Ozun;
- situl Natura 2000 de interes comunitar - cu specii relict și autohtone rare, de ex. *Dryopteris cristata*, *Corriarum palustre*, *Lysimachia thyrsoflora*;

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- surse naturale bogate: izvoare (Lisnău Vale), flora și fauna rară (ex. *Nymphaea alba*, *Drosera rotundifolia*, *Dryopteris cristata*);
- potențialul de recreație ridicată (lacuri, heleștee, brațe moarte al Râului Negru);
- peisaj cu caracter agrar (cultivat pe 81,49 % din suprafață);
- acces la infrastructura feroviară – stație tren în comuna Ozun;
- existența serviciului public de colectare a deșeurilor menajere în comună;

Mediul social

- diversitate etnică și culturală;
- prezența activă a ONG-urilor și a grupurilor informale în viața comunității;
- proiecte și programe culturale cu tradiție;
- voință de cooperare microregională și internațională;
- spiritualitate specifică;
- personal didactic calificat la disciplinele din învățământ;
- infrastructura școlară și culturală reabilitată în ultimii ani;
- existența terenurilor de joacă bine echipate în toate satele aparținătoare de comună;
- viață sportivă activă

10.2 PUNCTE SLABE**Economie**

- absorbția slabă a fondurilor europene sau naționale de către unitățile cu activitate economică din comună;
- economie slab dezvoltată, aproape lipsită în satele izolate Lisnău Vale și Măgheruș;
- lipsa magazinelor cu programe de deschidere zilnice în satele Lisnău Vale și Măgheruș;
- lipsa grupurilor de producători, fermierii își desfășoară activitatea individual;
- în comună există o asociație a crescătorilor de bovine, însă organizația nu funcționează;

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- inexistența unei rețele de piață organizate, producătorii agricoli fiind nevoiți să-și vândă singuri produsele sau să le vândă intermediarilor la prețuri foarte mici

Turism

- lipsa unor itinerarii turistice tematice care să valorifice potențialul cultural și natural;
- lipsa resurselor financiare necesare protejării patrimoniului cultural – în special conacurile din comună;
- lipsa structurilor de primire turistică în comună, exceptând satul Bicfalău;
- durată redusă a șederii turiștilor;
- lipsa de informare a populației din comună privind posibilitatea practicării turismului rural și absența pachetelor turistice pe acest segment;
- lipsa traseelor-pistelor pentru deplasări cu biciclete;
- lipsa cunoașterii limbilor străine, imperativ necesară pentru primirea, informarea și servirea turiștilor ;
- lipsa cunoștințelor de bază în domeniul serviciilor turistice;
- abandonarea arhitecturii tradiționale;
- lipsa unei baze de date a evenimentelor culturale care să permită o promovare eficientă a evenimentelor pentru turiști (interni și străini);
- colaborare redusă a sectorului public/privat pe probleme de marketing

Mediul și infrastructura

- activitate industrială cu poluare semnificativă asupra mediului (stație de bitum) în intravilanul centrului comunei;
- abandonarea ocazională a deșeurilor menajere în extravilanul localităților, construcția sistemului de colectare selectivă a deșeurilor menajere se află într-o fază inițială;
- existența depozitelor de deșeuri ilegale, datorită neconformării legislației în vigoare;
- probleme de epurare a apelor uzate în majoritatea localităților;
- poluarea apelor de suprafață, a pânzei apei freatice, a solului din cauza creșterii animalelor și în toate game de activități agricole;

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- poluarea aerului primăvara și toamna din cauza arderii miriștilor și a vegetației ierboase, cu urmări de distrugere a viețuitoarelor din sol și de pe suprafață;
- monitorizarea mediului înconjurător local este practic neorganizat din lipsă de dotări și personal calificat;
- lipsa rețelei de informații și de comunicare a datelor privind starea mediului înconjurător în atenția publicului larg;
- deranjarea habitatului faunei și florei protejate prin activități agricole și zootehnice;
- lipsa perdelelor de protecție;
- conștientizarea neadecvată a populației în domeniul protecției mediului;
- lipsa alimentării cu apă în satele Lisnău, Sântionlunca, Bicfalău, Lisnău Vale, Măgheruș, Lunca Ozunului (în unele localități investițiile totuși au ajuns la faza studiului de fezabilitate);
- lipsa canalizării în toate localitățile comunei Ozun;
- rețeaua rutieră adiacentă nemodernizată;
- lipsa accesului la internet în satele aparținătoare;
- abandonarea arhitecturii tradiționale;
- legătura greoaie dintre centrul de comună și localitățile Măgheruș, Lisnău Vale

Mediul social

- slab potențial inovator;
- lipsa specialiștilor într-un număr adecvat în domeniul culturii;
- lipsa rețelei de informații;
- nefuncționarea la parametrii optime a caselor comunitare;
- lipsa resurselor proprii pentru accesarea fondurilor europene și naționale;
- subvalorificarea resurselor turistice

10.3 OPORTUNITĂȚI**Economie**

- existența unităților economice agricole care dispun de personalitate juridică, datorită căruia au posibilități crescute de a obține sprijin financiar pentru dezvoltare prin programele Uniunii Europene și ale Guvernului Român;
- programele de finanțare ale Uniunii Europene și ale Guvernului Român pentru înființarea și dezvoltarea microîntreprinderilor în zonele rurale;
- programele AJOFM pentru încurajarea dezvoltării IMM-urilor prin oferirea de subvenții privind angajarea tinerilor absolvenți, șomerilor înregistrați și persoanelor peste 45 de ani;
- organizarea cursurilor de calificare, recalificare și de specializare pentru localnici, în scopul pregătirii și adaptării la condițiile cerute de piața muncii;
- posibilități de investiții în prelucrarea produselor locale: industria alimentară (morărit, panificație), agricultură, industria lemnului, meșteșuguri locale;
- existența planurilor pentru înființarea unui parc industrial în hotarul localității Ozun;
- interesul existent al investitorilor față de viitorul parc industrial

Turism

- potențial în ecoturism, agroturism, turism sportiv: vânatul și pescuitul;
- valorificarea potențialului cinegetic și piscicol;
- valorificarea produselor locale;
- localitățile Ozun și Sântionlunca sunt așezate pe lângă drumul DN11 cu circulație intensă, ceea ce reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea turismului de tranzit;
- crearea și valorificarea circuitelor turistice tematice: culturale și naturale;
- potențial de dezvoltare a unor parteneriate între administrația publică locală, producătorii locali, unități de primire turistice și ONG-uri locale în scopul dezvoltării și diversificării turismului;
- creșterea cererii pe plan internațional pentru formele alternative ale turismului: ecoturism, turism rural, turism cultural, turism sportiv etc.;
- existența aeroportului din Târgu Mureș (150 km);

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- construirea aeroportului din Brașov (Ghimbav), apropierea comunei Ozun de locația aeroportului (30 km)

Mediul și infrastructura

- condiții naturale favorabile pentru participarea la plăți agro-mediu;
- sustenabilitatea agriculturii tradiționale, ecologice;
- gospodărirea durabilă a fondului forestier, cu integrarea gospodăririi fondului cinegetic și piscicol;
- valorificarea produselor secundare ale pădurilor;
- utilizarea resurselor energetice regenerabile (ex. programul Casa Verde, propagarea producției de salcii energetice etc.);
- explorarea posibilităților de finanțare a proiectelor de mediu;
- cerere de finanțare depusă la Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) Măsura 322 *Renovarea satelor* privind:
  - alimentarea cu apă a localităților Lisnău, Bicfalău, Sântionlunca,
  - canalizare în localitățile Lisnău, Bicfalău
  - reabilitarea clădirii conacului Pünkösty
  - înființarea unui centru social în localitatea Lisnău, spațiu pentru serviciul de îngrijire la domiciliu
- proiect înaintat spre finanțare pentru alimentarea cu apă a localității Sântionlunca

Mediul social

- sprijinirea căminelor culturale în a-și regăsi funcționalitatea și rolul – folosirea lor ca case comunitare;
- identificarea de noi resurse de finanțare, folosirea mai eficientă a celor deja existente;
- finanțarea unor proiecte cu efecte culturale pe termen lung;
- dezvoltarea parteneriatelor între actorii locali: administrația publică locală, ONG-uri culturale, grupuri informale, biserici, IMM-uri ;

- existența parteneriatelor de înfrățire între Comuna Ozun și localități din Ungaria (orașele Csorvás și Tolna), legături formate între actorii comunităților înfrățite

10.4. AMENINȚĂRI

Economie

- înființarea întreprinderilor mari și procesul de industrializare pot avea efecte dăunătoare asupra mediului înconjurător, respectiv poate duce la schimbarea profilului și a aspectului comunei;
- există riscul, că locurile de muncă înființate nu vor fi ocupate de către locuitorii comunei, ca urmare a gradului redus de calificare al acestora;
- subvențiile mai mari, acordate agriculturii din celelalte țări ale Uniunii Europene pot influența negativ valorificarea produselor agricole locale;
- lipsa politicilor specifice de promovare și valorificare a produselor locale;
- încălzirea globală, amenințare în special pentru agricultură;
- criza economică globală

Turism

- insuficienta folosire a oportunităților acordate turismului rural prin programe naționale și europene;
- scăderea cererii pentru servicii turistice cauzată de criza economică globală;
- degradarea castelelor, curiilor, conacelor sau caselor incluse pe listele oficiale sau care au caracter de monument istoric;
- lipsa fondurilor pentru renovarea monumentelor istorice și culturale în special în cazul proprietarilor persoane fizice

Mediul și infrastructura

- pericolul eutrofizării lacurilor, brațurilor moarte, dispariția florei și faunei acvatice;
- pericolul extinderii incendiilor în urma arderii miriștilor, distrugerea habitatelor de viețuitoare terestre;
- intensificarea poluării aerului, a solului și a vegetației în zona traseelor rutiere;
- lipsa fondurilor necesare inițierii și/sau finalizării unor lucrări de infrastructură;
- decalarea programelor de reabilitare a infrastructurii

Mediul social

- migrarea tinerilor și a forței de muncă cu calificare superioară din comună către mediul urban;
- efectul negativ al imaginii difuzate și propagate de posturile comerciale de radioteleviziune asupra indivizilor și asupra comunității;
- spor demografic negativ;
- probleme sociale ale populației de etnie rromă;
- comasarea școlilor datorită scăderii numărului de elevi din satele mai mici
- pasivitatea localnicilor față de activitatea culturală

12.OBIECTIVUL STRATEGIC GENERAL ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE, PRIORITĂȚI, MĂSURI

În scopul atingerii viziunii s-au delimitat 4 **direcții de dezvoltare**:

1. Creșterea calității vieții în Comuna Ozun, crearea unui ecosistem sănătos și asigurarea facilităților la standarde europene.
2. Crearea unui mediu economic competitiv și prosper, care să contribuie la dezvoltarea economică a comunei și valorificarea eficientă a resurselor locale.
3. Asigurarea unui mediu comunitar sănătos pentru toate categoriile sociale și dezvoltarea învățământului.
4. Dezvoltarea și diversificarea mediului cultural, întărirea identității locale, păstrarea și valorificarea tradițiilor locale și conectarea comunei la circuitul microregional, național și internațional.

Pentru fiecare direcție de dezvoltare au fost stabilite diferite obiective specifice și măsurile necesare pentru atingerea acestor obiective.

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 1:

Obiectiv specific 1.1. Modernizarea și extinderea infrastructurii

Măsura 1.1.1: Actualizarea reglementărilor locale urbanistice

Proiecte: 1. Actualizarea Planului Urbanistic General al comunei Ozun, în special pentru localitatea Bicfalău

2. Realizarea unui Plan Urbanistic Zonal pentru zona centrală a localității Ozun

Măsura 1.1.2: Reabilitarea și modernizarea drumurilor comunale și a străzilor principale și secundare ale comunei

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

- Proiecte:
1. Reabilitarea și modernizarea drumului comunal DC 26
  2. Reabilitarea și modernizarea drumului comunal DC 27 (în fază de licitație publică)
  3. Reabilitarea și modernizarea drumului comunal DC 33 (această porțiune de drum mult probabil va deveni un tronson din drumul de centură care va ocoli Municipiul Sfântu Gheorghe)
  4. Reabilitarea și modernizarea drumului comunal DC 34
  5. Asfaltarea drumului comunal DC 16
  6. Modernizarea străzilor din localitățile Ozun, Sântionlunca, Bicfalău, Măgheruș, Lisnău, Lisnău Vale și Lunca Ozunului
  7. Evacuarea apelor meteorice prin șanțuri neprotejate sau rigole carosabile și conducte subterane, după caz, în intravilanul localităților, refacerea podețelor transversale pe drumurile DC 33, DC 34, DC 16 și drumurile laterale în toate localitățile aparținătoare comunei Ozun
  8. Schimbarea clasificării drumului de exploatare agricolă între Bicfalău și Lisnău în drum comunal
  9. Schimbarea clasificării drumului de exploatare agricolă care leagă DC 26 de DC 27
  10. Repararea drumurilor de exploatare agricolă
  11. Instalarea unor radare fixe pe DN 11 în localitatea Ozun și Sântionluca
  12. Reabilitarea trotuarelor comunale și a pistelor pentru bicicliști
  13. Amenajarea unor spații de parcare auto în centrul localității Ozun
  14. Înființarea rețelei de alimentare cu gaz metan a localităților Ozun și Sântionlunca

Obiectiv specific 1.2. Asigurarea unui management performant al apei

Măsura 1.2.1.: Realizarea și finalizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în comuna Ozun, în toate localitățile arondate

- Proiecte:
1. Extinderea sistemului de alimentare cu apă în localitatea Ozun
  2. Realizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare al apelor uzate menajere în localitățile Bicfalău și Lisnău

3. Realizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în localitățile Lisnău Vale, Măgheruș, Sântionlunca, Lunca Ozunului
4. Realizarea stației de epurare pentru localitățile Lisnău Vale, Măgheruș, Sântionlunca, Lunca Ozunului

Obiectiv specific 1.3. Îmbunătățirea sistemelor de comunicație și informare

Măsura 1.3.1.: Extinderea rețelelor de comunicație în comuna Ozun

- Proiecte:
1. Introducerea și extinderea rețelei de cabluri din fibra optică
  2. Diversificarea serviciilor de comunicare (telefonie, internet, ISDN etc.)

Obiectiv specific 1.4. Îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor publice

Măsura 1.4.1.: Modernizarea rețelei de iluminat public în comuna Ozun

- Proiecte:
1. Modernizarea rețelei de iluminat public cu becuri economice în fiecare localitate aparținătoare comunei Ozun
  2. Realizarea iluminatului decorativ al clădirilor și monumentelor reprezentative (biserici, școli etc)

Măsura 1.4.2.: Dezvoltarea serviciilor publice în comuna Ozun

- Proiecte:
1. Îmbunătățirea dotării serviciului public de salubritate, deszăpezire
  2. Îmbunătățirea dotării serviciului de intervenție în cazuri de urgență

Obiectiv specific 1.5. Dezvoltarea bazei sportive și de agrement

Măsura 1.5.1.: Crearea unei infrastructuri de agrement bine dotat în comuna Ozun

- Proiecte:
1. Reabilitarea terenurilor de fotbal existente în satele arondate comunei Ozun
  2. Continuarea procesului de amenajare de spații verzi, parcuri și terenuri de joacă și agrement pentru copii și adulți
  3. Realizarea unei centru wellness între localitățile Ozun și Bicfalău
  4. Amenajarea lacurilor pentru practicarea pescuitului sportiv în brațurile moarte ale Râului Negru

Obiectiv specific 1.6. Gestionarea performantă a deșeurilor și protecția mediului*Măsura 1.5.2.:* Îmbunătățirea stării mediului din comuna Ozun

- Proiecte:
1. Studiarea zonelor poluate, a poluanților lângă brațele moarte ale Râului Negru și elaborarea unui program de reabilitare
  2. Realizarea platformelor de colectare a ambalajelor plastice, a flacoanelor PET și valorificarea acestora
  3. Realizarea punctului de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)
  4. Dezvoltarea capacităților de producție energie electrică și termică din surse regenerabile
  5. Organizarea campaniilor de informare privind constituirea punctelor de compostare individuale
  6. Program de educație ecologică al populației din comuna Ozun

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 2**Obiectiv specific 2.1. Îmbunătățirea mediului local de afaceri***Măsura 2.1.1.:* Modernizarea infrastructurii de sprijinire a afacerilor în comuna Ozun

- Proiecte:
1. Crearea unei baze de date cu facilități disponibile pentru investitori
  2. Informarea și consultarea întreprinzătorilor locali în domeniul proiectelor de finanțare
  3. Realizarea materialelor de promovare ale comunei și ale oportunităților oferite
  4. Înființarea parcului industrial în localitatea Ozun

Obiectiv specific 2.2. Dezvoltarea agriculturii*Măsura 2.2.1.:* Sprijinirea valorificării produselor agrare locale

- Proiect:
1. Informare și consultanță pentru agricultori, unități economice de exploatare agricolă și de prelucrare a produselor agricole în domeniul finanțărilor
  2. Promovarea produselor agrare locale
  3. Încurajarea înființării asociațiilor agricole și a grupurilor de producători

Obiectiv specific 2.3. Dezvoltarea turismului***Măsura 2.3.1.: Dezvoltarea agroturismului***

- Proiecte: 1. Identificarea gospodăriilor, instruirea și consultarea gospodarilor care pot și vor să practice agroturismul
2. Identificarea și promovarea punctelor de atracție turistică din comuna Ozun

Măsura 2.3.2.: Îmbunătățirea infrastructurii turistice și a serviciilor conexe

- Proiecte: 1. Înființarea de noi pensiuni în comuna Ozun
2. Extinderea serviciilor turistice prin oferirea de servicii conexe turismului
2. Instruirea personalului ocupat în turism

Măsura 2.3.3.: Valorificarea potențialului turistic

- Proiecte: 1. Valorificarea cadrului natural din zona comunei Ozun, ex. Lisnău Vale (acțiuni de generare a unui sat de vacanță și a unor tabere școlare și tabere de tineret)
2. Valorificarea produselor meșteșugărești tradiționale locale
3. Extinderea și marcarea traseelor turistice
4. Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic al monumentelor istorice din comuna Ozun
5. Elaborarea și publicarea unor broșuri despre conacele din comună, în special din satul Bicfalău
6. Întocmirea și promovarea unui pachet turistic comunal
7. Realizarea și instalarea marcajelor turistice identice în comună
8. Elaborarea și implementarea unui marketing comunal eficient

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 3**Obiectiv specific 3.1. Îmbunătățirea stării de sănătate a populației din comuna Ozun**

Măsura 3.1.1.: Modernizarea instituțiilor de sănătate din comuna Ozun

- Proiecte: 1. Modernizarea și dotarea dispensarului comunal și a punctelor medicale cu aparatură la standarde europene
2. Dotarea cabinetului stomatologic cu echipamente la standarde europene

Măsura 3.1.2.: Dezvoltarea serviciilor sociale în comuna Ozun

- Proiecte: 1. Înființarea serviciului social de îngrijire și asistență la domiciliu a persoanelor vârstnice și a celor cu dizabilități locomotorii din comuna Ozun
2. Sprijinirea programelor caritative ale instituțiilor de cult pentru ajutorarea populației cu venituri foarte mici sau fără venituri și a persoanelor cu nevoi speciale
3. Integrarea rromilor în piața forței de muncă
4. Angajarea unui mediator sanitar pentru comunitatea rromilor
5. Organizare campanii și acțiuni de educare și conștientizare a populației dezavantajate în domeniul sanitar și social

Obiectiv specific 3.2. Îmbunătățirea condițiilor de învățământ și educație

Măsura 3.2.1. Reabilitarea, extinderea și modernizarea instituțiilor școlare

- Proiecte: 1. Modernizarea unităților școlare din comuna Ozun
2. Dotarea școlilor cu echipament IT și asigurarea accesului la internet la fiecare unitate școlară
3. Modernizarea curților, sălilor și terenurilor de sport aferente unităților școlare
4. Dotarea Școlii cu clasele I-VIII „Tatrangi Sándor” cu laboratoare profesionale
5. Dotarea unităților școlare din comuna Ozun cu materiale didactice performante
6. Funcționarea grădiniței cu program prelungit în localitatea Ozun

Măsura 3.2.2. Dezvoltarea bibliotecilor școlare

- Proiecte:
1. Completarea și modernizarea bazei materiale a bibliotecilor școlare, dezvoltarea bibliotecii în domeniul de informare și documentare
  2. Introducerea metodelor moderne de biblioteconomie, în special sistemul electronic de evidență
  3. Asigurarea participării bibliotecarilor la cursuri de instruire în biblioteconomie
  4. Diversificarea activității bibliotecilor școlare prin organizarea prezentărilor de cărți, întâlnirilor cu redactorii de ziare și reviste pentru copii și tineret, concursurilor cu ocazia comemorărilor literare

Măsura 3.2.3. Prevenirea abandonului școlar și stimularea participării la activitățile școlare

- Proiecte:
1. Asigurarea unui cadru participativ școală-familie prin programe extracuriculare
  2. Introducerea programelor școlare și a metodelor pedagogice alternative în învățământ
  3. Realizarea asistenței sociale de tip „after school” în școlile mai mari din comuna Ozun
  4. Organizarea de campanii de informare și conștientizare a populației rromice privind necesitatea educației
  5. Organizarea de activități extracuriculare, comune, pentru promovarea multiculturalității

Măsura 3.2.4. Atragerea și menținerea personalului didactic calificat și îmbunătățirea calității învățământului

- Proiecte:
1. Stimularea cadrelor didactice prin asigurarea posibilității de instruire, perfecționare, participarea la schimburi de experiență în cadrul programelor naționale și internaționale
  2. Alocarea de resurse de formare managerială pentru profesorii care ocupă funcții de conducere

3. Pregătirea profesorilor diriginți pentru a fi capabili să asigure servicii de orientare școlară și profesională, precum și consiliere pentru elevi și părinți
4. Oferirea unui mediu profesional atractiv prin dotarea și modernizarea unităților școlare
5. Asigurarea condițiilor necesare stabilirii cadrelor didactice calificate în comuna Ozun prin construcția locuințelor din fondurile Agenției Naționale pentru Locuințe

Măsura 3.2.5. Susținerea tinerilor cu potențial în performanțe școlare

- Proiecte:
1. Stimularea tinerilor cu potențial prin asigurarea accesului acestora la programe de instruire, concursuri în localități îndepărtate sau în străinătate
  2. Constituirea unui fond de premiere sau de bursă pentru tinerii cu potențial în performanțe școlare în sistem public-privat-partnership (PPP)

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 4**Obiectiv specific 4.1. Îmbunătățirea infrastructurii culturale, recreative și de sport a comunei Ozun*****Măsura 4.1.1.*** Asigurarea condițiilor optime pentru programe culturale, recreative și de sport

- Proiecte:
1. Amenajarea și dotarea adecvată a bibliotecii comunale
  2. Amenajarea și dotarea spațiilor comunitare, asigurarea sediilor pentru organizații neguvernamentale culturale și grupuri informale din comună
  3. Înființarea Muzeului Satului în localitatea Bicfalău
  4. Amenajarea zonelor de agrement potrivite pentru organizarea programelor recreative și culturale și în localitățile arondate
  5. Extinderea posibilităților de practicare a sporturilor, diversificarea ramurilor sportive practicate în comună

Obiectiv specific 4.2. Diversificarea ofertei culturale***Măsura 4.1.2.*** Stimularea actorilor culturali în implicarea în viața comunității

- Proiecte:
1. Coordonarea și promovarea ofertei culturale din comuna Ozun

2. Sprijinirea asociațiilor și a grupurilor informale de tineret în accesarea programelor comunitare
3. Organizarea concursului de proiecte locale
4. Revitalizarea activităților căminelor de cultură prin asigurarea participării la cursuri de formare a coordonatorilor de programe culturale
5. Dezvoltarea ziarului local prin stimularea elevilor, tinerilor și adulților din comuna Ozun să se implice în realizarea ei
6. Organizare training pentru grupuri de tineret: brain storming, team building, comunicare, PR
7. Sprijinirea schimburilor de tineret cu organizații din străinătate și a voluntariatului în rândul tinerilor

Obiectiv specific 4.3. Reabilitarea patrimoniului și promovarea tradițiilor locale

Măsura 4.3.1. Reabilitarea și valorificarea patrimoniului natural și construit

- Proiecte:
1. Crearea bazei de date a patrimoniului construit: descrieri morfologice, documentația fotografică, releveele clădirilor
  2. Sprijinirea activităților de cercetare la nivel de comună în scopul publicării lucrărilor de istorie locală
  3. Elaborarea studiilor științifice (analize morfologice, cercetări arhivistice, de parament sau arheologice) despre patrimoniul construit, editarea publicațiilor
  4. Informarea, conștientizarea și consultanța proprietarilor de clădiri aflate pe listele oficiale ale monumentelor istorice sau cu caracter de monument istoric asupra importanței reabilitării clădirilor respective cu păstrarea specificului acestuia
  5. Organizarea unor prelegeri despre valorile istorice locale în scopul întăririi identității locale
  6. Înzestrarea cu noi funcții (educative-culturale-turistice) a castelelor, curiilor, conacelor reabilitate
  7. Editarea de publicații special întocmite pentru turiști despre curiile și conacele din localitatea Bicfalău

8. Organizarea de tururi culturale în comuna Ozun (patrimoniu construit, meșteșugari populari, produse locale de panificație)
9. Îmbogățirea paginii web cu datele privind oferta cultural-istorică a comunei Ozun în scopul sprijinirii turismului cultural

Măsura 4.3.2. Păstrarea și promovarea tradițiilor locale

- Proiecte:
1. Cercetarea tradițiilor locale, editarea unei broșuri cu fotografii despre tradițiile neexistente și încă existente
  2. Organizarea zilelor meșteșugarilor populari cu prezentări ale procesului meșteșugărești

Obiectiv specific 4.4. Dezvoltarea relațiilor interne și externe ale comunei***Măsura 4.4.1.*** Întărirea relațiilor interne, promovarea imaginii comunei

- Proiecte:
1. Dezvoltarea paginii web a comunei Ozun
  2. Introducerea sistemului de e-guvernare în relații cu publicul și anumite compartimente ale APL
  3. Eficientizarea funcționării Primăriei Ozun, introducerea sistemului de management al calității în funcționarea APL
  4. Îmbunătățirea imaginii APL, întărirea comunicației cu mediul extern
  5. Îmbunătățirea comunicației între APL și ONG-uri

Măsura 4.4.2. Dezvoltarea relațiilor microregionale, regionale și internaționale ale comunei Ozun

- Proiecte:
1. Participarea la proiecte de dezvoltare microregională în colaborare cu celelalte comune aparținătoare Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Sepsi și Municipiul Sfântu Gheorghe
  2. Organizarea de schimburi culturale și programe comune în colaborare cu organizații și instituții din localitățile înfrățite comunei Ozun, respectiv oreșele Csorvás și Tolna (Ungaria)
  3. Implementarea programelor de colaborare de tip LEADER cu localități similare din alte regiuni ale Uniunii Europene

13. PLAN DE ACȚIUNE LOCALĂ

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 1:

Obiectiv specific 1.1. Modernizarea și extinderea infrastructurii

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Actualizarea Planului Urbanistic General al comunei Ozun, în special pentru localitatea Bicfalău	<ul style="list-style-type: none"> - Rezolvarea problemelor urbanistice apărute - Delimitarea zonelor industriale - Apărarea imaginii specifice a satelor 	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	- Bugetul local	2009-2010	Primăria Ozun
2.	Realizarea unui Plan Urbanistic Zonal pentru zona centrală a localității Ozun	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unui centru comunal funcțional și estetic - Întărirea funcției de centru de comună - Îmbinarea structurilor vechi cu așteptările moderne - Apărarea imaginii specifice a satelor 	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	- Bugetul local	2010	Primăria Ozun
3.	Reabilitarea și modernizarea drumului comunal DC 26	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Dezvoltarea economiei locale 	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	<ul style="list-style-type: none"> - Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR 	2010-2011	Primăria Ozun
4.	Reabilitarea și modernizarea	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea infrastructurii 	Comuna Ozun	Consiliul Județean	<ul style="list-style-type: none"> - Bugetul local - Bugetul de stat 	2009	Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	drumului comunal DC 27	comunale - Îmbunătățirea accesării comunei - Dezvoltarea economiei locale		Covasna			
5.	Reabilitarea și modernizarea drumului comunal DC 33	- Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Îmbunătățirea accesului populației din comună la celelalte localități din Microregiunea Sepsi - Dezvoltarea economiei locale	Comuna Ozun	- Municipiul Sfântu Gheorghe - Consiliul Județean Covasna	- Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR - POR	2011-2012	- Primăria Ozun - Primăria Sfântu Gheorghe - Consiliul Județean Covasna
6.	Reabilitarea și modernizarea drumului comunal DC 34	- Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Îmbunătățirea accesării comunei - Dezvoltarea economiei locale	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	- Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR	2010-2011	Primăria Ozun
7.	Asfaltarea drumului comunal DC 16	- Îmbunătățirea infrastructurii comunale	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	- Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR	2011-2012	Primăria Ozun
8.	Modernizarea străzilor din localitățile Ozun, Sântionlunca, Bicfalău, Măgheruș	- Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Îmbunătățirea imaginii	Comuna Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR	2013-2018	Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	Lisnău, Lisnău Vale și Lunca Ozunului	localităților din comună					
9.	Evacuarea apelor meteorice cu șanțuri neprotejate sau rigole carosabile și conducte subterane, după caz, în intravilanul localităților, refacerea podețelor transversale pe drumurile DC 33, DC 34, DC 16 și drumurile laterale în toate localitățile aparținătoare comunei Ozun	<ul style="list-style-type: none"> - Protecția drumurilor și străzilor reabilitate - Prevenirea situațiilor de risc cu ocazia ploilor abundente sau a inundațiilor - Îmbunătățirea imaginii localităților din comună 	Comuna Ozun		<ul style="list-style-type: none"> - Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR 	2009-2018	Primăria Ozun
10.	Schimbarea clasificării drumului de exploatare agricolă între Bicfalău și Lisnău în drum comunal	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Asigurarea accesului rapid între satele aparținătoare de comună 	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	- Bugetul local	2013-2018	<ul style="list-style-type: none"> - Primăria Ozun - Consiliul Județean Covasna
11.	Schimbarea clasificării drumului de exploatare agricolă care leagă DC 26 de DC 27	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Asigurarea accesului rapid între localitățile din Microregiunea 	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	<ul style="list-style-type: none"> - Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR 	2013-2018	Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		Sepsi					
12.	Repararea drumurilor de exploatare agricolă	- Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Dezvoltarea economiei - Dezvoltarea condițiilor pentru agricultură locală	Comuna Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR	2010-2013	Primăria Ozun
13.	Instalarea unor radare fixe pe DN 11 în localitatea Ozun și Sântionluca	- Protecția pietonilor - Prevenirea accidentelor	Comuna Ozun	Inspectoratul de Poliție a Județului Covasna	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010	- Primăria Ozun - Inspectoratul de Poliție a Județului Covasna
14.	Reabilitarea trotuarelor comunale și a pistelor pentru bicicliști	- Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Protecția pietonilor - Asigurarea circulației fără obstacole pentru persoane vârstnice, mame cu cărucioare, persoane cu dizabilități	Comuna Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - FEADR	2012-2014	Primăria Ozun
15.	Amenajarea unor spații de parcare auto în centrul localității Ozun	- Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Îmbunătățirea imaginii centrului localității Ozun	Comuna Ozun		- Bugetul local	2010	Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		- Organizarea parcarilor, protecția spațiilor verzi					
16.	Înființarea rețelei de alimentare cu gaz metan a localităților Ozun și Sântionlunca	- Îmbunătățirea infrastructurii comunale - Dezvoltarea economiei locale - Îmbunătățirea nivelului de confort al locuințelor din localitățile Ozun și Sântionlunca	Comuna Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - Resurse ale populației locale	2009-2010	Primăria Ozun

Obiectiv specific 1.2. Asigurarea unui management performant al apei

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Extinderea sistemului de alimentare cu apă în localitatea Ozun	- Dezvoltarea infrastructurii comunale - Dezvoltarea economiei - Asigurarea unei surse de apă potabilă controlată și monitorizată către populația	Comuna Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat (Programul privind alimentarea cu apă a satelor aprobat prin HG nr. 1256/2005 pentru modificarea și completarea H.G. nr. 577/1997, republicată)	2008-2010	- Primăria Ozun
2.	Realizarea sistemului de	- Dezvoltarea infrastructurii	Comuna Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2012	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	alimentare cu apă și canalizare al apelor uzate menajere în localitățile Bicfalău și Lisnău	comunale - Dezvoltarea economiei - Asigurarea unei surse de apă potabilă controlată și monitorizată către populația - Reducerea poluării apelor de suprafață și subterane și a solului			- FEADR		
3.	Realizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în localitățile Lisnău Vale, Măgheruș, Sântionlunca, Lunca Ozunului	- Dezvoltarea infrastructurii comunale - Dezvoltarea economiei - Asigurarea unei surse de apă potabilă controlată și monitorizată către populația - Reducerea poluării apelor de suprafață și subterane și a solului	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	- Bugetul local - Bugetul județului - Bugetul de stat - POS MEDIU	2010-2013	- Primăria Ozun - Consiliul Județean Covasna
4.	Realizarea stației de epurare pentru localitățile Lisnău Vale, Măgheruș,	- Dezvoltarea infrastructurii comunale - Reducerea	Comuna Ozun	Consiliul Județean Covasna	- Bugetul local - Bugetul județului - Bugetul de stat - POS MEDIU	2010-2013	- Primăria Ozun - Consiliul Județean Covasna

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	Sântionlunca, Lunca Ozunului	poluării apelor de suprafață și subterane și a solului					

Obiectiv specific 1.3. Îmbunătățirea sistemelor de comunicație și informare

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Introducerea și extinderea rețelei de cabluri din fibra optică	- Asigurarea serviciilor de comunicare la calitate superioară	Comuna Ozun	ROMTELECOM S.A.	- Bugetul local - ROMTELECOM S.A.	2009-2010	- Primăria Ozun - ROMTELECOM S.A.
2.	Diversificarea serviciilor de comunicare (telefonie, internet, ISDN etc.)	- Asigurarea serviciilor de comunicare la calitate superioară - Oferirea de alternative pentru utilizatorii serviciilor de telefonie și internet	Comuna Ozun	- firme de telefonie și internet	- Surse private	2009	- Primăria Ozun

Obiectiv specific 1.4. Îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor publice

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Modernizarea rețelei de iluminat public cu becuri economice în fiecare localitate aparținătoare	- Eficientizarea iluminatului public - Protecția mediului	Comuna Ozun		- Bugetul local	2009-2011	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	comunei Ozun						
2.	Realizarea iluminatului decorativ a clădirilor și monumentelor reprezentative (biserici, școli etc.)	- Îmbunătățirea imaginii localităților - Conștințizarea și promovarea valorilor istorice-culturale locale	Comuna Ozun	- Instituții de cult	- Bugetul local - Bugetul cultelor	2009-2010	- Primăria Ozun
3.	Îmbunătățirea dotării serviciului public de salubritate, deszăpezire	- Îmbunătățirea serviciilor publice locale - Asigurarea drumurilor curate în scopul prevenirii accidentelor și îmbunătățirii imaginii localităților	Comuna Ozun		- Bugetul local - FEADR	2010-2011	- Primăria Ozun
4.	Îmbunătățirea dotării serviciului de intervenție în cazuri de urgență	- Îmbunătățirea serviciilor publice locale - Reducerea timpului de intervenție în situații de risc - Creșterea eficienței serviciului de intervenție	Comuna Ozun		- Bugetul local - FEADR	2010-2011	- Primăria Ozun

Obiectiv specific 1.5. Dezvoltarea bazei sportive și de agrement

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Reabilitarea terenurilor de fotbal existente în satele arondate comunei	Asigurarea condițiilor optime pentru educația sportivă	Comuna Ozun	- ONG-uri de sport - Grupuri informale de tineret	-Bugetul local -Bugetul de stat	2009-2011	- Primăria Ozun - ONG-uri

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	Ozun						
2.	Continuarea procesului de amenajare de spații verzi, parcuri și terenuri de joacă și agrement pentru copii și adulți	- Îmbunătățirea imaginii localităților - Diversificarea ofertei recreaționale	Comuna Ozun	- ONG-uri - Grupuri informale de tineret	- Bugete locale - Bugetul de stat (Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile – AFM)	2009-2011	- Primăria Ozun - ONG-uri
3.	Realizarea unui centru wellness între localitățile Ozun și Bicfalău	- Diversificarea ofertei recreaționale - Dezvoltarea turismului	Comuna Ozun	- Firme private (sistem PPP)	- Bugetul local - POR - Surse private	2012-2013	- Primăria Ozun
4.	Amenajarea lacurilor pentru practicarea pescuitului sportiv în brațurile moarte ale Râului Negru	- Diversificarea ofertei recreaționale - Dezvoltarea turismului - Protecția și valorificarea patrimoniului natural	Comuna Ozun	- Firme private (sistem PPP)	- Bugetul local - Surse private - FEADR	2011-2012	- Primăria Ozun

Obiectiv specific 1.6. Gestionarea performantă a deșeurilor și protecția mediului

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Studierea zonelor poluate, a poluanților lângă brațurile moarte ale Râului Negru și elaborarea unui program de reabilitare	- Protecția mediului - Reabilitarea și înzestrarea cu noi funcții a zonelor poluate	Comuna Ozun		- Bugetul local - FEADR - Bugetul de stat (Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile – AFM)	2012-2013	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
2.	Realizarea platformelor de colectare a ambalajelor plastice, a flacoanelor PET și valorificarea acestora	- Îmbunătățirea gestiunii deșeurilor - Protecția mediului - Valorificarea deșeurilor reciclabile	Comuna Ozun	- Firme acreditate de salubritate	- Bugetul local - Bugetul de stat (Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile – AFM) - Surse private	2010-2011	- Primăria Ozun
3.	Realizarea punctului de colectare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)	- Îmbunătățirea gestiunii deșeurilor - Protecția mediului	Comuna Ozun	- Firme acreditate de salubritate	- Bugetul local - Surse private	2010-2011	- Primăria Ozun
4.	Dezvoltarea capacităților de producție energie electrică și termică din surse regenerabile	- Protecția mediului - Reducerea costurilor de energie electrică și termică - Stimularea utilizării surselor regenerabile	Comuna Ozun	- Firme private - Populația comunei - ONG-uri - Composesorate	-Bugetul local -Bugetul de stat (Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile – AFM) -Surse private	2009-2018	- Primăria Ozun
5.	Organizarea campaniilor de informare privind constituirea punctelor de compostare individuale	- Protecția mediului - Creșterea cantității de deșeurii reciclate - Dezvoltarea agriculturii bio	Comuna Ozun	- Firme acreditate de salubritate	- Bugetul local - Surse private	2010-2011	- Primăria Ozun
6.	Program de educație ecologică al populației din comuna Ozun	- Protecția mediului - Schimbarea mentalității, stimularea reciclării	Comuna Ozun	- Instituții școlare - ONG-uri locale - Agenția pentru Protecția	- Bugetul local - Bugetul de stat (Ministerul Mediului și	2010-2011	- Primăria Ozun - Agenția pentru Protecția Mediului

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		deșeurilor		Mediului Covasna	Dezvoltării Durabile – AFM)		Covasna - ONG-uri locale - Instituții școlare

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 2**Obiectiv specific 2.1. Îmbunătățirea mediului local de afaceri**

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Crearea unei baze de date cu facilități disponibile pentru investitori	- Dezvoltarea economiei locale - Stimularea investițiilor - Atragerea de noi investitori în comuna Ozun	Comuna Ozun	- Firme private	- Bugetul local	2009-2010	- Primăria Ozun
2.	Informarea și consultarea întreprinzătorilor locali în domeniul proiectelor de finanțare	- Dezvoltarea competitivității economiei locale - Creșterea capacității de accesare a fondurilor nerambursabile de către IMM-uri din comuna Ozun	Comuna Ozun	- Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii Covasna - ASIMCOV - Firme de consultanță în afaceri și management	- Bugetul local - POS CCE	2009-2018	- Primăria Ozun
3.	Realizarea materialelor de promovare ale comunei și ale oportunităților	- Promovarea facilităților oferite de comuna Ozun - Atragerea de noi investitori	Comuna Ozun	- Asociația Întreprinzătorilor Mici și Mijlocii Covasna - ASIMCOV - Firme private	- Bugetul local - Surse private	2010-2011	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	oferite						
4.	Înființarea parcului industrial în localitatea Ozun	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea economiei locale - Stimularea investițiilor - Atragerea de noi investitori - Asigurarea de noi locuri de muncă pentru populația din comuna Ozun 	Comuna Ozun	- Firme private (în sistem PPP)	<ul style="list-style-type: none"> - Bugetul local - Bugetul de stat - Surse private - POR 	2011-2016	- Primăria Ozun

Obiectiv specific 2.2. Dezvoltarea agriculturii

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Informare și consultanță pentru agricultori, unități economice de exploatare agricolă și de prelucrare a produselor agricole în domeniul finanțării	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea situației gospodăriilor individuale și exploatațiilor agricole - Creșterea accesului la finanțări nerambursabile 	Comuna Ozun	-Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna	<ul style="list-style-type: none"> -Bugete locale -Bugetul de stat 	2009-2018	- Primăria Ozun
2.	Promovarea produselor agrare locale	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea competitivității produselor locale - Sprijinirea valorificării produselor agrare locale - Sprijinirea poziționării 	Comuna Ozun	-Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna	<ul style="list-style-type: none"> -Bugete locale -FEADR 	2009-2018	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		producătorilor agrari locale					
3.	Încurajarea înființării asociațiilor agricole și a grupurilor de producători	- Creșterea accesului la finanțări nerambursabile - Eficientizarea utilizării resurselor locale	Comuna Ozun	- Asociația Creșcătorilor de Bovine Ozun - Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna - Exploatații agricole	- Bugete locale - Surse private	2009-2010	- Primăria Ozun

Obiectiv specific 2.3. Dezvoltarea turismului

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Identificarea gospodăriilor, instruirea și consultarea gospodarilor care pot și vor să practice agroturismul	- Extinderea posibilităților de dezvoltare a turismului din comuna Ozun - Promovarea vieții din mediul rural - Înființarea de noi locuri de muncă în comuna Ozun	Comuna Ozun	- Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Covasna - Asociația pentru Dezvoltarea Turismului din Județul Covasna	- Bugete locale - Bugetul de stat	2010-2011	- Primăria Ozun
2.	Identificarea și promovarea punctelor de atracție turistică din comuna Ozun	- Valorificarea punctelor de atracție turistică - Întărirea identității locale	Comuna Ozun	- ONG-uri locale - furnizori de servicii turistice locale	- Bugete locale - Bugetul de stat (Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile – AFM) - FEADR	2010-2012	- Primăria Ozun
3.	Înființarea de noi	- Creșterea	Firme private	- Comuna Ozun	- Surse private	2009-2018	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	pensiuni în comuna Ozun	capacităților de cazare în comuna Ozun - Diversificarea serviciilor turistice - Înființarea de noi locuri de muncă în comuna Ozun			- FEADR		
4.	Extinderea serviciilor turistice prin oferirea de servicii conexe turismului	- Diversificarea ofertei turistice în comuna Ozun - Înființarea de noi locuri de muncă în comuna Ozun	- Firme private	- Comuna Ozun - ONG-uri locale	- Surse private - FEADR - Bugetul de stat (finanțări de la ANIMM)	2009-2018	- Primăria Ozun
5.	Instruirea personalului ocupat în turism	- Creșterea calității și competitivității serviciilor turistice	Comuna Ozun	- Furnizori de servicii turistice - Furnizori de servicii de formare profesională - AJOFM Covasna	- Bugetul local - Surse private - POS DRU	2010-2012	- Primăria Ozun
6.	Valorificarea cadrului natural din zona comunei Ozun, ex. Lisnău Vale (acțiuni de generare a unui sat de vacanță și a unor tabere școlare și tabere de tineret)	- Diversificarea ofertei turistice în comuna Ozun - Înființarea de noi locuri de muncă în comuna Ozun - Revitalizarea localităților izolate	Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Firme private (sistem PPP)	- Bugetul local - FEADR - ANT	2011-2013	- Primăria Ozun
5.	Valorificarea produselor meșteșugărești	Menținerea în funcțiune sau reamenajarea	Comuna Ozun	- Centrul de Cultură al Județului	- Bugetul local - FEADR - Fund. Culturală	2010-2015	- Primăria Ozun - Centrul de Cultură al

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	tradiționale locale	atelierelor și valorificarea lor în circuitul turistic		Covasna - Firme private	Europeană: Making Collaboration Work -Programul Europa pentru Cetățeni 2007 – 2013		Județului Covasna
6.	Extinderea și marcarea traseelor turistice	- Dezvoltarea turismului activ în comuna Ozun	Comuna Ozun	- ONG-uri locale	-Bugete locale -FEADR	2010-2012	- Primăria Ozun
7.	Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic al monumentelor istorice din comună	- Protecția și valorificarea patrimoniului construit	Comuna Ozun	- Proprietarii lmonumentelor istorice (persoane fizice) - Instituții de cult	- Bugetul local - Bugetul de stat - FEADR	2010-2018	- Primăria Ozun
8.	Elaborarea și publicarea unor broșuri despre conacele din comună, în special din satul Bicfalău	- Promovarea valorilor istorice-culturale al comunei Ozun	Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Direcția pentru Cultură, Culte si Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Bugetul local - Fundații dințară și străinătate - Bugetul județului	2011-2012	- Primăria Ozun
9.	Întocmirea și promovarea unui pachet turistic comunal	- Coordonarea activităților și serviciilor turistice - Participarea cu materiale informative la târguri și expoziții turistice în scopul creșterii interesului față de valorile și serviciile turistice din comuna Ozun	Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Furnizorii de servicii turistice	- Bugetul local - Surse private	2010-2012	- Primăria Ozun
10	Realizarea și instalarea marcajelor	- Îmbunătățirea imaginii localităților	Comuna Ozun	- ONG-uri locale	- Bugetul local - FEADR	2011	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	turistice identice în comună	- Promovarea valorilor istorice-culturale locale - Informarea turiștilor					
11	Elaborarea și implementarea unui marketing comunal eficient	- Promovarea comunei -	Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Instituții de cult - Instituții școlare	- Bugetul local - FEADR	2010-2013	- Primăria Ozun

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 3**Obiectiv specific 3.1. Îmbunătățirea stării de sănătate a populației din comuna Ozun**

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Modernizarea și dotarea dispensarului comunal și a punctelor medicale cu aparatură la standarde europene	- Creșterea calității serviciilor medicale în comuna Ozun	- Medicii de familie	- Comuna Ozun	-Bugetul local - surse private - FEADR	2010-2013	- Primăria Ozun
2.	Înființarea cabinetului stomatologic în localitatea Ozun	- Extinderea serviciilor medicale în comuna Ozun	- Comuna Ozun	- Stomatologi din zonă	-Bugetul local - surse private - FEADR	2009-2013	- Primăria Ozun
3.	Înființarea serviciului social de îngrijire și asistență la domiciliu a persoanelor vârstnice și a celor cu	- Extinderea serviciilor sociale în comuna Ozun	- Comuna Ozun	- Fundația Creștină Diakónia	- Bugetul local - Bugetul județului - Surse private - Fundații	2010-2011	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	dizabilități locomotorii din comuna Ozun						
4.	Sprijinirea programelor caritative ale instituțiilor de cult pentru ajutorarea populației cu venituri foarte mici sau fără venituri și a persoanelor cu nevoi speciale	- Extinderea serviciilor sociale în comuna Ozun	- Comuna Ozun	- Instituții de cult	- Bugetul local - Surse private	2009-2018	- Primăria Ozun
5.	Integrarea romilor în piața forței de muncă	- Sprijinirea integrării grupurilor dezavantajate	- Comuna Ozun	- Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă Covasna	- Bugetul local - Bugetul județului - Surse private	2010-2018	- Primăria Ozun
6.	Angajarea unui mediator sanitar pentru comunitatea romilor	- Sprijinirea integrării grupurilor dezavantajate	- Comuna Ozun	- Direcția de Sănătate Publică - Fundația Romani Criss	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2011	- Primăria Ozun
7.	Organizare campanii și acțiuni de educare și conștientizare a populației dezavantajate în domeniul sanitar și sociale	- Înlărgirea cunoștințelor populației dezavantajate - Prevenirea bolilor, păstrarea sănătății	- Comuna Ozun	- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Covasna - Medici de familie din comuna Ozun	- Bugetul local - Bugetul județului - Bugetul de stat	2009-2018	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018**Obiectiv specific 3.2. Îmbunătățirea condițiilor de învățământ și educație**

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Modernizarea unităților școlare din comuna Ozun	- Asigurarea condițiilor optime, la standarde europene pentru desfășurarea activităților de învățământ	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2009-2015	- Primăria Ozun
2.	Dotarea școlilor cu echipament IT și asigurarea accesului la internet în fiecare unitate școlară	- Asigurarea condițiilor optime, la standarde europene pentru desfășurarea activităților de învățământ - Îmbunătățirea sistemului de comunicare și informare	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2011	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
3.	Modernizarea curților, sălilor și terenurilor de sport aferente unităților școlare	- Îmbunătățirea condițiilor de sport și educație sportivă pentru copii	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun - Firme private locale - Composesorate din comuna Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat - Surse private	2011-2012	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
4.	Dotarea Școlii Generale cu clasele I-VIII „Tatrangi Sándor” cu laboratoare profesionale	- Creșterea calității învățământului	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2012-2014	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
5.	Dotarea unităților școlare din comuna Ozun cu materiale didactice performante	- Creșterea calității învățământului	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2011-2012	- Primăria Ozun
6.	Funcționarea grădiniței cu program prelungit în localitatea Ozun	- Extinderea serviciilor de educație în localitatea Ozun, adaptate la nevoile părinților cu program normal de lucru	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun - Firme private	- Bugetul local - Bugetul de stat - Surse private	2011-2018	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
7.	Completarea și modernizarea bazei materiale a bibliotecilor școlare, dezvoltarea bibliotecii în centru de informare și documentare	- Extinderea serviciilor bibliotecare	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2012-2014	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
8.	Introducerea metodelor moderne de biblioteconomie, în special sistemul electronic de evidență	- Creșterea calității serviciilor bibliotecare - Eficientizarea activităților de evidență a obiectelor de inventar	- Comuna Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Comuna Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2013-2015	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
9.	Asigurarea participării bibliotecarilor la cursuri de instruire în biblioteconomie	- Creșterea calității serviciilor bibliotecare	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Comuna Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2012-2013	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
10.	Diversificarea activi-	- Diversificarea	- Școala	- Comuna Ozun	- Bugetul local	2010-2011	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	tății bibliotecilor școlare prin organizarea prezentărilor de cărți, întâlnirilor cu redactorii revistelor pentru copii și tineret etc	ofertei extracurriculare	Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- ONG-uri locale - grupuri informale din comună	- Bugetul de stat		- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
11.	Asigurarea unui cadru participativ școală-familie prin programe extracurriculare	- Îmbunătățirea relațiilor școală-părinți - Creșterea implicării părinților în activități organizate de școală	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Comuna Ozun - Părinți - ONG-uri locale	- Bugetul local - Surse private - Fundații	2009-2018	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
12.	Introducerea programelor școlare și metodelor pedagogice alternative în învățământ	- Creșterea calității învățământului - Creșterea abilităților și deprinderilor copiilor	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2014	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
13.	Realizarea asistenței sociale de tip „after school” în școlile mai mari din comuna Ozun	- Extinderea serviciilor de învățământ în comuna Ozun - Creșterea performanței școlare a copiilor	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Comuna Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat - FEADR - POS DRU	2012-2013	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
14.	Organizarea de campanii de informare și conștientizare a populației rome privind necesitatea educației	- Creșterea nivelului de calificare a populației rome - Creșterea implicării populației rome în activități organizate de școală	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Comuna Ozun - Casa Corpului Didactic Sfântu Gheorghe	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2013	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
15.	Organizarea de activități extracuriculare, comune, pentru promovarea multiculturalității	- Promovarea dialogului intercultural - Cunoașterea reciprocă a culturii și a tradițiilor etniilor conviețuitoare din comună	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Comuna Ozun - ONG-uri locale	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2011	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
16.	Stimularea cadrelor didactice prin asigurarea posibilității de instruire, perfecționare, participarea la schimburi de experiență în cadrul programelor naționale și internaționale	- Atragerea și menținerea cadrelor didactice calificate în comună - Îmbunătățirea calității învățământului	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat - Programe internaționale	2010-2018	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
17.	Alocarea de resurse de formare managerială pentru profesorii care ocupă funcții de conducere	- Creșterea eficienței activității manageriale în instituții școlare	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun - Fundația Romani Criss	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2013	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
18.	Pregătirea profesorilor diriginți pentru a fi capabili să asigure servicii de orientare școlară și profesională, precum	- Îmbunătățirea calității învățământului - Menținerea copiilor din comună în învățământul comunal	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2012	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiectivul general	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	și consiliere pentru elevi și părinți						
19.	Oferirea unui mediu profesional atractiv prin dotarea și modernizarea unităților școlare	- Atragerea și menținerea cadrelor didactice calificate în comună	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2013	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
20.	Asigurarea condițiilor necesare stabilirii cadrelor didactice calificate în comuna Ozun prin construcția locuințelor din fondurile ANL	- Atragerea și menținerea cadrelor didactice calificate în comună	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun	- Bugetul local - Bugetul de stat	2011-2014	- Primăria Ozun
21.	Stimularea tinerilor cu potențial prin asigurarea accesului acestora la programe de instruire, concursuri în localități îndepărtate sau în străinătate	- Creșterea performanțelor școlare și profesionale a tinerilor - Sprijinirea și asistența talentelor	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun - Firme private	- Bugetul local - Bugetul de stat - Surse private	2010-2018	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
22.	Constituirea unui fond de premiere sau de bursă pentru tinerii cu potențial în performanțe școlare în sistem public-privat-partnership (PPP)	- Încurajarea și stimularea tinerilor talente în continuarea studiilor și carierelor lor profesionale	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun - Firme private	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2018	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun

DIRECȚIA DE DEZVOLTARE 4**Obiectiv specific 4.1. Îmbunătățirea infrastructurii culturale, recreative și de sport a comunei Ozun**

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Amenajarea și dotarea adecvată a bibliotecii comunale	- Asigurarea condițiilor optime pentru programe culturale, recreative și de sport	- Comuna Ozun		- Bugetul local - Bugetul de stat	2011-2012	- Primăria Ozun
2.	Amenajarea și dotarea spațiilor comunitare, asigurarea sediilor pentru organizații neguvernamentale culturale și grupuri informale din comună	- Asigurarea condițiilor optime pentru programe culturale, recreative - Sprijinirea implicării cetățenilor și a grupurilor în viața comunității	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Grupuri informale	- Bugetul local - Bugetul de stat - Fundații - Surse private	2010-2012	- Primăria Ozun
3.	Înființarea Muzeului Satului în localitatea Bicfalău	- Promovarea valorilor istorice locale - Întărirea identității locale - Dezvoltarea turismului	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Muzeul Național Secuiesc - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Bugetul local - Bugetul de stat - Fundații - Surse private	2010-2013	- Primăria Ozun - Muzeul Național Secuiesc - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna
4.	Amenajarea zonelor de agrement potrivite pentru organizarea programelor recreative și	- Asigurarea spațiilor comunitare amenajate corespunzător pentru organizarea evenimentelor	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Grupuri informale - Surse private	- Bugetul local - Bugetul de stat (AFM) - Fundații - Surse private - FEADR	2010-2014	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	culturale și în localitățile arondate	culturale, sportive, recreaționale - Sprijinirea programelor comunitare și în satele arondate - Menținerea tinerilor în comuna Ozun comunei Ozun					
5.	Extinderea posibilităților de practicare a sporturilor, diversificarea ramurilor sportive practicate în comună	- Promovarea educației sportive și a modului de viață sănătos - Menținerea tinerilor în comuna Ozun	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Grupuri informale - Fime private (în sistem PPP)	- Bugetul local - Bugetul de stat - Fundații - Surse private	2011-2015	- Primăria Ozun

Obiectiv specific 4.2. Diversificarea ofertei culturale

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Coordonarea și promovarea ofertei culturale din comuna Ozun	- Prezentarea ofertei culturale într-un sistem unitar - Dezvoltarea turismului cultural și de evenimente	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Grupuri informale - Centrul de Cultură al Județului Covasna	- Bugetul local - Bugetul județului - Bugetul de stat - Fundații - Surse private - AFCN	2010-2012	- Primăria Ozun - ONG-uri locale
2.	Sprijinirea asociațiilor și a grupurilor informale de tineret în accesarea	- Creșterea ratei de accesare a fondurilor nerambursabile - Sprijinirea organizațiilor civile în derularea	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Grupuri informale	- Bugetul local	2010-2018	- Primăria Ozun - ONG-uri locale

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	programelor comunitare	programelor de anvergură					
3.	Organizarea concursului de proiecte locale	- Creșterea cunoștințelor de elaborare și managementul proiectelor în cadrul ONG-urilor locale - Sprijinirea organizațiilor civile în derularea programelor locale	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale	- Bugetul local	2010-2018	- Primăria Ozun
4.	Revitalizarea activităților căminelor de cultură prin asigurarea participării la cursuri de formare a coordonatorilor de programe culturale	- Creșterea profesionalismului în organizarea programelor culturale - Îmbogățirea paletelor de programe culturale	- Comuna Ozun	- Centrul de Cultură al Județului Covasna	- Bugetul local	2011-2012	- Primăria Ozun
5.	Dezvoltarea ziarului local prin stimularea elevilor, tinerilor și adulților din comuna Ozun să se implice în realizarea ei	- Creșterea implicării populației locale în viața comunității	- Comuna Ozun	- Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun - ONG-uri locale - Grupuri informale	- Bugetul local	2009-2010	- Primăria Ozun - Școala Generală cu clasele I-VIII "Tatrangi Sándor" Ozun
6.	Organizare training pentru grupuri de tineret: team building, comunicare, PR	- Menținerea tinerilor în comuna Ozun - Creșterea capacităților de comunicare a	- ONG-uri locale - Grupuri informale de tineret	- Comuna Ozun	- Bugetul local - Bugetul județului - Bugetul de stat (Ministerul Tineretului și	2010-2011	- ONG-uri locale - Grupuri informale de tineret - Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
		tinerilor - Creșterea implicării tinerilor în programe comunitare			Sportului) - Programul Youth in Action 2007-2013 - Fundații din țară și străinătate		
7.	Sprijinirea schimburilor de tineret cu organizații din străinătate și a voluntariatului în rândul tinerilor	- Încurajarea și promovarea voluntariatului în rândul tinerilor - Creșterea implicării tinerilor în programe comunitare - Creșterea responsabilității tinerilor	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Grupuri informale - Fime private	- Bugetul local - Fundații din țară și străinătate - Surse private - Programul Youth in Action 2007 – 2013	2011-2013	- Primăria Ozun - ONG-uri locale

Obiectiv specific 4.3. Reabilitarea patrimoniului și promovarea tradițiilor locale

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Crearea bazei de date a patrimoniului construit: descrieri morfologice, documentația fotografică, releveele clădirilor	- Protecția patrimoniului construit - Rezolvarea problemelor urbanistice, apărarea imaginii și a structurilor specifice ale acestor spații - Îmbinarea structurilor vechi cu așteptările moderne	- Comuna Ozun	- Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Bugetul local - Bugetul de stat - Bugetul județului - Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) - Fondul pentru Organizații Neguvernamentale	2010-2014	- Primăria Ozun - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
2.	Sprijinirea activităților de cercetare la nivel de comună în scopul publicării lucrărilor de istorie locală	- Promovarea istoriei locale	- Comuna Ozun	- Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Bugetul local - Bugetul județului - Fundații din țară și străinătate - Surse private	2011-2013	- Primăria Ozun - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna
3.	Elaborarea studiilor științifice (analize morfologice, cercetări arhivistice, de parament sau arheologice) despre patrimoniul construit, editarea publicațiilor	- Protecția patrimoniului construit - Dezvoltarea turismului	- Comuna Ozun		- Bugetul local - Bugetul județului - Fundații din țară și străinătate - Surse private - Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European (SEE) - Fondul pentru Organizații Neguvernamentale	2012-2014	- Primăria Ozun
4.	Informarea, conștientizarea și consultanța proprietarilor de clădiri aflate pe listele oficiale ale monumentelor istorice sau cu caracter de monument istoric asupra importanței reabilitării clădirilor respective cu păstrarea specificului	- Protecția patrimoniului construit - Apărarea imaginii și a structurilor specifice localităților din comuna Ozun	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Bugetul local - Bugetul de stat	2010-2012	- Primăria Ozun - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	acestuia						
5.	Organizarea unor prelegeri despre valorile istorice locale în scopul întăririi identității locale	- Promovarea valorilor istorice locale - Întărirea identității locale	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național a Județului Covasna	- Bugetul local	2010-2012	- Primăria Ozun
6.	Înzestrarea cu noi funcții (educative-culturale-turistice) a castelelor, curiilor, conacelor reabilitate	- Revitalizarea clădirilor cu valoare monumentară - Dezvoltarea turismului - Diversificarea ofertei culturale și recreative - Înființarea de noi locuri de muncă	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Grupuri informale - Fime private (în sistem PPP)	- Bugetul local - Fundații din țară și străinătate - Surse private - FEADR	2011-2018	- Primăria Ozun - ONG-uri locale
7.	Organizarea de tururi culturale în comuna Ozun (patrimoniul construit, meșteșugari populari, produse locale de panificație)	- Diversificarea ofertei turistice din comuna Ozun - Promovarea valorilor locale	- Comuna Ozun	- Centrul de Cultură al Județului Covasna - Meșteșugari populari - ONG-uri locale - Grupuri informale - Fime private	- Bugetul local - Bugetul județului - Fundații din țară și străinătate - POR	2012-2018	- Primăria Ozun - Centrul de Cultură al Județului Covasna
8.	Îmbogățirea paginii web cu datele privind oferta cultural-istorică a comunei Ozun în scopul sprijinirii turismului cultural	- Dezvoltarea turimului - Promovarea valorilor culturale și istorice - Dezvoltarea marketingului comunal	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Fime private	- Bugetul local - Surse private - POR	2012-2013	- Primăria Ozun - ONG-uri locale

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
9.	Cercetarea tradițiilor locale, editarea unei broșuri cu fotografii despre tradițiile neexistente și încă existente	- Păstrarea și promovarea tradițiilor locale	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Grupuri informale	- Bugetul local - Fundații din țară și străinătate - Surse private	2013-2014	- Primăria Ozun
10.	Organizarea zilelor meșteșugarilor populari cu prezentări ale procesului meșteșugărești	- Dezvoltarea turismului - Promovarea produselor locale meșteșugărești	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale - Meșteșugari populari - Grupuri informale - Fime private	- Bugetul local - Fundații din țară și străinătate - Surse private	2010-2018	- Primăria Ozun

Obiectiv specific 4.4. Dezvoltarea relațiilor interne și externe ale comunei

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
1.	Dezvoltarea paginii web a comunei Ozun	- Îmbunătățirea imaginii comunei Ozun - Creșterea calității prezentării ofertelor locale (economice, culturale, turistice)	- Comuna Ozun		- Bugetul local	2010-2011	- Primăria Ozun
2.	Introducerea sistemului de e-guvernare în relații cu publicul și anumite compartimente ale APL	- Modernizarea și eficientizarea relațiilor cu publicul al APL - Facilitarea accesului populației la servicii ale APL	- Comuna Ozun		- Bugetul local - POS CCE	2012-2014	- Primăria Ozun
3.	Eficientizarea funcționării Primăriei Ozun,	- Asigurarea serviciilor publice la o calitate înaltă în	- Comuna Ozun		- Bugetul local - PO DCA	2016-2018	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	introducerea sistemului de management al calității în funcționarea APL	cadrul Primăriei Ozun					
4.	Îmbunătățirea imaginii APL, întărirea comunicației cu mediul extern	- Creșterea încrederii populației în APL - Creșterea responsabilității populației față de probleme comunitare	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale	- Bugetul local	2010-2012	- Primăria Ozun
5.	Îmbunătățirea comunicației între APL și ONG-uri	- Dezvoltarea parteneriatelor între sectorul de stat și civil - Creșterea durabilității dezvoltărilor rezultate din programe de colaborare între APL și ONG-uri	- Comuna Ozun	- ONG-uri locale	- Bugetul local	2010-2013	- Primăria Ozun - ONG-uri locale
6.	Participarea la proiecte de dezvoltare microregională în colaborare cu celelalte comune aparținătoare ADI Sepsi și Municipiul Sfântu Gheorghe	- Dezvoltarea parteneriatelor microregionale - Întărirea coeziunii microregionale - Creșterea competitivității Microregiunii Sepsi	- Comuna Ozun	- ADI Sepsi - Comunele aparținătoare Microregiunii Sepsi și Municipiul Sfântu Gheorghe	- Bugetul local - Bugetul județului - Bugetul de stat - PO DCA - FEADR - POR	2009-2018	- Primăria Ozun - Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Sepsi
7.	Organizarea de schimburi culturale și programe comune	- Dezvoltarea parteneriatelor între comuna Ozun și	- Comuna Ozun	- Orașul Tolna (HU) - Orașul Csorvás	- Bugetul local - Bugetul orașelor înfrățite	2010-2018	- Primăria Ozun

Strategia de dezvoltare locală pe perioada 2008-2018

Nr. crt.	Denumire proiect	Obiective	Responsabil	Parteneri	Surse de finanțare	Perioada de realizare	Monitorizare
	în colaborare cu organizații și instituții din localitățile înfrățite comunei Ozun, respectiv orașele Csorvás și Tolna (Ungaria)	orașele înfrățite - Schimburi de know-how între instituțiile, ONG-urile și firmele din localitățile înfrățite		(HU)	- Programul Europa pentru Cetățeni 2007 – 2013		
8.	Implementarea programelor de colaborare de tip LEADER cu localități similare din alte regiuni ale Uniunii Europene	- Dezvoltarea parteneriatelor, schimburi de know-how	- Comuna Ozun	Comunele partenerere (Ilieni, Chichiș și Reci)	- Bugetul local - FEADR	2011-2018	- Primăria Ozun

14. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI ACTUALIZAREA STRATEGIEI

Implementarea strategiei se referă la modul în care strategia se traduce în acțiuni concrete. Implementarea strategiei de dezvoltare comunală și implicit a planului de acțiune se face cu participarea tuturor actorilor din zonă din sectorul guvernamental, privat și neguvernamental, de fapt cu participarea tuturor celor interesați din comunitatea locală.

Pentru a urmări eficiența obiectivelor stabilite în cadrul strategiei de dezvoltare locală este nevoie de o monitorizare permanentă și de evaluare a rezultatelor activităților întreprinse. Procesul de monitorizare are la bază pe de o parte evaluarea indicatorilor, a proiectelor realizate, a rezultatelor obținute, pe de altă parte acțiunile ce trebuie pornite în vederea obținerii rezultatelor dorite în termen mediu și lung.

Rolul monitorizării este de a permite supravegherea implementării strategiei oferind posibilitatea pentru:

- revizuirea periodică a planificării strategice
- actualizarea și corectarea termenilor avuți în vedere la momentul planificării
- anticiparea eventualelor probleme prin efectuarea de corecții și ajustări

Întrucât documentul strategic este conceput pe o perioadă de zece ani, obiectivele stabilite vor fi atinse treptat, în funcție de priorități, pe baza unui plan de acțiune întocmit și revizuit anual.

Evaluarea documentului strategic se va face prin intermediul unor indicatori, iar monitorizarea prin întocmirea de rapoarte trimestriale și anuale. Membrii Consiliului Local vor primi informații periodice sub forme de rapoarte despre stadiul implementării proiectelor identificate și atingerea obiectivelor stabilite. Aceste rapoarte se vor întocmi de către personalul de specialitate al primarului Comunei Ozun.

În raport se va preciza stadiul în care se află diversele acțiuni programate pentru perioada pentru care se face raportarea, problemele și piedicile întâmpinate, revizuirea acțiunilor în cazul în care este necesară și timpul estimat până la îndeplinirea acțiunilor. Pe baza rapoartelor trimestriale, la sfârșitul anului managementul operativ al comunei va întocmi un raport anual privind planul de acțiune.

În funcție de rezultatele evaluării și monitorizării și în acord cu modificările legislative, Strategia de Dezvoltare a Comunei Ozun poate fi revizuit oricând va deveni necesar.